

Täysistunto

Tiistai 20.5.2025 klo 14.00—17.33

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.33.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—15.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.58—17.33).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 15/2025 vp.

3. Ulkoasiainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 39/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ulkoasiainvaliokunnan varajäseneksi edustaja Jukka Kopran.

4. Valtiovarainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 40/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi valtiovarainvaliokunnan varajäseneksi edustaja Ben Zyskowiczin.

5. Maa- ja metsätalousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 41/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi maa- ja metsätalousvaliokunnan varajäseneksi edustaja Arto Satosen.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

6. Puolustusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 42/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi puolustusvaliokunnan jäseneksi edustaja Heikki Autton.

7. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 43/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäseneksi edustaja Arto Satosen.

8. Eduskunnan pankkivaltuuston täydennysvaali

Vaali VAA 44/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi eduskunnan pankkivaltuuston jäseneksi edustaja Ville Kauniston.

9. Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnan täydennysvaali

Vaali VAA 45/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnan varajäseneksi edustaja Aleksi Jäntin.

10. Hallituksen vuosikertomus 2024

Kertomus K 1/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan, jolle muiden erikoisvaliokuntien on annettava lausunto viimeistään 30.9.2025.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään yksi tunti. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Pääministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen hallituksen toiminnasta ja valtion-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

talouden hoidosta, kuten perustuslaissa on säädetty. Vuosikertomus on valmisteltu yhteistyössä kaikkien ministeriöiden kesken valtioneuvoston kanslian johdolla.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on turvata suomalainen hyvinvointi ja hyvinvointiyhteiskunnan tärkeät palvelut myös tuleville sukupolville. Se onnistuu vain, kun saamme talouden kestäväälle uralle. Siksi hallitus on johdonmukaisesti ja määrätietoisesti vienyt eteenpäin uudistuksia, jotka vahvistavat Suomen kilpailukykyä ja parantavat edellytyksiä tarjota ja ottaa työtä vastaan.

Toimintaympäristömme on vaativa. Venäjä jatkaa sotaansa Ukrainassa, ja sota painaa kasvunäkymiä koko Euroopassa. Turvallisuutemme edellyttää, että itäraja pysyy kiinni. Julkinen taloutemme voi edelleen huonosti huolimatta niistä mittavista sopeutustoimista, joita tämä hallitus on joutunut tekemään. En rohkene edes ajatella, miten heikko tilanne olisi, jos emme olisi tähän urakkaan tarttuneet.

Kevään 24 kehysriihessä hallitus päätti lisätoimista, joilla julkista taloutta vahvistetaan 3 miljardilla. Jotta pääsemme tavoitteeseemme taittaa velkaantumisen kasvu vaalikauden loppuun mennessä, meidän on tehtävä entistä enemmän myös kasvua vauhdittavia toimia:

Päätimme muun muassa verokannustimesta suurille, puhtaan siirtymän teollisille investoinneille. Kasvuyritysten pääomamarkkinan vahvistamiseksi päätimme Suomen Teollisuusijoitus Oy:n, Tesin, pääomittamisesta. Huolehdimme Fingridin ja Gasgridin investointikyvystä, jotta energiaverkot eivät muodosta pullonkauloja investoinneille missään päin Suomea.

Teemme historialliset panostukset tutkimukseen ja kehitykseen. Valtion t&k-rahoitus kasvaa tästä vuodesta alkaen joka vuosi 280 miljoonalla vuoden 24 tasosta. Päätimme lisärahoituksesta yliopistoille tuhannen uuden tohtorin kouluttamiseksi.

Syyskuussa 2024 asetin Varman toimitusjohtajan Risto Murron vetämään Kasvuriih-hanketta. Sen toimeksiannoksi tuli löytää laajasti uusia keinoja kasvun vauhdittamiseksi. Ryhmä sai satoja ehdotuksia. Tässä yhteydessä haluan vielä kiittää myös eduskuntapuolueita ehdotuksista ja kasvutoimiin kirittävästä keskustelusta tässä salissa. Kasvun aikaansaaminen on yhteinen, koko Suomen asia. Murron ryhmän noin neljästäkymmenestä ehdotuksesta yli puolet löytyy nyt puoliväliriihessä päätetystä kasvupaketista. Tämä työn, yrittämisen ja investoimisen edellytyksiä parantava paketti täydentää hallituksen aiemmin tekemien kasvutoimien kokonaisuutta. Tavoitteemme on, että Suomesta tulee yksi Euroopan houkuttelevimmista maista investoinneille.

Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta huolehtiminen edellyttää tervettä taloutta.

Venäjä muodostaa pitkäkestoisen uhan Suomelle ja koko Euroopalle. Tuemme horjumatta Ukrainaa, joka taistelee koko Euroopan puolesta. Vuoden 24 aikana avustimme Ukrainaa kehitystyön, humanitäärisen avun, materiaaliavun ja puolustustarviketuen muodossa noin 775 miljoonalla eurolla. Olemme tukeneet Ukrainan pyrkimystä EU:n ja Naton jäseneksi. Joulukuussa valtioneuvosto hyväksyi Suomen kansallisen Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelman toisen osan. EU:ssa olemme osallistuneet päätöksentekoon Venäjä-pakotteista ja panneet niitä toimeen.

Mutta myös riskit lähialueillamme ovat lisääntyneet. Venäjä on kohdistanut itärajallemme välineellistettyjä maahantuli- ja maahantuloja. Olemme todistaneet Itämerellä useita vedenalaisia infraan kohdistuneita vaurioita. Venäjän varjolaivasto muodostaa niin turvallisuus- kuin ympäristöriskin, joka vaatii meiltä varautumista.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Heinäkuussa 24 saimme voimaan lain väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maa-hantulon torjumiseksi. Tämä laki vahvistaa Suomen turvallisuutta.

Nato-jäsenyytemme on asemoinut meidät entistä tiiviimmin osaksi eurooppalaista ja transatlanttista yhteisöä. Liittymisprosessin loppuunsaattamiseksi Suomi hyväksyi keväällä 2024 useita Naton jäsenyyttä ja toimintaa koskevia sopimuksia, keskeisimpinä joukkojen asemaa koskevan Nato-sofa-sopimuksen sekä Pariisin pöytäkirjan. Valtioneuvosto antoi kesäkuussa 24 eduskunnalle ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ensimmäistä kertaa puolustusliitto Naton jäsenenä. Nato-jäsenyyden ajan ensimmäinen puolustuselonteko hyväksyttiin joulukuussa.

Me vahvistimme myös sisäistä turvallisuutta. Esimerkiksi poliisin määrärahasoa nostettiin vuonna 24 noin 83 miljoonalla eurolla, mikä vastaa noin 10 prosentin lisäystä toimintamenoihin. [Timo Heinonen: Oikein!]

Puhemies! Vuonna 24 keskityimme ennakkovaikuttamaan Euroopan unionin strategiseen ohjelmaan ja uuden komission ohjelmaan. EU-ministerivaliokunta linjasi Suomen avaintavoitteet tammikuussa 2024. Valitut pääprioriteetit olivat Euroopan strategisen kilpailukyyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Suomen tavoitteet sisältyvät hyvin sekä unionin strategiseen ohjelmaan että komission puheenjohtajana jatkavan Ursula von der Leyenin poliittisiin suuntaviivoihin.

Suomen komissaari Henna Virkkunen sai johtavan varapuheenjohtajan tehtävän. Virkkusen vastuulla ovat teknologinen omavaraisuus, turvallisuus ja demokratia.

Arvoisa puhemies! Syvensimme myös entisestään hyviä suhteita naapuriimme Ruotsiin. Suomen ja Ruotsin hallitukset kokoontuivat yhdessä Tukholmassa syyskuussa 2024. Hallitukset hyväksyivät julkilausuman, jonka tavoitteena on vahvistaa maiden välistä yhteistyötä myös pohjoismaisella tasolla, sekä Euroopan unionissa että Natossa. Yhteistyön tiivistämisestä sovittiin lukuisilla eri alueilla, esimerkiksi siviili- ja sotilaallisen infrastruktuurin, rikostorjunnan sekä tutkimuksen ja kehityksen osalta. Kokouksen yhteydessä allekirjoitettiin yhteistyölinjaukset siviiliväestön suojaamisen yhteisestä suunnittelusta sekä huoltovarmuuden yhteisestä suunnittelusta.

Arvoisa puhemies! Viime vuosi oli hallituksen ensimmäinen kokonainen vuosi. Se oli toimeenpanon vuosi. Hallitus antoi eduskunnalle esityksiä yhteensä 222, näistä kevätistuntokaudella 81 esitystä ja syysistuntokaudella 141 esitystä.

Esityksillä muun muassa vahvistettiin peruskoulua parantamalla oppimisen tukea ja lisäämällä alaluokilla vuosiviikkotunteja äidinkiessä ja matematiikassa. Viime vuoden lopussa annoimme eduskunnalle opettajien ja monien oppilaidenkin toivoman esityksen mobiililaitteiden kieltämisestä oppitunneilla. Luokissa pitää olla rauha opettaa ja oppia.

Me lisäsimme korkeakouluissa aloituspaikkoja.

Parannamme hoitoon pääsyä kohdentamalla Kela-korvauksia vahvemmin sellaisiin lääkärikäynteihin, joita on heikemmin saatavilla julkisessa terveydenhuollossa. Päätimme yli 65-vuotiaille suunnatusta kokeilusta, joka mahdollistaa yksityiselle yleislääkärille pääsyn julkisen hinnalla. Kokeilu käynnistyy syyskuussa. [Oikealta: Kuulostaa reilulta, hyvä!]

Arvoisa puhemies! Kun tämä hallitus aloitti vajaat kaksi vuotta sitten, edessä oli vaativa tehtävä. Talous ei ollut reaalisesti kasvanut noin 15 vuoteen, uudistukset olivat jääneet tekemättä.

Me olemme laittaneet talouden perustaa kuntoon. [Antti Kurvinen: Ennätyksellisesti velkaa!] Olemme tehneet säästöjä edellisen hallituksen jäljiltä, uudistaneet työmarkkinoi-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

ta, sujuvoittaneet luvitusta, vahvistaneet osaamista ja panostaneet varmaan ja puhtaaseen energiaan. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ratkaisut ovat olleet välttämättömiä ja oikeita. Hyvinvointi syntyy vain työstä ja yrittämisestä.

Tämän kevään puoliväliriihessä teimme mittavia veropäätöksiä, joilla parannetaan työn ja yrittämisen edellytyksiä ja vahvistetaan suomalaisten ostovoimaa. Me uskomme, että näillä toimilla saamme aikaan tarvittavan sysäyksen kasvuun. Nämä ratkaisut ovat johdonmukaisia hallitusohjelman työn ja yrittämisen linjan kanssa. Kaikki toimet tähtäävät työllisyyden kasvuun ja velkaantumisen taittamiseen.

Maailmantilanne sumentaa näkymiämme eteenpäin, mutta sitä suuremmalla syyllä meidän on tehtävä se, mikä on omissa käsissämme. Meidän on pidettävä huolta siitä, että Suomi on erinomainen paikka oppia, tutkia, tehdä työtä, yrittää ja investoida.

Hyvät kollegat! Vaalikausi on vasta puolivälissä. Me tulemme jatkamaan töitä määrätietoisesti. Me saamme Suomen kasvun tielle.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä kiittää eduskuntaa hyvästä yhteistyöstä vuonna 2024.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat niin halutessaan pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Räsänen, Joonas, olkaa hyvä.

14.12 Joonas Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille esittelystä, mutta kun yritin tuota vuosikertomusta lukea, niin te ette tainnut kertoa ihan koko totuutta. Katselin tuolta vuosikertomuksesta, että mitä tälle teidän tavoitteellenne velkaantumisen vähentymisestä on käynyt, koska ei tainnut olla viime vuonna oikea aika lopettaa velkaantuminen. [Antti Kurvisen välihuuto] Ei itse asiassa ollut edes oikea aika pitää velkaantuminen ennallaan, vaan viime vuonna tälle hallitukselle oli oikea aika kasvat-
taa velkaantumista.

Tämä hallitus jääkin historiaan ennätyskellisenä velkahallituksena, ja se on kyllä aikamoinen saavutus. Jätitte, pääministeri, myös kertomatta, miten tämä teidän työllisyystavoite edistyy. Yritin sitäkin tuolta haeskella, ja kun hallituksella on ollut tämä tavoite tästä sadastatuhannesta uudesta työllisestä, niin miten te siinä olette edistyneet? Siitäkin itse asiassa paljastui, että työllisyys ei ole edes pysynyt samana, vaan viime vuonna työllisyys oli entisestään vähentynyt. Voisitteko, pääministeri, kommentoida, minä vuonna te ajattelette, että tämä teidän työllisyystavoitteenne toteutuu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

14.13 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi 2024 jää suomalaisen taloushistoriaan myönteisessä mielessä. [Välihuutoja vasemmalta] Silloin tehtiin niitä uudistuksia, joita tämä yhteiskunta olisi vuosikymmeniä kaivannut työmarkkinoilla, työrauhan pelisäännöissä, työnteon kannustavuudessa, julkisen talouden kuntoon laittamisessa, ja nämä uudistukset tervehdyttävät meidän yhteistä kotimaatamme vuosikymmeniä eteenpäin: uudistuksia, joita sosiaalidemokraattien jarrutuksesta ja jarrutuksen takia ei Suomessa ole tehty, vaikka on ollut ilmeistä, että ne olisi pitänyt tehdä. Tämä on surullista ja edelleen hämmentävää, että suhdannetilanteesta annetaan näin huonoa kuvaa demarien puolesta: kaikki tietävät, että mikään hallitus ei määritä — ei tämä hallitus, viime

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

hallitus, ei seuraava hallitus — suhdanteita, vaan poliitikkojen tulee keskittyä siihen, että Suomen rakenteet ovat pitkällä aikavälillä kunnossa. Tämä hallitus on tehnyt aivan häikäisevää, erinomaista työtä [Puhemies koputtaa] rakenteiden kuntoon laittamisessa. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

14.14 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on kauniita puheita. Siis viime vuosi jää historiaan [Perussuomalaisten ryhmästä: Ostovoiman kasvusta!] kauniina vuotena, kun ennätystasoa oleva alijäämä meillä on taloudessa. 4,4 prosenttia oli julkisen talouden alijäämä viime vuonna, ja vuonna 2022, jota te haukuite, se oli 0,8 prosenttia. Kumpi näistä alijäämäluvuista on parempi: se, että ollaan nollalla alkava vai nelosella alkava? Tämähän on järkyttävän huono luku. Minusta tosiasiat kannattaa tunnustaa politiikassa ensin.

Ja sitten, kun sanotaan, että edellinen hallitus ei tehnyt mitään uudistuksia: [Timo Heinen: No ei!] Tämä hallitus itse ilmoitti EU:lle hakiessaan lisää aikaa sopeutukseen, että tärkein uudistus, mikä Suomessa on tehty, millä saadaan talous kuntoon, on sosiaali- ja terveysuudistus, ja sen teki viime hallitus. Te olette EU:ssa eri mieltä, [Hälinää] ja kun tulette kotimaahan, te olette toista mieltä. Päättäkää, kumpaa mieltä te olette. Mikä se tärkein uudistus on, jonka varaan me laskemme, että me saamme? EU:lle te olette ilmoittaneet soteuudistuksen, sen teki viime hallitus. Tämä hallitus on tehnyt hyviä työelämäuudistuksia, mutta talous menee nytten surkeaan suuntaan, ja siitä emme pääse mihinkään. [Timo Heinen: Te valitsitte niistä kaikista huonoimman!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.15 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tuolla lehterillä lapsia ja nuoria tänään seuraamassa täysistuntoa, ja haluan kiittää pääministeriä ja hallitusta siitä, että näinä vaikeina aikoinakin hallitus on kiinnittänyt huomiota siihen, että lapset ja nuoret ovat ne, jotka rakentavat tämän maan tulevaisuuden. [Minja Koskela: Ei pidä paikkaansa, ei pidä paikkaansa! — Puhemies koputtaa] — Jos olette sen verran hiljaa, että voin puhua. Maltatte kuunnella ja puhua sitten omalla ajallanne, jos puheenvuoron saatte saamaan.

Viime vuonna tuli voimaan verotuksen lapsivähennys, ja nyt hallitus riihessään päätti vielä peräti kaksinkertaistaa sen. Tämä on tärkeä kädenojennus suomalaisten lasten äideille ja isille. Se tekee työnteosta yhä kannattavampaa ja huojentaa lapsiperheiden verotusta. Viime vuonna päätettiin myös lasten ja nuorten terapiatakuusta, joka tuli voimaan tämän toukokuun alusta. Se on tärkeää, koska yhä useampi lapsi ja nuori voi valitettavasti huonosti. On tärkeää, että lapset ja nuoret saavat apua. Pidän tärkeänä myöskin sitä, että perusopetuksen opetustunteihin lisättiin yksi tunti äidinkieltä ykkös—kakkosluokkalaisille ja kolmos—kutosluokkalaisille lisättiin myöskin tunti äidinkieltä. Nämä tuntilisäykset ovat tärkeitä, koska kaikki oppiminen lasten ja nuorten ja meidän aikuistenkin kohdalla lähtee siitä, että meillä on hyvä lukutaito ja että [Puhemies koputtaa] me osaamme äidinkielen kunnolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.17 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo, te sanoitte, että hyvinvointi syntyy vain työstä ja yrittäjyydestä, mutta kun katsoo tuloksia, niin tällä hallituskaudella Suomessa on vähemmän niin hyvinvointia, työtä kuin yrittäjyyttä. [Aino-Kaisa Pekonen: Kyllä!] Konkurssit nousseet vuosituhannen korkeimmalle tasolle, akateeminen työttömyys vuosituhannen korkeimmalla tasolla, miesten työttömyys koko EU:n korkeimmalla tasolla. Tänään tuli tuoreita tietoja pitkäaikaistyöttömyydestä, ja työ- ja elinkeinoministeriö arvioi, että pitkäaikaistyöttömyys saattaa nousta samalle tasolle tai lähelle sitä tasoa, mikä Suomessa oli 90-luvun laman jäljiltä. Täytyy, pääministeri Orpo, kysyä teiltä: kuinka huonoksi tilanteen pitää mennä, ennen kuin te pääministerinä vedätte johtopäätökset, että tältä hallitukselta ei onnistu hyvinvoinnin, työn ja yrittäjyyden lisääminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

14.18 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin valmistellut tämän debattipuheenvuoron aivan toisesta aiheesta, mutta koska edustaja Aittakumpu äsketi täällä viittasi lapsiin ja siihen, mitä hallitus tekee lapsien hyväksi, niin täytyy nyt hieman korjata näitä äskeisiä puheita. [Pekka Aittakumpu: Se oli totta, mitä sanoin!]

Jos otan kolme esimerkkiä: 17 000 uutta köyhää lasta tämän hallituksen päätöksillä. Nälkäisiä lapsia leipäjonoissa yksin ilman aikuista, järjestöt ovat raportoineet — edelleen tämän hallituksen politiikan seurauksia. Kolmas esimerkki: yksinhuoltajat ovat yksi niistä ryhmistä, jotka ovat kärsineet kaikkein eniten leikkauksista, joita tämä hallitus on toteuttanut. Se tarkoittaa, että yksinhuoltajien lapset ovat erityisen vaikeassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen politiikan seurauksena lapset voivat Suomessa huonommin, ja se on tosiasia. Jos sitä ei kehtaa täällä ääneen sanoa, niin ainakin olisi syytä katsoa peiliin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallituspuolueiden edustajia tässä kuuntelee, niin tulee vähän mieleen, että sitä mukaa kuin vaikkapa nämä Suomen työllisyys- ja velkaluvut menevät alas, niitä yritetään kompensoida yhä mahtavamilla puheilla, niin että näiden välinen todellisuuskilu sen kuin vain kasvaa.

Edustaja Valkonen, viime vuosi varmasti jää historiaan, Suomen taloushistoriaan, mutta ei suinkaan hallituksen onnistumisesta vaan EU:n ennätyksellisimmästä velkaantumisen kasvusta, joka oli siis tämä valitettava ennätys Suomelle viime vuonna. Arvoisa pääministeri, te lupasitte, että nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen. Nyt sitten näyttää siltä, että olette tuonut julkisen talouden suunnitelman, jossa esitätte, että otatte enemmän velkaa kuin yksikään toinen hallitus. Tulee mieleen kysyä, kun näin semmoisen mainoksen, että kuinka reilua on luvata liikoja, [Puhemies koputtaa] mutta en sitä kysy.

Mutta vielä tästä pitkäaikaistyöttömyydestä olisin kysynyt. Se on [Puhemies koputtaa] nousemassa erittäin korkealle tasolle. Miten aiotte siihen reagoida?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.20 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää pääministeri Orpoa asian esittelystä. Uudistuksia tarvitaan, ja onneksi niitä nyt viimein on tehty, sillä vain terve talous takaa meille hyvinvointipalvelut tulevaisuudessa. Ulkoiset tekijät ovat hidastaneet ja painaneet meidän orastavaa talouskasvua. Tarvitaan rytminmuutosta, ja kiitos, että sitä nyt haetaan. Työn verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisiin painottaen. Myös yhteisöveron kevennys tulee tässä tilannetta parantamaan. Murron työryhmän esityksiä toteutetaan määrätietoisesti.

Oppositio on kritisoinut velkaantumista jopa niin vahvasti, että vasemmisto-oppositio on tekemässä välikysymystä. [Antti Kurvinen: Keskustan välikysymys!] — Niin juuri, vasemmistopuolueet ovat tekemässä välikysymystä. — Kysyisin pääministeri Orpolta: miltä maamme velkaantuminen näyttäisi tai millainen se olisi tässä tilanteessa, jos olisimme jatkaneet SDP:n ja keskustan vasemmistohallituksen talouspolitiikan [Puhemies koputtaa] linjalla? [Antti Lindtman: Saisiko joku vaihtoehtoisen skenaariolaskelman?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

14.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olipa hyvä, että edustaja Heinonen otti tämän velkaantumisen esille. Pääministeri Orpo, kun te johditte kokouksen viime vaaleihin, se lupaus, minkä te annoitte Suomen kansalle, oli se, että Suomen talous laitetaan kuntoon, ja teillä oli sellainen komia herätyskello, missä luki, että nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen, mutta sitten kun teistä tuli pääministeri, niin ei ollutkaan enää oikea aika lopettaa velkaantuminen vaan kiihdyttää sitä sille tasolle, että, herra pääministeri, yksikään muu hallitus Suomessa ei ole ottanut niin paljon velkaa kun te otatte velkaa — siis aivan ennätyksellinen taso. Ei edellinen hallitus, ei edes Holkerin hallitus, ei mikään ole pystynyt samanlaiseen velkaantumiseen kuin te olette pystyneet.

Taustalla tässä tietysti on voimakkaasti talouskasvun epäonnistuminen ja kasvupolitiikan epäonnistuminen. Teillä ei ole ollut mitään aitoja, voimakkaita toimia talouskasvun ruokkimiseen, ja puoliväliriihessä keskustan mielestä te teitte väärät valinnat, kun ette tukeneet keskituloisia, keskiluokkaa ja tukeneet pieniä ja keskikokoisia yrityksiä.

Herra puhemies! Kun nyt nähdään, että teidän taloustavoitteenne ovat, pääministeri, karanneet täysin käsistä, niin minä kysyn teiltä: olisiko johtopäätösten aika? [Puhemies koputtaa] Suosittelen teitä hallituksessa miettimään johtopäätöksiä ja miettimään ehkäpä [Puhemies koputtaa] sinne presidentin puheille lähtemistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

14.22 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuosi 2024 jää myös historiaan vuotena, jolloin suomalaisten ostovoima alkoi kasvamaan katastrofaalisen sosialistihallituksen jäljiltä, eli sikälikin hallitus on kyllä toimintakykyinen tässä maassa. Hallituskauden aikana tehdään pieni- ja keskituloisiin painottuvia veronalennuksia yli miljardilla eurolla, lapsiperheiden verotusta kevennetään, lasten ja nuorten terapiatakuu toteutetaan, mistä vasemmisto puhuu mutta ei saa aikaiseksi — tämä hallitus toteuttaa. Peruskouluun laitetaan rahaa, oppimisen tukeen panostetaan, itäraja suljettiin, rajan poikkeuslaki säädettiin, maahanmuuttopolitiikkaa kiristettiin, kehitysavusta leikataan.

Toimia riittää vaikka liukuhinnalta luetella tässä, mutta katson kyllä teidän peräänne. Jos katsotaan, mistä nyt velkaantuminen johtuu, kun se kiihtyy tällä hetkellä: siitä, että hal-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

litus laittaa enemmän rahaa hyvinvointialueille kuin te ja laittaa enemmän rahaa puolustukseen kuin te. Näistäkö te leikkaisitte? Herätys! Jos katsoo teidän vaihtoehtopolitiikkaa, niin se muodostuu veronkorotuksista ja pienemmistä sopeutuksista. [Antti Kurvinen: Ei pidä paikkaansa! — Minja Koskela: Koulutusta leikkaamalla ilmeisesti käy!] Sekö on vaihtoehto tälle maalle? Kasvu ei käynnisty opposition toimilla, joilla tämä maa kuritetaan ja verotetaan hengiltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.24 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille asian esittelystä. — Tosiaan ero pääministerin puheissa talouden tilasta ja hallituksen toimista on aika merkittävä siihen mitattavaan todellisuuteen tämän maan taloudellisesta tilanteesta. Lisäksi katsantokanta on verrattain kapea — kestävä talous voi olla kestävä vain ilmaston ja luonnon asettamissa rajoissa.

Näihin liittyen itse asiassa siinä hallituksen vuosikertomuksessa on ihan hyvää tilanteen kuvausta, minkälaisen tilanteen edessä ollaan ilmastomuutoksen ja luontokadon edessä. Kaikki toimet käytännössä kuitenkin puuttuvat. Hallitus ei ole saanut aikaiseksi ilmasto- ja energiastrategiaa, ei kansallista luonnon monimuotoisuuden strategiaa, ja tunnetusti ei myöskään saanut eteenpäin vanhojen metsien suojelua millään tieteellisin kriteerein arvioiden hyväksyttävällä tavalla. Olisinkin kysynyt, pääministeri Orpo: mikä on teidän hallituksenne toiminnan suhde tieteelliseen tietoon ja sen ohjaavaan vaikutukseen politiikassa? Taloustieteilijätkin ovat viime aikoina kritisoineet varsin kovasti esimerkiksi sitä tapaa, jolla arvioitte dynaamisia vaikutuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.25 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, te sanoitte tuossa alkupuheenvuorossanne, että teidän tavoitteenne on turvata hyvinvointi tuleville sukupolville. Täytyy todeta, että minua oikeastaan suututtaa se, miten ristiriidassa nämä teidän puheenne ovat näihin tekoihin nähden, sillä kun katsotaan, mitä tämä hallitus on tehnyt, niin nämä teidän toimenne ovat lisänneet eriarvoisuutta, nämä teidän toimenne ovat lisänneet lapsiperheköyhyyttä ja tämä hallitus on lisännyt myöskin ihmisten toimeentulotukiriippuvuutta, ja nyt te olette leikkaamassa viimesijaisesta toimeentulotuesta entisestään.

Arvoisa puhemies! Minua huolettaa se, että ihmisiltä tulee äärimmäisen surullista ja pelokasta viestiä. Ihmiset laittavat viestiä ja soittavat, pitääkö tämä paikkansa, että minun pitää jättää kotini tämän hallituksen päätösten myötä. Arvoisa pääministeri, mitä te vastaatte näille ihmisille, jotka nyt saavat Kelalta kirjeitä, kehotuksen muuttaa omasta kodistaan esimerkiksi toiselle paikkakunnalle tai toiselle puolelle kaupunkia, [Puhemies koputtaa] jotta heillä on varaa asua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

14.26 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Reilun parin vuoden aikana täällä eduskunnassa vähintään yksi asia on käynyt selväksi, ja se on se, että hallituspuolueet eivät enää tunnu ymmärtävän, mikä on oikein ja mikä on väärin. Aika

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

monta asiantuntijalausuntoa koko kauden aikana ja myös viime vuonna on valiokunnissa saatu käsitellä, ja hyvin monessa kohtaa yksiselitteinen kanta on ollut se, että hallituksen toimilla ei lisäännä talouskasvu, ei lisäännä ihmisten hyvinvointi, ei lisäännä se, että usko tulevaisuuteen vahvistuisi, vaan päinvastoin kasvussa ovat olleet konkurssit, köyhyys ja työttömyys. Se, että täällä kaikista tilastoista huolimatta vuodesta toiseen jaksetaan käydä kertomassa, että hallitus tekee niin erinomaista politiikkaa, on minusta vähintäänkin eriskummallista. En tiedä enää, valehteleeko se täällä ikään kuin retorisesti itselleen vai toisille, mutta kyllä minä toivoisin, että kun täällä käydään keskustelua viime vuodesta ja siitä, minkälaista politiikkaa on harjoitettu, niin se keskustelu perustettaisiin siihen, minkälaisia tuloksia sillä on saatu aikaan, [Puhemies koputtaa] ei siihen, mitä uskotaan, että tällä politiikalla joskus hamassa tulevaisuudessa voitaisiin saada aikaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

14.27 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Edustaja Tynkkynen tuntui yhtyvän siihen kokoomuksen näkemykseen, että kaikki taloudellinen hyvinvointi syntyy työnteosta ja yrittäjyydestä. Tämä on erinomainen asia. Tähän saakka vihreät ovat ajaneet esimerkiksi semmoisia ajatuksia, että työkykyinen ihminen saa itse päättää, elääkö hän työnteolla vai muiden työnteolla maksettavilla tuilla.

Edustaja Koskela sanoi, että leipäjonoissa on nälkäisiä lapsia. [Minja Koskela: Kyllä! — Aino-Kaisa Pekonen: Näin on!] Jos lapsen huoltajat hakevat ne sosiaaliset turvat, jotka heille ovat tarjolla, ja käyttävät saatuja rahoja lasten kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla, niin Suomessa yksikään lapsi ei näe nälkää. [Aino-Kaisa Pekonen: Ei pidä paikkaansa!] Voisitte lopettaa tällaisen propagandan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En lähde tähän velkakäsittelyyn sen syvemmin — siitä on kuultu hyviä puheenvuoroja — mutta totean vielä sen, että Suomi on kansainvälistymässä hurjaa vauhtia, meillä on paljon nuoria, jotka opiskelevat tällä hetkellä kieliä — ja pitää opiskella kieliä, suorastaan kannustan siihen — mutta se asia, mikä minua vaivaa koko ajan, on se, että eurooppalaisten valtioiden joukossa Suomi rakentaa valtavaa byrokratiakehtoa tänne Suomeen Euroopan unionin direktiiveihin ja kaikenlaisiin asetuksiin vedoten.

Nuoret ovat valmistumassa kouluista, ja tänäkin keväänä moni vetää valkolakin päähänsä ja nauttii elämästä ja valitsee uraa, ja toivottavasti moni valitsee yrittäjän uran tai jonkun sellaisen työn, jossa hän voi toteuttaa itseään, omia taitojaan vapaasti ja tehdä ankarasti töitä isänmaan hyväksi.

Ajattelin kysyä, että aiotteko te, arvoisa pääministeri, toimia niin, että tätä byrokratian valtavaa määrää aletaan purkaa. Sitähän alkaa olla jo... Jos maanviljelijän joku tuntee, niin tietää, että hänen työstään varmaan puolet menee byrokratian hoitoon, vaikka pitäisi olla aktiivinen pellolla ja vaikka navetassa hoitaa kotieläimiä taikka jotain muuta. Mutta tällainen byrokratian kasvattaminen ei kyllä kannata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.30 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä maailmantilanteessa Suomen tulevaisuuden kannalta tärkein prioriteetti on turvallisuus. Huolestuttavaa tässä tilanteessa on nyt kuitenkin se, että vasemmistoliiton eduskuntaryhmän edustaja on vaatinut esimerkiksi puolustusmenojen leikkaamista. Ajattelen todellakin kauhulla sitä, että edellinen viherpunahallitus olisi ollut vallassa, kun Venäjä työnsi rajan yli miehiä hybridihyökkäyksen muodossa. Onneksi tämä hallitus sai ripeästi eteenpäin rajalain, jota muuten salin vasen laita vastusti. [Vasemmalta: Ei olisi ilman oppositiota mennyt läpi!] Sen jatko on nyt edelleen eduskunnassa pian käsittelyssä, ja toivottavasti sitä vastustaneet vihdoinkin tulisivat järkiinsä ja kuuntelisivat turvallisuuden asiantuntijoita [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] ja jopa niin, että gallupeja johtava SDP:kin olisi vihdoinkin Suomen turvallisuuden edessä yhtenäinen. Onko niin, edustaja Lindtman? [Puhemies koputtaa] Tuleeko koko SDP:n eduskuntaryhmä kannattamaan rajalain jatkoa? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.31 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä vuosi 2024 jää historiaan myös siksi, että sen aikana, pääministeri Orpo, teidän johdollanne tehtiin päätökset, joilla tavallisen suomalaisen verotus nostettiin korkeimmilleen kymmeneen vuoteen, joten olisi luullut, että nyt, kun te löysitte yllättäen velkarahaa veronkevennyksiin, olisi ollut sen tavallisen suomalaisen vuoro. Mutta mitä vielä, pääministeri Orpo, te suuntaatte tätä velkarahaa, jota te löysitte riihessä, lisää kaikkein rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin. Esimerkiksi teidän tuloluokallanne saatte veronkevennyksiä yli 5 000 euroa vuodessa, kun esimerkiksi tavallinen opettaja saa noin viisi euroa kuussa. Onko tämä nyt oikeudenmukaista? Ei se ole. Ei ollut taaskaan tavallisen ihmisen vuoro.

Tähän asti, ministeri Orpo, kaksi vuotta te olette tehnyt isoja leikkauksia pienituloisten toimeentuloon. Te olette tehnyt leikkauksia vanhustenhoivaan, hoitoonpääsyyn. Ja nyt te yllättäen löysitte rahaa rikkaimpien veronkevennykseen ja vielä velaksi. Onko tämä, pääministeri, teidän mielestänne vastuullista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

14.32 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä täytyy kommentoida edustaja Kurvisen puhetta. Se on kyllä mielenkiintoista, että te puhutte jo presidentin luokse menemisestä, [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] kun silloin kun teillä oli mahdollisuus itse lähteä kantamaan vastuuta, te ette suostuneet edes vastaamaan hallituksen muodostajan kysymyksiin.

Mitä sitten tulee tähän yleiseen tilanteeseen, niin kun tämä hallitus aloitti, suhteessa muihin Pohjoismaihin meidän velka oli tuplasti korkeampi ja työllisyysaste alhaisempi. Se oli se lähtökohta, missä oltiin. Ja minkä takia siinä oltiin? Sen takia, että oltiin vuosikymmeniä oltu kyvyttömiä tekemään niitä uudistuksia työmarkkinoilla, jotka muissa Pohjoismaissa oli tehty. Se on kyllä iso tappio koko Suomelle, että Suomessa sosiaalidemokraatit ja heidän läheisjärjestönsä eivät ole kyenneet näkemään isoa kuvaa ollenkaan siinä laajuudessa kuin muiden Pohjoismaiden sosiaalidemokraatit ovat kyenneet. Sen takia siellä esimerkiksi on jo 25 vuotta sitten tehty niitä uudistuksia, mitä nyt on täällä tehty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.33 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se, mitä meillä tosiaan viime vuodesta käteen jäi, oli se, että meille jäi ennätyksellisiä määriä konkursseja, hirveän vaikea työllisyystilanne, kasvavaa lapsiperheköyhyyttä, velkaantumista, kasvun sijaan ehkä ennemmin kitukasvua. Siksi tuntuukin niin erikoiselta, että täällä saadaan viime vuosi kuulostamaan jotenkin aivan niin kuin mahtavalta ja mahtipontiselta. Olen itse vähän eri mieltä. Erityisesti mieltä surettaa ja korventaa ne meidän keskittyvät palvelut. Kun leikellään koulutuksesta ja sosiaali- ja terveyspalveluista, niin totta kai se keskittää meidän palveluita taas ja vaikeuttaa asioita näin ollen.

Mutta se, mikä eniten häiritsee tämän hallituksen tavassa tehdä politiikkaa, on se lyhytjäteisyys, mitä tässä teette koko ajan. Kun mietitään vaikkapa sitä, että lähdetään leikkailemaan sosiaali- ja terveyspalveluista tai järjestöiltä, jotka tarjoavat tukea, tai koulutuksesta, niin se kaikkihan oikeastaan on velkaa tulevaisuuteen. Se voi tuntua nyt järkevältä, mutta me tiedetään kaikki, että se tulee tulevaisuudessa aivan äärimmäisen kalliiksi, siis järkevän kalliiksi, inhimillisesti ja rahallisesti. Ihmettelen, minkä takia te ette pyri parempaan. Milloin aletaan oikeasti katsomaan pitkälle tulevaisuuteen? Ja kyllä kiinnostaa myös kysyä pääministeriltä: milloin on se oikea aika lopettaa velaksi eläminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä. [Puhuja katsoo tablettiaan] — Anteeksi, häipyi koko puhe täältä. [Eduskunnasta: Paperi on hyvä!]

14.35 Jorma Piisinen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallituksen vuosikertomukseen on kirjattu paljon hyviä asioita. Perussuomalaiset tukevat hallituksen linjaa ja erityisesti niiltä osin, jotka tähtäävät kansallisen huoltovarmuuden, omavaraisuuden ja investointiympäristön parantamiseen. Lisäksi pidämme tärkeänä alkutuottajien aseman vahvistamista kotimaisen ruuantuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Metsähallituksen roolia uusiutuvan energian ja ilmastosopeutumisen edistäjänä pidetään myönteisenä, kunhan metsien taloudellinen käyttö mahdollistetaan. Suurpetopolitiikassa puolue tukee kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamista ja pitää hallituksen lakivalmistelua oikeansuuntaisena. Luonnonsuojelupainotteinen maa- ja metsätalouspolitiikka ei saa vaarantaa maanomistajien oikeuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

14.36 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka ei ole luonut kasvua, eikä se rakenna luottamusta tulevaisuuteen, päinvastoin. Se syventää vastakkainasettelua ja kasvattaa tuloeroja. Samaan aikaan, kun leikataan pienituloisilta, hyvätuloiset saavat veronalennuksia. Eikö tämä ole juuri sitä, minkä kansalaiset kokevat epäoikeudenmukaiseksi, että heikoimmilta viedään ja hyväosaisille annetaan?

Luottamus yhteiskuntaan ei synny sanelusta, vaan oikeudenmukaisuudesta ja yhteisestä vastuunkannosta. Hallitus sanoo tavoittelevansa sataatuhatta uutta työpaikkaa, mutta tosiasiassa olemme nähneet, kuinka työpaikkoja on menetetty erityisesti rakennusosalalla, mihin ei reagoitu ajoissa. Työllisyystavoite karkaa kauemmaksi, ja samalla velkaantumistavoitteilta putoaa pohja. Kun hallitus heikentää työsuhteturvaa ja lakkauttaa aikuiskoulutustuen, ei se luo työllisyyttä, se luo epävarmuutta. Työelämän ongelmat eivät ratkea sanelulla vaan yhteistyöllä, jota hallitus on järjestelmällisesti romuttanut.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

14.37 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille ja kiitos koko hallitukselle sinnikkäästä uurastamisesta Suomen julkisen talouden tervehdyttämiseksi ja kipeästi kaivatun kasvun aikaansaamiseksi ja suomalaisten turvallisuuteen panostamisesta. Toki meidän urakkamme olisi ollut hitusen helpompi, jos edellinen hallitus ei olisi ylittänyt valtiontalouden kehyksiä surutta. [Vasemmalta: Kaksi vuotta ollut aikaa! Väsynyttä!] Jos te olisitte säästäneet tai leikanneet edes yhdestä asiasta, mutta sitä te ette tehneet. Te ette säästäneet, te ette leikanneet mistään. [Vasemmalta: Te halusitte lisää rahaa!] Ja voin kyllä kertoa teille, että nyt me maksamme siitä laskua. Valtionvelan korko on jo 3,5 miljardia, [Keskeltä: Te olette kaksi budjettia tehneet jo!] kun se vielä vuonna 2022 oli 0,8 miljardia.

Kun täällä edustaja Koskela nyt puhui 17 000 köyhästä lapsesta, niin sanottakoon se teidän vaihtoehto: teidän vaihtoehtobudjetissanne tietopalvelun mukaan Suomeen olisi tullut 50 000 uutta työtöntä [Eduskunnasta: Ohhoh!] — 50 000 uutta työtöntä. Se ei ole meidän vaihtoehtomme. Meidän vaihtoehtomme on saada ihmisille [Puhemies koputtaa] työtä ja Suomeen kasvua ja ostovoimaa ja kilpailukykyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

14.38 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tietenkin kehua hallitusta: onhan viime vuosi sillä tavalla merkittävä, että valtavasti jatkettiin edelleen sen Turun tunnin junan valmistelua.

Mutta kyllähän se on niin, että niin politiikka kuin urheilukin ovat tuloslajeja, ja tulokset ovat kyllä nyt heikot niin siellä työllisyydessä, velkaantumisessa kuin myöskin ihmisten hyvinvoinnissa. Kun tuota urheilua katselin, eilistä jääkiekkopeliä, jossa tulos oli aika hyvä, niin tässä vähän tulee sellainen olo, että entä jos eilen olisikin ollut tappio 10—0 ja päävalmentaja olisi tullut selittämään, että oli hyvä peli, historiallinen peli. Kuulostaisi pikkasen omituiselta, mutta sellainen fiilis minulla itse asiassa tällä hetkellä on, selittelyn maku. [Ben Zyskowiec: Katoitteko pelin loppuun?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.39 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, arvoisa pääministeri! Pääministerille erityinen kiitos siitä, että olette satsanneet rahaa sisäiseen turvallisuuteen ja poliisin määrärahoihin. Tänä se tuli taas karvaasti esille Pirkanmaalla Pirkkalassa Vähäjärven koululla, kun yksi oppilas puukotti kolmea muuta oppilasta — kahta lievemmin, mutta yhtä melko pahasti kaulaan. Jos tämä tilanne kävisi sillä tavalla, että meillä ei olisi esimerkiksi Tampereen pääpoliisiasemalla riittävästi hälytyspartioita, tässä voisi käydä vaikka kuinka huonosti — nimittäin Pirkkala on yksi niistä kunnista, missä ei ole ollenkaan poliisilaitosta. On erittäin tärkeitä myöskin kouluturvallisuuden kannalta, että sataan riittävästi rahaa sisäiseen turvallisuuteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.40 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen vuosikertomuksen esittelypuheenvuorossa pääministeri antoi varsin ruusuisen kuvan hallituksen politiikasta, ja samaan aikaan suomalaisten hätä on suuri. Tästä kertoo esimerkiksi Helsingin Sanomissa ollut mielipidekirjoitus Jaakko Putkoselta Varkaudesta, joka kuuluu seuraavasti:

”Herra presidentti, suurin huolenaiheeni on tämän kansan jakautuminen rikkaisiin ja ennistä köyhempiin. Leipäjonot kasvavat, ihmiset hakevat apua seurakunnilta ja eri järjestöiltä. Lisääntyvä lapsiperheköyhyys on todella noussut voimakkaasti viime aikoina.

Herra presidentti, pyydän ja toivon, että nostaisitte tämän asian esille puhuessanne kansakunnalle. Työtä tekevä kansa tarvitsee tukeanne. Järjestäytyneeseen ammattiyhdistysliikkeeseen kohdistuvat toimenpiteet eivät tue kansamme yhtenäisyyttä.”

Arvoisa pääministeri, mitä haluatte vastata tälle kirjoittajalle, joka haluaa viestiä jo maamme presidentille hallituksen suomalaisia kurjistavista toimista? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.41 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, otitte esille turvallisuuden esittelypuheessa. Meillä on hyvin kattava turvallisuusraakennelma. Meillä on EU ja Lissabonin sopimus, Naton jäseniä olemme nyt, JEF-yhteistyö, Nordefco eli pohjoismainen yhteistyö, DCA-sopimus, kahdenvälisiä sopimuksia, ja esimerkkinä vielä esimerkiksi tiedustelulait, jotka tulivat voimaan 2019.

Onko meillä tässä turvallisuusrakenteessa jotain sellaista, jota vielä voitaisiin täydentää jollain mekanismilla, ja kuinka luonnehtisitte turvallisuustilannetta, kuinka turvallisena suomalaiset voivat tilannetta pitää tässä epävakaaassa kansainvälisessä tilanteessa? Sitten vielä lainsäädäntöasioista: onko joitain konkreettisia lainsäädäntöhankkeita, jotka oleellisesti tavalla liittyvät turvallisuuden parantamiseen? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.42 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nythän elämme sitä aikaa, että monessa koulussa opettajat tekevät arviointeja, ja, arvoisa pääministeri, teidän hallituksellenne kyllä tästä lukukaudesta on todettava, että edes sitä kuuluisaa vitosen pakettia ei kyllä pysty saamaan aikaiseksi vaan luokalle jäädyään näillä näytöillä, ainakin mitä talouspolitiikkaan tulee. [Juho Eerolan välihuuto]

Hallitus on kyllä monia sinänsä hyviä työelämäuudistuksia tehnyt, ja monia rakenteellisia uudistuksia on toteutettu, mutta kyllähän eniten ihmetystä herättää tämä totaalinen suunnanmuutos velassa. Teidän piti lopettaa velkaantuminen, arvoisa pääministeri, kuten sanoitte vielä vuosi sitten, kun kehysriihessä viime vuonna teitte lisätoimia, mutta nyt jokin muuttui vuoden aikana tähän kehysriiheen tultaessa ja velkahana aukesikin. Nyt olikin sitten piikki auki, ja päätettiin tehdä nämä yhteisöveroaset, joita yksikään taloustieteilijä ei toistaiseksi ole puolustanut — on ehkä joku taloustieteilijä, mutta ehdoton enemmistö taloustieteilijöistä on pitänyt sitä tehottomana, [Puhemies koputtaa] niin että se vain lisää velkaantumista miljarditolkulla tulevien vuosien aikana. [Antti Kurvisen välihuuto] Arvoisa pääministeri, kukahan sen tämänkin sotkun selvittää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.44 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koska oppositio ei anna hallitukselle juuri kiitosta mistään hyvistä päätöksistä, [Antti Kurvinen: Asiasta annamme, juuri annoimme! Honkonen antoi juuri äsken!] niin listaan nyt heidän puolestaan joitakin hyviä hallituksen päätöksiä: muun muassa työn verotuksen yli miljardin kevenykset painottuen pieni- ja keskituloisiin, lapsiperheiden tukemista, autoilun satojen miljoonien veronalennukset polttoaineveroon, ajoneuvoveroon, [Pia Viitasen välihuuto] jake-luvelvoitteeseen, säästöjen merkittäviä kohdennuksia toissijaisiin asioihin, kuten kehitysapuun yli 1,3 miljardin edestä. Yle on laitettu säästökuurille. Kriminaalipolitiikkaa tiukennetaan. Terapiatakuu astui voimaan tässä kuussa. Suomen kansalaisuuden ehtoja on kiristetty ja tullaan vielä kiristämään kahdessa osassa. Itäraja on suljettu, rajan poikkeuslaki viety läpi, turvapaikkapolitiikkaa kiristetty, pakolaiskiintiötä vähennetty, peruskouluun satsattu 200 miljoonaa, valtavia satsauksia poliisille, Rajalle, suojelupoliisille, myös ulkoiseen turvallisuuteen. [Johannes Koskinen: Ja työllisyyttä heikennetään!]

Kun te vasemmistossa hallitusta sätitte ja vastustatte, monetko näistä päätöksistä [Puhemies koputtaa] te olisitte valmiit perumaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.45 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hallituksen vuosikertomus viime vuodelta. Muistelen niitä puheita, joita täällä vuodenvaihteessa 23 käytettiin tästä vuodesta, mitä arvioidaan tässä, keskustelua siitä vuodesta. Siellä luvattiin, että 60 000—65 000 työpaikkaa syntyy niillä toimilla, työmarkkinaleikkauksilla, jotka tässä tehtiin.

Tänään ilmestyivät juuri viimeisimmät tiedot ja ennusteet: 320 000 on tällä hetkellä työttömien määrä, ja ennuste on, että se kasvaa 350 000:een vuoden lopussa ja pitkäaikais-työttömyys lähelle 140 000:ta. Näillä luvuilla tullaan 90-luvun huippuihin.

Mitä hallitus aikoo tehdä niin, että me satsaamme tähän, että tehdään sellaisia työmarkkinaratkaisuja, joilla me tuemme työllistymistä ja työtä, niitä asioita? Näissä olisi ennen tehty työllisyysmäärärahoihin aika isoja korotuksia, [Puhemies koputtaa] jos olisi haluttu vaikuttaa työllisyyden kehitykseen. Nyt ei tehdä niitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

14.46 Mari Kaunistola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos myös pääministerille esittelystä.

Haluaisin nostaa edustaja Niemen tapaan vuosikertomuksesta esiin erityisesti vahvat panostukset paitsi ulkoiseen myös sisäiseen turvallisuuteen. Poliisien operatiivista toimintakykyä vahvistettiin nostamalla poliisien määrärahasoa noin 83 miljoonalla eurolla viime vuonna. Tämä vastaa noin kymmenen prosentin lisäystä toimintamenoissa. Määrärahoja kohdistettiin myös nuorten rikollisuuden ehkäisyyn ja torjuntaan, ja esimerkiksi koulupoliisitoimintaan on saatu lisäresursseja. Hallitus myös kasvattaa poliisien määrää hallituskauden loppuun mennessä 8 000:een.

Samalla esimerkiksi vankilaverkoston parantamiseen panostetaan. Muun muassa vankiloiden turvatekniikkaan satsattiin myöntämällä reilun kuuden miljoonan euron lisärahoitus.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Lisäksi esimerkiksi lakiuudistus lähisuuhdeväkivallan sovittelusta pääsääntöisesti luopumiseksi vietiin maaliin. Tällä parannetaan erityisesti naisten turvallisuutta. [Puhemies koputtaa]

Hallitus siis panostaa sisäiseen turvallisuuteen merkittävästi, kuten [Puhemies koputtaa] meidän nykytilanne vaatii. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.48 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on käsittelyssä vuoden 24 vuosikertomus, mutta sen jatkumo on kaikki päätökset täällä.

Tämmöinen elämäni murmelina -olo on ollut vähän tämän itäisen Suomen ohjelman osalta. Se ei ole vielä tarjonnut meille mitään, mikä ei kuuluisi jo normaalistikin valtion hoidettavaksi. Siellä on tämmöinen kirjaus itäisen Suomen investointien tunnistamiseksi ja edistämiseksi, mutta euroja puuttuu, kun erityisesti tarvittaisiin pienille ja keskisuurille yrityksille rahoitusta. Erityisesti vakuuskysymys on äärimmäisen ongelmallinen, sekä työvoiman saanti, ja tämä pätee myös maataloihin.

Matkailu oli vahvasti mukana niin maakuntaliittojen esityksessä kuin monissa muissakin, mutta se katosi virkamiesvalmistelussa, ja riihessä se jäi Metsähallituksen luontomatkailun tukemiseksi.

Kyllä tässä on pakko kysyä sitä, mikä siinä nyt on, että miksi tätä ohjelmaa ei voida aidosti viedä eteenpäin. Nyt Bromanille on jotakin esitetty sinne, mutta selvitysten aika on ollut ohi jo pitkään. Kysymys kuuluu: miksi itäisen Suomen ihmiset eivät ole hallitukselle yhtä arvokkaita kuin kaikki muut, varsinkin kasvukeskusten ihmiset? Näyttää todellakin siltä, että hallitus on kasvun tiellä, erityisesti se on itäisen Suomen kasvun tiellä. [Naurua vasemmalta ja keskeltä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

14.49 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos myös pääministerille vuosikertomuksen esittelystä. Hallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 2024 on lukuisia erinomaisia kirjauksia hyvinvointia ja talouskasvua lisäävistä toimista. Hallitus on osoittanut vastuullisuutta teoillaan tässä vaikeassa tilanteessa. Kumipyörähallitus päällysti viime vuonna 4 000 kilometriä teitä pysäyttäen tiestön korjausvelan kasvun. Mielenterveyden haasteisiin vastataan terapiatakuulla, joka takaa alle 23-vuotiaille palvelut kuukaudessa. Koulujen kännykkäkielto vähentää digikuormaa, edistää koulujen työrauhaa ja sosiaalisia kohtaamisia ja tukee mielenterveyttä. Perusopetukseen panostetaan oppimisen tuen uudistuksella ja perustaitojen vahvistamisella, äidinkieltä ja matematiikkaa lisäämällä, jotta jokainen oppilas osaa lukea, laskea ja kirjoittaa.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikka muuttuu hallituksi, ilmastotoimet tehdään kilpailukykyä vaalien, ja kehitysavun leikkauksilla kevennetään suomalaisten taakkaa. [Puhemies koputtaa] Hallitus rakentaa turvallista ja hyvinvoivaa Suomea satsaamalla myös puolustukseen ja turvallisuusviranomaisten työhön. [Puhemies koputtaa] — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

14.50 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä vuosikertomus talouden ja työllisyyden osalta aika karua ja surullista luettavaa on, kun tosiasia on se, että Suomessa köyhyys kasvaa koko ajan.

Edustaja Zyskowitz, vihjauksenne köyhien lapsiperheiden vanhempien vastuuttomuudesta oli minusta kyllä aika ala-arvoinen ja suoraan sanottuna julma. [Ben Zyskowitz: Ei se ollut mikään vihjaus!] Tässä tilanteessa vastuullista olisi katsoa rehellisesti, miltä tulokset näyttäivät.

Toivon vakavasti, että teillä hallituksessa löytyisi kykyä itsekritiikkiin ja kykyä korjata tehtyjä virheitä siinä määrin kuin ne nyt korjattavissa vielä ovat. Suomi velkaantuu tällä hetkellä täysin hallitsemattomasti, ja te teitte juuri riihessä päätöksiä, jotka valtiovarainministeriön muistion mukaan pahentavat tilannetta entisestään. Arvoisa pääministeri, vakavasti kysyttynä: onko teillä kyky ryhdistäytyä ja tehdä korjausliike? Olemme ajautumassa tilanteeseen, jota ei seuraava eikä pahimmassa tapauksessa sitäkään seuraava hallitus saa kuntoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

14.51 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta kaksi lukemaa kertovat, missä tällä hetkellä ollaan: Työ- ja elinkeinoministeriö juuri kertoi, että pitkäaikaistyöttömyys on samalla tasolla kuin 1990-luvulla, eli me aletaan olemaan 90-luvun laman tilanteessa. Lisäksi, puhemies, nämä hallituksen paperit kertovat sen, että tällä talouspolitiikalla taloussuunnitelmakauden lopulla meillä nousee velkasuhde Suomessa lähes 90 prosenttiin meidän kansantuotteestamme. Aika pysäyttäviä lukemia.

Täällä aiemmin kokoomuspoliitikot arvostelivat keskustaa, että miksi me emme ole tätä hommaa hoitamassa. Te, hyvät kokoomuslaiset, lupasitte hoitaa tämän homman kuntoon. Te totesitte, että nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen. Te totesitte, että nyt Suomen talous laitetaan kuntoon. Ja tilanne on se, että koko nämä kaksi vuotta ollaan menty alamäkeä taloudessa. Te ette voi loputtomiin syyttää edellistä hallitusta, arvoisa pääministeri ja hyvät kokoomuslaiset, te ette voi. Teillä on ollut kaksi vuotta aikaa hoitaa tätä hommaa. Miksi te ette ota keskustan 50:tä kasvukeinoa käyttöön, Viron veromallia ynnä muuta? Miksi te olette näin kovakorvaisia? Ja miksi te olette heittäneet kaiken finanssipoliittisen kurin [Puhemies koputtaa] pois ja otatte ennätysmäärän velkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.53 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Edustaja Zyskowitz oli tietenkin aivan oikeassa. Hyvinvointi syntyy työstä ja yrittämisestä, ja se on yrittäjänä erittäin helppo myös itseni allekirjoittaa. Muun muassa juuri tästä syystä taannoin, kun vihreät olivat hallituksessa, tähän maahan otettiin sosiaaliturvaan käyttöön suojaosat, joitten tarkoitus on kannustaa ihmisiä [Pia Viitanen: Kyllä!] ottamaan vastaan työtä, alkuun varmasti osa-aikaista työtä ja vähän, ja siitä rakentaa sitten polkua kohti kokopäiväistä työtä ja avoimia työmarkkinoita. Vihreiden ajama uudistus sosiaaliturvan kehittämisessä perustulon suuntaan mahdollistaisi sen, että työn vastaanottaminen olisi käytännössä lähes aina kannattavaa. Mutta nyt hallitus monilta osin myös romuttaa näitä työnteon kannustimia, kuten tämä suojaosien poisto, ja sitä pidän hämmästyttävänä ja merkillisenä ti-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

lanteessa, jossa niitä kokoaikaisia työpaikkoja on kovin niukalti työmarkkinoilta työnhakijoiden saatavissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.54 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz, te kutsuite propagandaksi sitä opposition kritiikkiä, kun me kerromme täällä sitä järjestöjen viestiä, että leipäjonoissa seisoo nälkäisiä lapsia ilman aikuisia. Tämä tilanne on valitettavasti totta tällä hetkellä. Te vastuutitte tästä näiden lasten huoltajia, ja toki teidän on näin tehtävä, koska te ette itse pysty kantamaan vastuuta oman politiikkanne seurauksista, mutta, edustaja Zyskiewicz, tällä hetkellä lapsia elää Suomessa sellaisissa perheissä, joissa on sairauksia, köyhyyttä, nälkää, päihdeongelmia, ja myös näiden perheiden aikuiset, ne vanhemmat, tarvitsevat apua — ja sitä me kritisimme, että niistä turvaverkoista te olette leikkaamassa, eli hyvinvointivaltion peruspilareista.

Edustaja Päivärinta, on aivan totta, että me vasemmistoliitossa emme olleet valmiita leikkaamaan sosiaaliturvaa, [Ben Zyskiewicz: Vaan lisäämään työttömyyttä!] ja siksi työttömyysluvut näyttävät meidän vaihtoehtobudjetissamme siltä, miltä ne näyttävät. Mutta kehottaisin teitä myös katsomaan tähän todellisuuteen, jossa tällä hetkellä eletään. [Susanne Päivärinnan välihuuto] Teidän politiikkanne seurauksena tällä hetkellä tilanne on se, [Puhemies koputtaa] että pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa nousta jopa 90-luvun laman [Puhemies koputtaa] jälkeiseen ennätystasoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

14.55 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tynkkyselle vastaan, että vihreät ajavat sellaista perustuloa, jossa ihminen, vaikka hänelle tarjottaisiin hänelle sopivaa työtä, saa siitä työstä kieltäytyä, eli hän saa itse valita, eläkö hän oman työnsä tuloksilla vai jonkun toisen ihmisen työn tuloksilla. Tämä ei kerro siitä, että ymmärrettäisiin, että työnteko ja yrittäjyys ovat kaiken taloudellisen hyvinvoinnin perusta.

Edustaja Koskela, olen sitä mieltä, että kun perheissä käytetään yhteiskunnan antamia sosiaalisia tulonsiirtoja oikein, yksikään lapsi Suomessa ei näe nälkää eikä tuolla kaduilla juokse leipäjonoissa tai muutoin nälkää näkeviä lapsia. Haastan teidät ja median, joka näitä esimerkkiperheitä on kaivanut esiin, osoittamaan, että tämä asia olisi toisin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.56 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta. — Se minua tässä velka- ja talouden kasvu- ja työllisyyskeskustelussa häiritsee, että ihan kuin oppositio ei ymmärtäisi ollenkaan, missä maailmassa me eletään. Oletteko seuranneet, mitä viimeisen vuoden aikana tai vuoden 2024 aikana tai parhaillaan on tapahtunut Ukrainassa? Miten talouden kehitykseen, kun nyt puhutaan myöskin tämänhetkisestä tilanteesta, ovat Trumpin nopeat liikkeet kauppapolitiikassa vaikuttaneet? Mikä on näiden kaikkien vaikutus ollut Suomen taloudelliseen tilaan? Minusta se on käsittämätöntä, että te ette puhu tästä mitään. On ihan niin kuin me eläisimme jossain umpiossa, ihan niin kuin me eläisimme jossain umpiossa. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Eli tämä tilanne on entisestään pahentunut meidän toimintaympäristömme näkökulmasta tämän hallituksen kauden aikana, mutta se oli huono jo ennen sitä. Me sanoimme kyllä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että holtiton velkaantuminen pitää saada pysähtymään, se mikä on edellisen hallituksen jäljiltä. Kun te niitä lukuja siellä keskustassa luettelette, niin minä annan yhden luvun: neljä keskustalaista valtiovarainministeriä heittivät porukalla roskeen ensimmäisen kerran nyky-Suomen historiassa kehykset. Mistä mahdettiin tulla tähän? Lisättiin pysyviä julkisia menoja vasemmiston oppien mukaisesti ja keskustan kannattamana siihen, että julkista sektoria kasvatetaan, ja nyt meillä on liian raskas julkinen sektori. Ja vaikka me olemme leikanneet suoria leikkauksia viisi kuusi miljardia valtion budjetista eri puolilta, niin silti me velkaannumme. Jos me oltaisiin jatkettu teidän politiikalla, velkaa otettaisiin arvion mukaan neljä miljardia enemmän. [Antti Kurvinen: Jossittelua!]

Me kerroimme ennen vaaleja, että tämä on vähintään kahden vaalikauden prosessi. Me perustimme sen valtiovarainministeriön virkamiesten näkemykseen. Me teimme kuuden plus kolmen miljardin sopeutusohjelman. Koska tilanne ympäristössä on vaikeutunut, me nopeutimme sitä, me teimme yhdeksän ja nyt vielä miljardin lisää, koska on välttämätöntä pitää huolta julkisesta taloudesta, saada tämä kova velkaantuminen hidastumaan. Ja sen me tulemme tekemään.

Minä pistän nämä puheet mieleen, nimittäin hallituksen työ on puolivälissä. Ne uudistukset, mitkä me ollaan tehty, tulevat nopeuttamaan Suomen talouden kasvua. Ne tulevat vaikuttamaan korkeampina ja parempina työllisyyslukuina. Ne tulevat näkymään verotulojen kehityksessä. Ne tulevat näkymään siinä, että me pystymme pitämään huolta Suomen turvallisuudesta ja ihmisten palveluista. Käänte on tällä hetkellä tapahtumassa. Nytkin työllisyysennusteissa näkyy se, että työllisyys lähtee paranemaan. Työllisyys lähtee paranemaan, tällä hetkellä teollisuuden tilauskirjat ovat parempia kuin aikoihin. Viime tai edellisviikolla saimme ensimmäisen kerran uutisen siitä, että asuntorakentaminen on lähtenyt liikkeelle. Korkotasoa on alhaalla, inflaatio alhaalla, työvoimaa on reservissä. [Antti Kurvinen: On on! — Välihuutoja vasemmalta]

Meillä on siis niin paljon hyviä asioita, ja kun siihen pistää päälle nämä kasvutoimet, jotka hallitus on tehnyt... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Jos te kiinnittäisitte edes sekunnin huomiota — ymmärrän opposition tavan tehdä töitä — ja jos te oikeasti katsoisitte vaikka siellä keskustassa, kuinka paljon siellä on sellaisiakin uudistuksia, joita te olette ajaneet, [Välihuutoja] ja jos te antaisitte niille jonkun arvon, niin silloin te päätyisitte siihen, että kyllä tässä on luotu yrittämiselle ja työnteolle perustaa, suomalaiselle yrittäjyydelle ja tulevaisuuden kasvulle. Siis jos sen vaihtoehtona, että paisutetaan julkista sektoria, hoidetaan asiat velalla ja veronkorotuksilla, on se, että uskotaan yksityiseen sektoriin, ihmisten kulutukseen, jätetään heille rahaa enemmän heidän palkastaan, jätetään yrityksille tilaa investoida, niin sillä tämä nousee, ja tämä on ero hallituksen politiikan ja vasemmiston politiikan välillä.

Me uskomme dynaamiseen talouteen, ihmisten ahkeruuteen, työnteeseen, yrittämiseen. Siksi me teemme sen rakenteellisen, suuren, systeemisen muutoksen, joka on hallitusohjelmassa ja nyt kasvuihin päätöksissä ja jolla Suomi tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Teidän lääkkeestä minulla ei ole tietoa — tai ne, mitkä olen kuunnellut, eivät takuuvarmasti toimi. [Antti Kurvinen välihuuto] Jos täällä joku on uutinen, niin se on edelleenkin se, että oppositiolla ei ole mitään vaihtoehtoa politiikalle, muuta kuin se, ettei tehdä mitään, [Aino-Kaisa Pekonen: Meillä on vaihtoehto!] ei tehdä mitään, ollaan niin kuin ennenkin.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Mutta sen tien päässä on seinä tai rotko. Ei niin voi jatkaa, [Aino-Kaisa Pekonen: Kuuletko te meidän vaihtoehtoa?] ei niin voi jatkaa. Katsokaa päätökset, katsokaa kasvuriihen päätökset: panostuksia osaamiseen, yritystoimintaan, opiskeluun. On esimerkiksi se, että ne kymmenentuhannet nuoret, joilla ei ole opintopaikkaa, voivat opiskella 30 opintoviikkoa ilmaiseksi korkeakouluissa avoimella puolella. Siellä on lukemattomia hyviä toimia. Lukekaa niitä, luokaa uskoa ihmisille. Tämä kääntyy. [Oikealta: Kyllä! — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.05.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 10 käsittelyä. — Sieltä ensimmäisenä edustaja Räsänen, Joona — poissa. — Edustaja Hänninen paikalla. Olkaa hyvä.

17.05 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Vuosi 2024 oli käännteentekevä monella tavalla. Hallitus on tarttunut määrätietoisesti Suomen tulevaisuutta määritteleviin kysymyksiin. Ratkaisuja on tehty turvallisuuteen, talouteen, sosiaaliturvaan ja julkisten palveluiden uudistamiseen. Vaikka haasteet ovat olleet moninaiset, on suunta ollut selvä: Suomea on vietävä eteenpäin kestäväällä, vastuullisella ja pitkäjänteisellä tavalla.

Ensinnäkin hallitus on aloittanut historialliset toimet julkisen talouden tasapainottamiseksi. Tämä on välttämätöntä, jotta voimme varmistaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelut myös tulevaisuudessa. Korkomenojen kasvu ja kansainvälisen talouden epävarmuudet pakottavat meidät nyt toimimaan eikä vasta sitten, kun on jo myöhäistä.

Toiseksi hallitus on edistänyt työnteon kannattavuutta ja yrittämisen edellytyksiä. Veropolitiikka on suunnattu siten, että työn teko ja investoinnit Suomessa kannattavat. Samalla sosiaaliturvan uudistaminen on käynnistetty, jotta se tukee nykyistä paremmin työhön siirtymistä ja turvaa heikoimmassa asemassa olevat.

Kolmanneksi hallitus on uudistanut sosiaali- ja terveystaloutta varmistaakseen kansalaisten hoitoonpääsyn. Hyvinvointialueiden rahoitusta ja rakenteita on ryhdytty tarkastelemaan uudella tavalla. Tavoitteena on toimivammat ja saavutettavammat palvelut koko maassa.

Arvoisa rouva puhemies! Myös turvallisuus on ollut hallituksen toimien ytimessä. Kokonaisturvallisuuden kehittäminen, huoltovarmuuden vahvistaminen ja puolustuksen resursointi ovat saaneet uutta painoarvoa muuttuvassa maailmantilanteessa. Olemme myös päivittäneet lakeja, joilla varmistetaan kriittisten toimintojen häiriötön sietokyky, oli kyse sitten tietojärjestelmistä, energiasta tai peruspalveluista. Samalla Suomea on rakennettu kohti parempaa tulevaisuutta. Lupaprosessien sujuvoittaminen, yhden luukun malli ja puhtaan siirtymän etusijamenettely ovat osa hallituksen kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa kasvu ja ympäristö kulkevat käsi kädessä. Näiden huolellisen valmistelun tuloksia olemme nyt kuluvalla kevätistuntoaudella käsitelleet.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen toimien punainen lanka on ollut selkeä: Suomea kehitetään taloudellisesti vahvemmaksi, sosiaalisesti oikeudenmukaisemmaksi ja turvallisesti vakaammaksi. Työtä on vielä paljon edessä, mutta suunta on oikea. Selvää kuitenkin on, että tämä hallitus ei arastele toimia Suomen, isänmaan, puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen poissa. — Edustaja Lyly paikalla, olkaa hyvä.

17.09 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen vuosikertomus viime vuodelta ei ole ihan noin ruusuinen kuin millaisen kuvan äskeinen puheenvuoro tuossa antoi, jos katsotaan tosiasioita siitä, mitä tässä ympärillä on tapahtunut: talous ei vedä, velkaantuminen jatkuu erittäin voimakkaana, ja työttömyys on historiallisen korkealla tasolla.

Arvoisa rouva puhemies! Vähän reilu vuosi sitten tässä salissa, kun viime vuoden budjetista ja talousarviosta keskusteltiin — silloin puolitoista vuotta sitten syksyllä, marraskuun vaiheilla —, puhuttiin aika paljon tuolta puolelta salia, että 60 000—65 000 työpaikkaa 2024 tulee näitten toimien johdosta, kun tehdään näitä työmarkkinaleikkauksia, niin kuin me tällä puolella sanotaan, ja he puhuvat uudistuksista. Nämä työmarkkinaleikkaukset eivät ole nyt tuoneet niitä 60 000:ta—65 000:ta työpaikkaa, vaan tosiasiallisesti tilanne on mennyt huonompaan suuntaan. Työllisyysaste on huonontunut, työttömien määrä on kasvanut, ja tällä hetkellä työttömien määrä on 320 000. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on noussut. Tämänpäiväisen työ- ja elinkeinoministeriön ennusteen mukaan se on nousemassa sinne noin 140 000:een. Eli todella huonoon suuntaan ollaan menossa. Silloin ollaan 1990-luvun synkimpien työttömyyslukujen tasolla, kun mennään sinne 140 000:een. Eli nämä luvut kertovat aivan muuta.

Tässä korostetaan koko ajan, että tässä on suhdanne kyseessä. Sitten voi kysyä, voiko siihen suhdanteeseen Suomessa vaikuttaa millään tavalla. Kuluttajien luottamus on tällä hetkellä nolla, ja he eivät uskalla tehdä hankintoja ja muuta. Esimerkiksi asuinrakentamisen 30 vuoden keskiarvo on ollut noin 31 000—32 000 asuntoa vuodessa. Tällä hetkellä olemme 20 000:n—22 000:n luokassa, eli se on pudonnut niin valtavasti siitä aikaisemmasta tasosta. Rakentaminen olisi ollut yksi semmoinen asia, johon olisi pitänyt vaikuttaa. Toinen tällainen kuluttajien indikointi voisi olla vaikka se, mikä tässä vuosikertomuksessa myöskin näkyy: uusien autojen hankinta oli yli 90 000 pari kolme vuotta sitten, tällä hetkellä se on 74 000. Eli myös se kertoo omalta osaltaan tätä karua kieltä. Eli kaikella tavalla nämä mittarit, jotka tässä on, ovat menneet väärään suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Kun on puhuttu paljon tästä 100 000 työpaikasta, niin nyt on menty väärään suuntaan, ja myös tämänpäiväisen TEMin ennusteen mukaan työttömyys nousee vielä tästä 320 000:sta vuoden loppuun mennessä ja pysyy tämän hallituskauden ajan yli 300 000:ssa, tämän ennusteen mukaan. Eli kun hallitus sai 260 000 ihmistä olevan työttömyyden tason, niin nyt tämä hallitus on vielä huonontanut sitä tästä lähtötilanteesta, ja siinä mielessä ollaan todella vakavassa paikassa. No sitten jos katsotaan tätä tilannetta, että pitäisikö tässä tehdä työllisyysmäärärahoihin tai joihinkin muihin toimiin jotain korotuksia, että sitä työllisyyttä saataisiin aikaiseksi: niitä ei ole tässä näkynyt.

Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyspalveluiden siirto tämän vuoden alusta kunnille on ollut ihan oikea päätös, ja uskon, että jos työpaikkoja on, niin sillä tavalla saadaan ihmiset kyllä löytämään työ. Se vaatii nytten kunniltakin lisäpanostuksia, ja se olisi vaatinut myös-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

kin valtiolta tukea siihen tilanteeseen, että kunnat voivat niitä panostuksia tehdä. Jokainen työpaikka pitää löytää, myös ne piilotyöpaikat, mistä niin paljon täällä puhutaan. Eli nyt katseen pitäisi olla työpaikkojen synnyttämisessä, uusien työpaikkojen löytämisessä, ja siten sitä kautta me saadaan tätä kasvua aikaiseksi, kuluttajien luottamus palautettua ja päästäisiin vihdoinkin kasvun tielle. Nyt sitä ei näillä toimenpiteillä ole näkyvissä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.15 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen vuosikertomusta käsitellessämme on tärkeää tuoda muutama havainto esiin. Hallituksen politiikka ei luo kasvua eikä rakenna luottamusta tulevaisuuteen. Päinvastoin, politiikka kärjistää vastakainasettelua ja lisää tuloeroja yhteiskunnassamme. Hallituksen leikkauksiin ja työehtojen heikennyksiin perustuvalta politiikalta on pohja pudonnut pois, ja jäljet ovat nähtävissä työllisyyden heikkenemisessä. Kuten olemme useasta lähteestä kuulleet, hallituksen logiikka ja perustelut tekemälleen politiikalle ovat erittäin kyseenalaisia. Köyhät ja pienituloiset hallitus saa tekemään töitä, kun niiltä leikataan etuuksia ja pienennetään palkkaa. Hyvätuloiset saa tekemään töitä enemmän, kun niille lisätään etuja ja nostetaan palkkaa. Tämä on hallituksen ideologian ydin, valitettavasti.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen päätökset ovat siis lisänneet työttömyyttä, köyhyyttä ja epäluottamusta. Pahinta tässä hallituksen politiikassa on se, että asiantuntijoiden arvioiden mukaan lapsiperheköyhyys lisääntyy 17 000 lapsella ja nuorella. THL:n sivuilta löytyy raadollista tietoa esimerkiksi lastensuojelun kasvavasta tarpeesta. Vuonna 2024 lastensuojeluilmoitus tehtiin 115 000 lapsesta. Määrä kasvoi edellisvuodesta neljällä prosentilla. Ilmoitukset kohdistuivat useimmiten 13 vuotta täyttäneisiin lapsiin. Vuonna 2024 oli poikkeuksellista, että 0—2-vuotiaista lapsista tehtyjen ilmoitusten määrä nousi peräti 12 prosenttia ja 3—6-vuotiaista lapsista tehtyjen ilmoitusten määrä nousi 7 prosenttia. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli 34 900 lasta vuonna 2024. Kiireellisesti sijoitettuna oli 4 900 lasta. Tyypillisintä kiireellinen sijoitus oli 16—17-vuotiailla lapsilla ja nuorilla.

Arvoisa rouva puhemies! Tulen uusimaan aiemmin tekemäni keskustelualoitteen lastensuojelun tilanteesta. Meidän on käytävä vakava keskustelu tässä salissa lapsia ja nuoria koskevista tärkeistä asioista.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on sanonut useaan kertaan sen, että heidän tekemänsä päätökset, joissa huono-osaisuus lisääntyy, johtuvat siitä, että on pakko leikata, koska valtion velkaantuminen tulee taittaa, ja nämäkin perustelut ontuvat. Samaan aikaan, kun maamme velkaantuu lisää hallituksen päätöksillä, hyväosaisille tarjoillaan huikeita veronkevennyksiä. Niitäkin on hallituksen mielestä pakko tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hallituksen suunta, jossa köyhyys ja työttömyys lisääntyvät ja ovat ennätyslukemissa, valitettavasti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

17.18 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen vuosikertomus vuodelta 2024. Tässä yhteydessä onkin hyvä käydä läpi pieneltä osalta, mitä kaikkea hyvää hallitus on viime vuonna päättänyt ja tehnyt.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on mainion liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranteen sanoin kumipyörähallitus. Viime vuonna päällystettiin jopa 4 000 kilometriä tietä ym-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

päri Suomea. Näin saatiin tiestön korjausvelan kasvu pysäytettyä. Työ jatkuu edelleen, ja tärkeitä tiehankkeita etenee koko ajan samalla huoltovarmuutta lisäten. Olemme edistäneet myös pienempiä hankkeita eri puolille Suomea, muun muassa valtateiden varsille esimerkiksi alikulkuja ja kevyen liikenteen väyliä, jotka parantavat tuntuvasti alueiden turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Sitten hieman ikävämpi huomio, se, että mielenterveyden haasteet ovat todella suuri haaste koko Suomessa. Hopeareunuksen mielenterveyden haasteisiin tuo kuitenkin hallituksen aikaansaama terapiatakuu alle 23-vuotiaille lapsille ja nuorille. Laki terapiatakuusta astui voimaan nyt 1.5. eli tämän kuun alusta. Terapiatakuun myötä kuukauden sisällä hoidon tarpeen toteamisesta alle 23-vuotiaat pääsevät mielenterveyspalveluiden piiriin. Muutoinkin matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden saatavuutta on parannettu periaatepäätöksellä.

Mielen haasteisiin vaikuttaa varmasti isolta osaltaan myös valtava digikuorma, jota saamme älylaitteista päivittäin. Onkin erinomaista, että hallitus vihdoin rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä kouluissa. Tämä tulee lisäämään oppimista ja työrauhaa kouluissa, aitoja sosiaalisia kohtaamisia ja toivottavasti myös lisäämään liikkumista kouluissa. Tällä on eittämättä vahva vaikutus myös mielenterveyteen.

Arvoisa rouva puhemies! Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus. Pelkästään kouluissa tehtävät rajoitukset eivät yksin riitä, vaan tarvitaan myös vapaa-aika ja vanhemmat mukaan. Siksi jokainen meistä vanhemmista voisi oman ruutuajan tarkkailun lisäksi asettaa rajoja älylaitteiden käytölle. Varsinkin pitkin yötä pelien pelaaminen ja esimerkiksi TikTokin selaaminen vaikuttavat seuraavaan päivään ja koulunkäyntiin hyvin merkittävästi. Näin ollen nuorten unen määrä jää pois ja vähäiseksi. Arkirytmä on siis monilla suoraan sanottuna pielessä.

Selvitysten perusteella moni nuori on kokenut, että aamulla kouluun herääminen on vaikeaa ja väsyttää. Lisäksi moni jättää aamupalan kokonaan syömättä, joka pahimmillaan korvataan energijuomalla. Tämä näkyy selkeästi myös kouluissa oppilaan keskittymisessä ja jaksamisessa koulupäivän aikana. Olen saanut tämän todistaa koulupoliisin tehtävissä harmillisen useasti.

Nämä edellä mainitut arkirytmä sekoittavat asiat ovat omiaan lisäämään myös nuorten pahoinvointia.

Arvoisa puhemies! Perusopetuksen puolella näkyvät hallituksen vahvat panostukset taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Kesälomien jälkeen alkavalla lukukaudella kännykkäkiellon lisäksi astuu voimaan myös oppimisen tuen uudistus, ja perustaitojen vahvistamiseen tulee lisää tunteja kouluun. Vuositasolla nämä panostukset ovat oppimisen tuen osalta noin 100 miljoonaa euroa ja lisätuntien osalta reilu 20 miljoonaa euroa. Nämä ovat merkittäviä panostuksia, ja nyt kunnissa tulee olla tarkkana, että ne kohdistuvat oikein niille tarkoitettuihin kohteisiin. Lähtökohtana tulee olla, että kun peruskoulusta valmistuu, tulee jokaisen oppilaan osata lukea, laskea ja kirjoittaa. Tämä vahvistaa nuoren jatko-opintoihin ja ammattiin hakeutumista, ja tähän hallitus pyrkii näillä uudistuksilla.

Arvoisa puhemies! Tässä muutamia hallituksen aikaansaannoksia. Paljon tehdään lisää kasvua lisääviä toimia, joilla Suomi saadaan nousuun ja talouskasvu käyntiin. Maahanmuuttopolitiikassa tehdään muutoksia hallitsemattomasta politiikasta pohjoismaiseen hallittuun politiikkaan, ja rajalaki on tärkeä osa tätä muutosta. Ilmastotoimien lähtökohtana on, että ne eivät saa heikentää Suomen kilpailukykyä eivätkä nostaa kansalaisten arjen kustannuksia. Perussuomalaisten ansiosta on myös leikattu merkittävästi kehitysavusta, jolla

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

saadaan säästöpainetta pois suomalaisiin kohdistuvista leikkauksista. Suomen puolustukseen ja turvallisuuteen tämä hallitus on satsannut merkittävästi sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vuoksi.

Arvoisa puhemies! Työ isänmaan turvallisuuden sekä hyvinvoinnin eteen jatkuu edelleen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, poissa. Edustaja Oinas-Panuma, poissa. Ai, siellä on paikalla. Anteeksi, en huomannut.

17.23 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen keskittämisen kaava on julma, kylmä ja surullinen. Kaiken kurjuuden keskelle kaivattaisiin nyt kasvua ja tulevaisuuskasvua, mutta näillä näivettävillä politiikkatoimilla se jää todella kaipuun tasolle. Mitä meille viime vuodesta sitten käteen jäi? Kiristynyt verotus, arvonlisäverojen korotus, jolla Suomi nousi toiseksi korkeimmalle tasolle EU:ssa. Kasvun sijaan kitukasvua, vesittyneet työllisyystavoitteet, nippu konkurssseja, leikatut peruspalvelut, keskittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, koulut ja maakuntien suljetut leikkausosastot. Julmat leikkaukset järjestöille, jotka tekevät erittäin tärkeää ennaltaehkäisevää työtä. Sopeutukset sosiaali- ja terveyspalveluihin, siis sinne tavallisen ihmisen arkeen, vanhustenhoitoon, nuorten mielenterveysasioihin. Leikkaukset koulutukseen, jatkuvaan oppimiseen ja uudelleen kouluttautumiseen.

En olisi arvannut, että kokoomuksen vahtivuorolla ja perussuomalaisten peesatessa keskituloisen, tavallisen suomalaisen verotus on kireimmillään 10 vuoteen. Nämä kaikki toimet näkyvät tällä hetkellä ihmisten arjessa ja valitettavasti varsin surullisella tavalla. Harmillisinta on, että Orpon hallituksen politiikka on niin hirmuisen lyhytjänteistä. Voihan se tuntua nyt helpolta leikata vaikkapa sieltä koulutuksesta tai sosiaali- ja terveyspalveluista, mutta valitettavasti nuo säästöt tulevat pitkällä aikavälillä järkyttävän kalliiksi.

Totta kai hallitus on tehnyt menneenä vuotena myös hyviä asioita. Esimerkiksi pohjoisesta ohjelmasta olen antanut usein tunnustusta ja annan edelleen, samoin esimerkiksi tkipanostuksista. Mutta valitettavasti nämä yksittäiset hyvät asiat, joita hallitus tekee, hautautuvat sen surkeamman politiikan alle. Esimerkiksi terapiatakuu on hieno asia, mutta voisi sanoa, että se on niin kuin laastari avohaavaan, joka repeytyy yhä syvemmäksi koulutusleikkausten, järjestöleikkausten ja muitten, etenkin nuoriin, perheisiin ja työssä väsyneisiin kohdistuvien, leikkausten seurauksena. Kyse on nimittäin ennaltaehkäisystä, siitä, että niihin asioihin pystyttäisiin puuttumaan jo ennen kuin on edes välttämättä tarve sille terapialle.

Arvoisa puhemies! Minä aivan vilpittömästi toivon, että olen väärässä, että hallituksen tekemät toimet sittenkin purisivat, kertaantuisivat hyvänä tulevaisuudessa, jotta kaikki nämä arkea surkeuttavat päätökset johtaisivat kuitenkin lopulta johonkin hyvään. Mutta valitettavasti mikään ei tällä hetkellä viittaa siihen, että näin olisi, että suunta olisi kääntynyt. Pitääkin kysyä: milloin on se oikea aika vihdoinkin lopettaa se velkaantuminen, jota vaalien alla lupailtiin? Keskustalla on tälle kaikelle vaihtoehto. Me olemme tehneet komean kasvupaketin ja mainiot vaihtoehtobudjetit, joissa arvovalinnat ovat erilaiset.

Mikä sitten on keskustan ero esimerkiksi oikeistopuolueisiin? Me muistamme ihmisen. Meillä on perimässä se, että jokainen ihminen on samanarvoinen tässä yhteiskunnassa ja että jokaisella pitää olla samat mahdollisuudet pärjätä elämässä. No, mikä meidän eromme on sitten vasemmistopuolueisiin? Tietenkin se, että me ollaan talouden suhteen realistisia.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Ja mikä on ero näihin molempiin edellä mainittuihin? Me ei olla isojen etujärjestöjen talutusnuorassa, emmekä me kannata missään tilanteessa keskittävää politiikkaa.

No, mitä nyt sitten pitäisi tehdä? Listaus on aika pitkä, ja niitä on käyty täällä paljonkin läpi, mutta muutamia luetellakseni: investointiverohyvitys pienille ja keskisuurille yrityksille, veroluonteisten maksujen alentaminen, verovapaat vanhempainvapaat, Viron veromalli, eläköityvien tuloveron alennus, matkailualan kasvuohjelma, erityistalousalueet esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomeen, krääsävero, temuvero, ja tavoitteeksi Euroopan laadukain ja nopein luvitusprosessi. Uskoisin, että tällaisilla listauksilla voisi saada myös kasvua aikaan, ja tässöpä tarjoankin hallitukselle ihan ilmaisia täkyjä — olkaapa hyvät.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto poissa, edustaja Kokko poissa, edustaja Honkonen poissa, edustaja Kallio poissa, edustaja Lohi poissa. — Edustaja Lyly, paikalla, olkaa hyvät.

17.27 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Äskeisessä puheenvuorossa jäi kuntasuus vähän vähälle, ja siitä ajattelin muutaman sanan sanoa, koska kysymys on viime vuoden toimintakertomuksesta ja viime vuonna piti tehdä kunnille myöskin valtionosuusuudistus, joka nyt sitten siirtyi tälle vuodelle tehtäväksi ja ehkä sitten 27 astuu voimaan. Se on kauan odotettu uudistus, ja se on hallituksen toimesta luvattu tehdä. Siinäkin yritetään katsoa sitten, miten niitä valtionosuuksia kuntien suuntaan oikeudenmukaisemmin jaettaisiin. Lisää rahaa luultavasti sieltä kokonaisuutena ei ole jaossa, vaan se jaetaan vähän uudella tavalla, mutta sitä odotetaan, koska siellä on selkeästi puutteita olemassa nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä.

Arvoisa rouva puhemies! Norminpurkutalkoitakin piti valtion tehdä aika paljon, ja sieltä kunnilta tuli paljon ehdotuksia, mutta tosiasiaa valtionosuusjärjestelmästä otettiin vähän reilu 20 miljoonaa vuositasolla pois ja norminpurku tuotti jonkun noin neljä miljoonaa euroa kaiken kaikkiaan. Eli nämä menot otetaan kyllä heti pois, ja nyt tälle vuodelle on ihan samanlainen tilanne.

Se, mistä erityisesti olen huolissani, on se, että sitten on kuitenkin näitä muitakin toimenpiteitä, jotka vaikuttavat kuntatalouteen erityisen paljon, jotka liittyvät siihen, kuinka kuntien verotulot kasvavat. Se liittyy suoraan siihen, kuinka verot tulevat, ja se on työllisyttä ja se on kasvua. Kunnilla onneksi on aika paljon työkaluja oman elinvoimansa rakentamiseen, ja tämä TE-palvelu-uudistus, joka siirtyi kunnille tämän vuoden alusta, oli hyvä asia ja antaa lisätyökaluja siihen työhön. Mutta joka tapauksessa kunnat tarvitsevat nytten aikaa tehdä näitä ratkaisuja.

Sitten kun koko ajan täällä on puhuttu, että kuntatalous on varsin vahvassa tilanteessa, mutta tosiasia on kuitenkin, että jos katsotaan kuntatalouden kehitysarviota vuosille 25—29, niin kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on noin kahdeksan miljardia euroa miinuksella tällä jaksolla. Eli se kertoo siitä, että kunnilla ei tällä hetkellä mene mitenkään erityisen hyvin, ja tämä tulee näkymään varmasti kuntaveroissa jatkossa ja kuntien järjestämissä palveluissa, koska kuntien talous heijastuu kaikkiin näihin hyvin nopeasti.

Toivoisin, että maa saisi talouskasvua aikaiseksi ja siten myöskin tätä kuntapuolen julkistaloutta saataisiin paremmin hoidettua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

17.31 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hienoa, että kunnat nousivat esille. Ihan innostuin itsekkin siitä puhumaan. Tätä valtiosuusuudistustahan tosiaan odotettiin, ja sitä odotettiin, että se olisi tuotu jo viime vuonna, mutta valitettavasti nyt näyttää siltä, että tämä uudistus taitaa junnata. No, tietenkin pääasia on se, että se uudistus tehtäisiin mahdollisimman hyvin, että eipä sitä kannata ehkä kiireellä pilata. Kunnat vastaavat kuitenkin aika isosta osasta meidän Suomea ja ihmisten arkea. Kun puhutaan esimerkiksi meidän peruskouluista, toisesta asteesta, harrastamisesta ja siitä tuesta, mitä lapset ja nuoret saavat nuorisotoimesta, niin nehan ovat kaikki kuntien alla.

Sitten kun täällä puhutaan monesti siitä, että kuntataloudessa menee tosi hyvin ja kyllä kunnilla on varaa ja kyllä kunnat pärjäävät, niin valitettavasti se ei tilastojen valossa näytä siltä, vaan kyllähän meillä kunnat eriytyvät tällä hetkellä, eli yhä isompi osa kunnista on taloudellisesti todella hyvässä tai todella huonossa asemassa, ja esimerkiksi nämä kriisikunnat tulevat varmaan tulevaisuudessa lisääntymään, ellei joitain muutoksia saada. Tämän takia olisikin äärimmäisen tärkeää, että se valtiosuusuudistus sitten oikeudenmukaisesti saataisiin toteutettua. Sitä mielenkiinnolla odotan.

Tässä haluan muistuttaa myös siitä, että Suomen pinta-alasta noin 70 prosenttia on alle 10 000 asukkaan kuntia. Eli se on valtava osuus, mikä meidän kunnista on alle 10 000 asukkaan kuntia, ja ne ovat myös semmoisia, mitkä päätöksenteossa unohtuvat ja mitkä myös menneenä vuotena ovat unohtuneet. Puhuttiinpa me yksityisteistä, siitä, miten kunnilta leikataan, tai hyvinvointialueitten palveluitten supistamisesta, niin ne kaikki osuvat näihin alle 10 000 asukkaan kuntiin, jotka kuitenkin tuottavat sitten meille valtavan määrän vaikkapa luonnonvaroja, joista Suomi elää. Eli toivon, että hallitus tulevaisuudessa ehkäpä muistaisi myös näitä alle 10 000 asukkaan kuntia hieman enemmän ja meitä myös niistä asioista, joita me siellä kunnissa tuotamme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan, jolle muiden erikoisvaliokuntien on annettava lausunto viimeistään 30.9.2025.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain ja työaikalain 2 ja 19 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.02 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut tänne saliin jälleen yhden työntekijöitä kyykyttävän lakiesityksen, jonka valmistelu on ollut täydellinen farssi — aivan täysi farssi jopa tämän hallituksen mittapuulla. Suomessa suojelutyön tarjoamisessa

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

ei ole yleisesti ilmennyt merkittäviä ongelmia eikä epäselvyyksiä. Lakko-oikeutta on täällä osattu käyttää vastuullisesti lähes poikkeuksetta. Viime kaudella eduskunta kuitenkin edellytti, että valtioneuvosto selvittää suojelutyötä koskevat kehittämistarpeet. Mitään tällaista selvitystä ei olla tehty, eikä eduskunnan yksimielistä tahtoa olla näin ollen noudatettu.

Sen sijaan työministeri Satonen päätti ottaa kuuman linjan Etelärantaan ja elinkeinoelämän lobbareille ja toteuttaa heidän tahtonsa jokaista sanamuotoa myöten. Laki ei tässä muodossa kiinnity hengen ja terveyden suojaamiseen, vaan sillä pyritään mahdollisimman laajasti rajoittamaan lakko-oikeutta juuri lobbareiden sanelun mukaisesti. Kuten sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi lausunnossaan, uudet hätätyötä koskevat säännösethdotukset lisättiin esitykseen lausuntokierroksen jälkeen ja ilman asianmukaista kuulemista ja kolmikanvalmistelua. Miten tässä näin kävi? Ylen tietojen mukaan Satonen lähetti työnantajapuolelle viestin, kuinka ”olisi hyvä varmaan käydä ihan sanamuotoja läpi”, kun esitystä työstetään.

Kun muissa Pohjoismaissa suojelutyöstä on pyritty sopimaan työmarkkinajärjestöjen välillä, Suomessa työnantajajärjestöt ja lobbarit laitetaan kirjoittamaan hallituksen esityksiä. Tällä tavalla ei saavuteta mitään kestävää eikä mitään tuloksellista, kuten tämän hallituksen aikainen katastrofaalinen työllisyyskehitys osoittaa.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisen työmarkkinamallin romuttaminen ja vihamielinen suhtautuminen järjestäytyneisiin työntekijöihin ei ratkaise ainoatakaan ongelmaa Suomen työmarkkinoilla. Se luo pelkästään uusia ongelmia, ja siitä tämä esitys on jälleen täydellinen esimerkki.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.04 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Hallitus teki ongelman asiasta, joka ei ollut ongelma. Ja miksi näin on? Suojelutyöasia on ay-liikkeelle aina kunnia-asia. Silloin kun työtaistelutoimenpiteitä laitetaan liikkeelle, siinä ensimmäisenä mietitään lakkorajat niin, että henkeä ja terveyttä ei uhata ja laitteita ei rikota — jos tätä hirveästi pelkistää. Tämä on ollut aina lähtökohtana, ja nyt kun meillä esimerkiksi 2000-luvulla, 2000—2023, on ollut noin 2 800 työtaistelua Tilastokeskuksen mukaan, niin sinä aikana kahdessa on ollut suojelutyöhön liittyviä ongelmia ja ne ovat olleet yhtä alaa koskevia. Nyt me teemme tällaisen lakipaketin, joka tulee ehkä yhdessä tuhannesta työtaistelutoimesta vastaan, ja siinä mielessä tässä ollaan kyllä hätävarjelun liioittelussa kaiken kaikkiaan tämän osalta. Tätä on pystytty sopimaan erittäin hyvin työnantajapuolen kanssa. Aina silloin, kun on huomattu, että suojelutyötarpeita on, ne on pystytty sopimaan, ja tämä on ollut sitä työmarkkinoiden yleistä käytäntöä.

Arvoisa puhemies! Tässä on myös monia muita näkökohtia, jotka tähän suojelutyöasiaan vaikuttavat. Eduskunta edellytti, että valtioneuvosto selvittää suojelutyötä koskevat kehittämistarpeet ja valmistelee tarvittaessa lainsäädäntöehdotukset, joilla suojelutyön järjestäminen turvataan ristiriitatilanteessa. Tällaista selvitystä ei ole tehty, vaan hallitus meni suoraan tähän lakiesitykseen. Siinä mielessä olisi näillä perusteilla, mitä tuossa jo aiemminkin totesin, tullut aika selväksi, että olisi kannattanut viedä se sitä tietä eteenpäin, jossa osapuolten kanssa olisi löydetty tässä ratkaisu ja haettu, niin kuin muissakin Pohjoismaissa, sisältö siihen tilanteeseen, jossa suojelutyötarpeita on.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tässä on myös lisätty aika paljon huolehtimisvelvoitteita palkansaajapuolelle. Työnantajapuolelle ei niinkään ole lisätty mitään velvoitteita. Tärkeätä olisi, että kun tällainen tilanne tulee nyt päälle tämän lakiesityksen myötä, niin työnantajapuoli lähtisi sitten oikeasti neuvottelemaan työntekijäpuolen kanssa suojelutyöstä ja siitä tarpeesta, koska työnantajapuolen nopea reagointi on tässä aivan välttämätön edellytys, jotta päästäisiin kunnon neuvotteluihin ja prosessiin tällaisessa tilanteessa.

Sitten on kokonaan lukunsa se, että jos näissä neuvotteluissa ei päästä ratkaisuun, niin missä pitäisi tätä kyseistä kysymystä sitten ratkoa. Tässä on viety se asia yleisiin tuomioistuimiin, yleensä käräjäoikeuksiin, ja se on väärä paikka sinänsä, koska heillä ei tällaista osaamista ole suojelutyön yksityiskohdista ja suojelutyöhön liittyvistä näkökohdista. Oikeampi paikka olisi ollut viedä tällaisessa tilanteessa asia työtuomioistuimeen tai sitten sitä ennen jopa johonkin tämmöiseen osapuolten sovitteluelimeen tai sovitteluhenkilön ratkaistavaksi, jolloin välttyttäisiin näiltä oikeuskäsittelyiltä. Että täällä on tämäntyyppisiä ongelmia.

Sitten on vielä lisätty tähän kokonaisuuteen hätätyökokonaisuus, joka sotkee vielä tätä tilannetta. Silloin kun tällaisessa tilanteessa ei päästä keskenään ratkaisuun ja tämä neuvotteluprosessi on kesken, niin sitten voidaan työnantajapuolelta ottaa hätätyötä käyttöön. Hätätyö sinänsä on tässä ihan väärä väline, koska hätätyö on toimenpiteenä sellainen, että se on ennalta arvaamattomiin tilanteisiin, kuten myrskyihin, onnettomuuksiin ja muihin tilanteisiin, tarkoitettu väline, jolla halutaan varmistaa toimintojen jatkuminen. Työtaistelutilanne ei ole ennalta arvaamaton syy.

Tästä syystä olemme esittämässä lakiesitysten 1 ja 2 hylkäystä ja sitä, että hyväksyttäisiin neljä lausumaa:

1) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin oikeuspaikkaongelman ratkaisemiseksi siten, että lainsäädännöstä seuraavat mahdolliset oikeustoimet siirretään yleisistä tuomioistuimista työtuomioistuimeen.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin uuden suojelutyösovittelijaelimen perustamiseksi joko sovittelutoimen yhteyteen tai työmarkkinaosapuolten yhdessä sopimalla tavalla.”

3) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimiin pariteettiperiaatteen toimeenpanemiseksi niin, että lainsäädäntö koskisi työntekijöiden lisäksi työnantajia ja työnantajien yhdistyksiä.”

4) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin vähimmäiskorvaustason määrittämiseksi suojelutyöstä ja hätätyöstä.”

Tämäntyyppisiä lausumia ja sitten näitä kahta hylkäysehdotusta esitän. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

15.10 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Huomenna eduskunta ratkaisee, hyväksyykö se lakiesityksen, joka muuttaisi suojelutyötä koskevan sääntelyn luonteen perin pohjin. Kyse ei ole vain teknisestä järjestelystä, vaan kyse on koko työmarkkinajärjestelmämme perustasta, siitä, rakennetaanko yhteiskuntaa sopimalla vai säätämällä ylhäältä käsin.

Meillä Suomessa suojelutyö on toiminut. Yleislainsäädäntöä on täydennetty tapauskohtaisesti vain kahdesti viime vuosikymmeninä. Kummassakin tapauksessa, vuosina 2007 ja 2022, kyseessä oli terveydenhuoltoala ja yksittäinen, ajallisesti rajattu konflikti. Kummassakin tapauksessa eduskunta päätti, ettei tällainen tilanne saa toistua ilman parempaa val-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

mistelua. Annettiin selvityspyyntö, ei lainsäädäntövaltuutta. Mutta mitä teki hallitus? Se jätti selvittämättä ja ryhtyi suoraan säätämään. Tässä vaiheessa on selvää, että koko lakiesitys perustuu oletettuun, ei-todennettuun ongelmaan.

Arvoisa puhemies! Lakiesitystä puolustetaan tarpeella turvata henkeä ja terveyttä uhkaavissa tilanteissa. Kukapa ei tätä tavoitetta allekirjoittaisi, mutta juuri siksi lainsäädännön tulee olla täsmällistä, tarkkarajaista ja oikeasuhtaista. Nyt käsiteltävä laki on kaikkea muuta. Se on liian laaja, se on kirjoitettu epäselvästi, ja se kohdistaa velvoitteet vain toiseen työmarkkinaosapuoleen, työntekijöihin. Työnantajan toimet, olipa kyseessä työsulku, lomautus tai muu toimenpide, jäävät kokonaan tarkastelun ulkopuolelle. Tämä ei ole neutraalia sääntelyä, vaan tämä on poliittista painostusta. Työoikeuden pariteettiperiaate eli osapuolten tasapuolinen kohtelu murennetaan tietoisesti.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan tehnyt painavia huomioita. Se on kiinnittänyt huomiota sääntelyn väljyyteen, 13-kohtaisen suojelutyöluettelon epätarkkuuteen ja siihen, että esitys ei täytä perusoikeuksien rajoittamisen edellyttämää täsmällisyyden vaatimusta. Valiokunta jopa edellytti luettelon täsmentämistä ja ILO:n kansainvälisten velvoitteiden mukaista arviointia. Näitä ei tehty. Myöskään lakiesityksen oikeussuojakeinot eivät ole tasapainossa: Tuomioistuimelle annetaan poikkeuksellinen valta keskeyttää työtaistelu jopa ennen sen alkamista ilman vastapuolen kuulemistä. Tämä on oikeudellisesti poikkeuksellinen ja käytännössä hyvin ongelmallinen järjestely, joka tuo riskejä sekä oikeusvarmuuden että työmarkkinavakauden kannalta.

Arvoisa puhemies! Lakiin on lisätty sääntelyä myös hätätyöstä. Näennäisesti kyse on täydentävästä keinosta suojelutyön turvaamiseen. Käytännössä siitä on vaarassa tulla väylä kiertää lakko-oikeutta: jos työnantaja voi yksipuolisesti katsoa suojelutyön olevan riittämätöntä ja määrätä työntekijät hätätyöhön ilman ulkopuolista arviointia, ollaan harmaalla alueella, jolla työntekijän perusoikeudet jäävät vaille suojaa. Ja silti koko laista puuttuu määräys siitä, miten työntekijälle korvataan tällaisesta työstä aiheutuva haitta. Ei mitään mainintaa vähimmäiskorvauksesta, eikä takeita kohtuullisesta kohtelusta. Ehdotus, että korvauksen tulisi olla vähintään kaksinkertainen palkka, ei ole liioiteltu, vaan se on oikeudenmukainen.

Arvoisa puhemies! Meillä olisi ollut mahdollisuus tehdä toisin. Muissa Pohjoismaissa suojelutyöstä on sovittu pääsopimuksin työmarkkinajärjestöjen kesken. Hallitus olisi voinut koota osapuolet pöydän ääreen, määritellä yhdessä toimialakohtaiset tarpeet ja rakentaa kestävä mallin sopimiseen ja vastuullisuuteen pohjautuen. Sen sijaan valittiin yksipuolinen tie. Nyt hallitus esittää lakia, joka ei ole oikeasuhtainen, ei ole selkeä, ei ole tasapuolinen ja joka ei myöskään ole tarpeellinen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain yksittäinen laki. Tämä on linjavalinta. Sillä linjalla työmarkkinaosapuolten vastuu ja mahdollisuus sopia kaventuvat ja valtio ottaa itselleen sen vallan, joka aiemmin on kuulunut neuvottelupöytiin. Eduskunnan on nyt tehtävä selkeä valinta: hyväksymmekö pysyväksi lain, joka perustuu poikkeukseen mutta kohtelee sitä kuin sääntöä, vai sanommeko selvästi, että suojelutyö on liian vakava asia tehtäväksi huonosti valmistellulla, epätasapainoisella ja oikeuksia kaventavalla lainsäädännöllä?

Arvoisa puhemies! Tätä lakiesitystä ei tule hyväksyä, mistä syystä kannatan edustaja Lylyn hylkäysesitystä ja lausumia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

15.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomalainen työmarkkinamalli on rikki. Sen rikkoi Petteri Orpon hallitus. Näin on tänään kuultu Teollisuusliiton valtuuston kokouksesta, ja valitettavasti se on tämän päivän ajankuva. Tässä on meillä nyt käsittelyssä niin sanottu suojelutyö- ja hätätyölaki, joka on ideologinen esitys, joka jälleen rajaa työntekijöitten lakko-oikeutta. Tämä esitys on ideologinen sillä perusteella, että olemme kuulleet useilta asiantuntijoilta, että tälle lakimuutokselle ei ole tarvetta. Hallituksen esityksessä myös suoraan myönnetään, että pääsääntöisesti nykyinen käytäntö on riittänyt turvaamaan välttämättömien tehtävien hoitamisen myös työtaistelutilanteissa.

Hallitus siis jälleen kurittaa työntekijöitä olan takaa, ja minua kyllä edelleen hämmästyttää se, että duunaripuolueeksi itseään mainostava perussuomalaiset hyväksyvät jälleen yksituumaisesti työntekijöiden oikeuksia heikentävän lakiesityksen. Te, arvoisat perussuomalaiset, lupasitte ennen vaaleja, että olette työntekijöiden puolella. Te myös lupasitte SAK:n vaalissa ja kyselyssä, että työntekijöiden lakko-oikeus turvataan sillä tasolla, millä se oli ennen vaaleja. Nyt te jo toiseen kertaan petätte tämän lupauksen rajaamalla jälleen työntekijöiden lakko-oikeutta. On kyllä röyhkeää politiikkaa, hyvät perussuomalaiset.

Arvoisa herra puhemies! Näillä edellä mainituilla perusteilla minä myös kannatan edustaja Lylyn tekemää lakiesitysten 1 ja 2 hylkäysesitystä sekä neljää lausumaesitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

15.18 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tässä suojelutyötä koskevassa lainsäädännössä on kysymys ennen kaikkea ennakkoinnista, siis siitä, että varaudutaan hyvissä ajoin ennakolta mahdollisiin poikkeuksellisiin, vaikeisiin tilanteisiin. Tämä on siis kaikki toimialat kattava yleinen lainsäädäntö, jollaista on kaivattu ja joka on varsin laajasti tuettu ja kannatettu ajatus.

Pitää paikkansa, niin kuin opposition puheenvuoroista on nostettu esille, että tämäntyyppistä lainsäädäntöä tullaan todennäköisesti tarvitsemaan äärimmäisen harvoin, mutta kysymys on nimenomaisesti siitä, että varaudumme ennakolta myös tällaiseen hyvin poikkeukselliseen tilanteeseen. Maailman myllerrys on sen suuntaista, että voi olla vaikea kovin hyvissä ajoin tietää, mitä erilaisia tilanteita edessämme onkaan. Me haluamme varmistaa, että yhteiskunnan toimivuuden, turvallisuuden, hengen ja terveyden kannalta kriittiset, keskeiset toiminnot Suomessa turvataan ihan kaikenlaisissa tilanteissa, ja tämä lainsäädäntö on osa tätä: jotta vältytään tilanteilta, joihin arvoisat kollegatkin ovat viitanneet, joissa kiireellisesti on jouduttu tuomaan eduskuntaan erillislainsäädäntöä tällaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa.

Samalla, arvoisa puhemies, on tärkeää muistaa ja todeta, että työtaisteluoikeus on tärkeä perusoikeus ja se turvataan myös jatkossa. Kynnys työtaistelun rajoittamiseen tätä suojelutyötä koskevan lainsäädännön kautta on korkealla, ja sen turvaa erityisesti kolme keskeistä sanaa, jotka tässä laissa on määritelty, eli työtaistelu ei saa vaarantaa välittömästi, konkreettisesti, vakavasti niitä kriittisiä, keskeisiä, yhteiskunnan kannalta tärkeitä tehtäviä, joita tällä lainsäädännöllä halutaan suojata.

Aikaisemmin tällaista yleislainsäädäntöä ei tosiaan Suomessa ole ollut, ja nyt myöskin lausuntonsa antaneet perustuslakivaliokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta pitivät perusteltuna ja tarpeellisena, että tällainen yleislainsäädäntö suojelutyöstä laaditaan, koska aikaisemmin lainsäädännön puuttuminen on johtanut näihin muutamaan valitettavaan, han-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

kalaan tilanteeseen, joissa, esimerkiksi hoiva-alan tilanteen ollessa kysymyksessä potilas-turvallisuus on jouduttu varmistamaan kiireellisesti eduskuntaan tuodulla väliaikaisella lainsäädännöllä. Nämä tilanteet halutaan nyt jatkossa välttää ennakolta, ja siksi on tämä py-syvä lainsäädäntö nyt tänne eduskuntaan tuotu.

Kysymys on nimenomaan siis siitä, että varmistamme välttämättömät toiminnot aivan kaikissa tilanteissa, selkeytetään nykyistä tilannetta. Nykyinen lainsäädäntö on, niin kuin varapuheenjohtaja Lylykin totesi, pääosin riittänyt, mutta on ollut näitä poikkeuksellisia ti-lanteita, joihin nyt ennakolta halutaan luoda lainsäädäntöä, jotta jatkossa ei tarvitse näitä erityislakeja tänne tuoda.

Arvoisa puhemies! On noussut esiin tämä huolehtimisvelvollisuus, ja jatkossakin osa-puolten on ensisijaisesti neuvoteltava. Myös tämän lainsäädännön myötä ensisijainen kei-no on hakea ratkaisuja neuvotteluteitse, mutta mikäli sopimukseen ei päästä, huolehditaan siitä, että työtaistelu ei vaaranna ihmisten henkeä, terveyttä, turvallisuutta, yhteiskunnan kriittisiä toimintoja.

On noussut esiin myöskin tämä hätätyö osana kyseistä hallituksen esitystä. Hätätyö on aivan viimesijainen keino, jota työnantaja voi käyttää kriittisten toimintojen turvaamiseksi. Se on myös korkean ja monen kynnyksen takana, mutta aivan viimesijainen keino.

Arvoisa puhemies! Puheenvuoroissa on noussut esille myöskin tämä prosessi, ja varsin tyypillisellä tavalla tätä esitystä on käsitelty. Taustalla on tämä lausuma, jonka eduskunta on aikaisemmin tehnyt ja edellyttänyt, että tarvittaessa lainsäädäntöä tarkennetaan. Tällä esityksellä hallitus vastaa myös tähän eduskunnan tahtoon, ja tätä esitystä on täällä hyvin kattavasti meillä valiokunnassa käsitelty. Saimme lausunnot sosiaali- ja terveysvaliokun-nalta ja perustuslakivaliokunnalta, ja nimenomaan perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta on tehty joitakin tarkennuksia tähän hallituksen esitykseen. Kaksi muutosta oli ponnen takana ja lisäksi vielä muukin muutos sinne otettiin mukaan huolellisen harkinnan jälkeen. Kaikkien valiokunnassa kuulumme yli 40:ää asiantuntijatahoa, jos en aivan väärin muista, ja näitä huomioita on tarkasteltu ja asiallisesti, kattavasti tämä lainsäädäntö valiokunnassa käsitelty.

Valiokunnan mietintöön sisältyy lausuma, joka on niin sanottu seurantalalausuma. Sitä sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti, ja lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö seuraa säänte-lyn toimivuutta yleisellä tasolla.

Arvoisa puhemies! Tämä mietintö oli minun puheenjohtajakauteni viimeinen, joten sa-massa yhteydessä suuri kiitos valiokunnan jäsenille yhteistyöstä viimeisen kahden vuoden aikana. Erityinen kiitos varapuheenjohtaja Lylylle, jonka kanssa yhteistyö on ollut suju-vaa, asiallista myös näiden hankalien, vaikeampien kokonaisuuksien, monimutkaisten ko-konaisuuksien keskellä, joissa meillä on ollut täysin erilaiset lähtökohdat ja näkemykset. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma,

15.25 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Ajattelen niin, että olisi vii-saampaa olla tekemättä lakia kuin tehdä huonoa tai turhaa lakia. Keskusta ymmärtää taust-tan tälle lakiesitykselle hyvinkin, ja ymmärrämme myös, että yhteiskunnan pitää olla tur-vallinen ja toimiva kaikissa erilaisissa tilanteissa ja olosuhteissa, mutta ehkä hallitus on nyt ottanut käyttöön aika järeät konstit. Kun tämän lainsäädännön tavoite on ollut selkeyttää epäselvää oikeustilaa, niin mitä enemmän tätä lakia on päässyt möyhimään ja asiantunti-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

joita kuulemaan, sitä enemmän tuntuu siltä, että tämä lakiesitys ei ole lainkaan niin yksiselitteinen kuin sen pitäisi olla.

Keskustan työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaryhmä pitää hätätyötä koskevaa muutosta ongelmallisena. Sääntelyehdotus tuotiin esitykseen mukaan lainvalmistelun loppuvaiheessa, ja hätätyötä koskeva lakiesitys ei ole ollut lausuntokierroksella. Epäselväksi meille on jäänyt myös se, onko tämä hätätyötä koskeva lakiesitys ollut mukana lainsäädännön arviointineuvostolle toimitetussa aineistossa, jonka perusteella arviointineuvosto on tehnyt lausuntonsa.

Me pidetään hallituksen esityksen valmistelutapaa huolestuttavana. Sitä on kritisoitu täällä salissa jo aiemmin, edelliselläkin käsittelykerralla. Lainsäädäntötyön pitää olla johdonmukaista ja laadukasta, ja hätätyöhön liittyviä muutoksia ei voi pitää vain teknisinä muutoksina. Siksi hätätyötä koskevasta lainsäädännöstä olisi pitänyt järjestää lausuntokierros ja suorittaa asiaosaisten kuulemiset riittävän tiedon saamiseksi. Eduskunta myös edellytti selvitystä, mutta selvityksen sijaan me oikeastaan saatiin tämä lakiesitys. Hallituksen esitys on suojaustyön osalta meidän nähdäksemme perusteltu, mutta hätätyön osalta laki ei ole tasapainossa eivätkä sitä koskevat säännösehdotukset ole riittävän tarkkarajaisia. Ongelmallista on, että hallituksen esityksestä ei selviä, millä perusteella tietyt toiminnot katsotaan välttämättömiksi ja siten hätätyöllä turvattaviksi.

Summaten keskusta hyväksyy siis ensimmäisen lain suojelutyön osalta, ja esitämme hylkyä tuohon toiseen lakiin eli hätätyön suhteen, joten, arvoisa puhemies, edellä olevan perusteella esitän keskustan vastalauseen 2 mukaiset muutosesitykset, eli esitämme toisen lain eli niin sanotun hätätyölain hylkäämistä.

Ja vielä ennen kuin päätän tämän puheenvuoroni, haluan myös meidän valiokuntaryhmän puolesta kiittää puheenjohtajaa oivallisesta valiokunnan luotsaamisesta ja toimivasta yhteistyöstä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

15.27 Juha Viitala sd: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys suojelua hätätyöstä ei vastaa siihen tarpeeseen, mitä tässä yhteiskunnassa tarvitaan. Yksinkertaisesti suomalaisilla työmarkkinoilla ei ole tarvetta näin rajuun esitykseen.

Suojelutyö ja hätätyö on monissa työtaistelutilanteissa tärkeitä, mutta niissä on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta aina päästy sopuun oikein hyvin osapuolten kesken ja asiat on saatu sovittua, koska ihmishenkien ja ihmisten hyvinvoinnin suojeleminen on yhteinen intressi. Ei siitä juuri ole ongelmaa ollut. Tämä hallituksen esitys tuntuukin olevan hyvin poliittinen, ja tätä samaa ideologiaa me valitettavasti olemme tässä salissa jo kahden vuoden ajan nähneet valtavan paljon, elikkä yksipuolista lainsäädäntöä tehdään palkansaajien asemaa heikentääkseen.

Jos vielä muutama sana pohjoismaisesta työmarkkinamallista: Myös siitä on puhuttu valtavan paljon tässä parin vuoden aikana ja sieltä on tänne paljon kopioitu asioita, mutta nytten kyllä tämän lain yhteydessä sieltä on unohdettu kopioida asiaa. Nimittäin muualla Pohjoismaissa suojelutyökysymyksissä on sovittu työmarkkinajärjestöjen välillä niin sanotuin pääsopimuksin, ei ole tarvinnut viedä tällä tavalla lakiin.

Itse asiassa vielä toisin esiin myös sen tilanteen, että tätä hätätyötä on kuitenkin väärin käytetty myös suomalaisilla työmarkkinoilla. Olisinkin toivonut, että väärinkäyttötilanteisiinkin pyritäisiin puuttumaan sitten tarkemmin ja paremmin.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Eli kokonaisuudessaan tätä lakia ei tulisi kyllä säätää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.29 Tuomas Kettunen kesk: Herra puhemies! Tosiaan toisessa käsittelyssä on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä muutettavaksi työriitojen sovitte- lusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annettua lakia ja työaikalakia.

Kiitoksia edustaja Oinas-Panumalle hyvästä puheenvuorosta. — Ihan ensimmäiseksi, ettei unohdu, tulen kannattamaan tätä edustaja Oinas-Panuman tekemää esitystä eli- kkä tätä vastalauseen 2 mukaista esitystä.

Niin, puhemies, tässä on suojelutyö ja hätätyö käsittelyssä. Ja minkä takia tässä olem- me? Tosiaan viime vaalikaudella eduskunta laitto- i lausumia, tahdonilma- iksia siitä, että tu- lee selvittää, että miten sitä suojelutyötä kehitetään. Kokonaisuudessaan nytten, kun käy- dään tätä lakiesitystä 1 läpi, eli- kkä suojelutyötä, niin tässä- hän ehdotukseen liittyvät valio- kunnan mietinnön muutokset ja korjaukset sekä tarkennukset ovat tarpeellisia ja ne selkiyt- tävät nyt tätä lakiesitystä suojelutyön osalta, mutta on kuitenkin, puhemies, huomioitava, että tässä eduskunnan vastauksessa, EV 105/2022, on hyväksytty seuraava lausuma, siis viime vaalikaudella: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää suojelutyötä kos- kevat kehittämistarpeet ja valmistelee tarvittaessa lainsäädäntöehdotukset, joilla suojelu- työn järjestäminen turvataan ristiriitatilanteissa.” No, hallituksen vuosikertomuksessa 2022 — tänään käsittelemme tässä salissa viime vuoden hallituksen vuosikertomusta — todetaan, että ”työ- ja elinkeinoministeriö tulee käynnistämään selvityksen, jolla selvi- tään tarve lainsäädännöllä turvata sellaisen suojelutyön toteutuminen työtaisteluiden aika- na, joka on välttämätöntä ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi taikka omaisuuden tai ympäristön vakavan vaarantamisen estämiseksi. Selvityksessä tullaan ottamaan hu- omioon työntekijöiden työtaisteluoikeuden käyttöä tasapainoisella tavalla turvaavat sei- kat.” Tämä on siis hallituksen vuosikertomuksesta vuodelta 2022.

No, hallituksen vuosikertomuksessa 2023 todetaan: ”Työ- ja elinkeinoministeriö tulee vuoden 24 aikana käynnistämään lainsäädäntöhankkeen, jonka tarkoituksena on turvata sellaisen suojelutyön toteuttaminen työtaisteluiden aikana, joka on välttämätöntä ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi taikka omaisuuden tai ympäristön vakavan vaarantu- misen estämiseksi. Hankkeessa tullaan tasapainoisella tavalla huomioimaan työntekijöi- den työtaisteluoikeuden käyttöön liittyvät tarpeet.” Siis tämä on hallituksen vuosikerto- muksesta vuodelta 2023. Tätä eduskunnan edellyttämää selvitystä nyt ei ole tehty, vaan se on suoraan käynnistetty lainsäädäntöhanke. Tätä ei kyllä voi pitää asiallisena menettelyta- pana.

No, sitten tämän toisen lakiesityksen, eli- kkä hätätyö, 19 §:n muuttamisesta. Se on sen si- jaan jo valmistelun osalta lähtenyt väärille jengoil- le. Puhemies, hyvät edustajat, me olem- me lukeneet lehdistä, että tämä lainsäädäntötyö hätätyön osalta on saanut ihan värikkäitä- kin käänteitä. Tässä esityksessä- hän ehdotetaan muutettavaksi työaikalain hätätyötä koske- vaa 19 §:ää niin, että hätätyötä saisi teettää myös, jos työriitalain 8 d § 1 momentin 1—8 tai 11 kohdassa tarkoitettujen toimintojen keskeytymisestä johtuvan hengen, terveyttä, omai- suutta, ympäristöä, eläinten hyvinvointia tai kansallista turvallisuutta koskevan vahinko- seurauksen uhka on siinä määrin välitön, ettei sen aiheuttamista voida mainituissa laeissa säädetyillä eikä millään muillakaan kohtuullisilla keinoin välttää. Muutoksen tavoitteena

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

on, että hallitus tämän esityksen mukaan täsmentää työaikalain mukaisen hätätyön ja uuden lainsäädännön keskeistä suhdetta ja selkeyttää epäselvää oikeustilaa.

No, keskusta pitää hätätyötä koskevaa muutosta hyvin ongelmallisena. Sääntelyehdotus on lainvalmistelun loppuvaiheessa tuotu mukaan tähän esitykseen, eikä hätätyötä koskeva lakiesitys ole ollut lausuntokierroksella. Epäselväksi on myös jäänyt se, onko hätätyötä koskeva lakiesitys ollut mukana lainsäädännön arviointineuvostolle toimitetussa aineistossa, jonka perusteella arviointineuvosto on tehnyt lausuntonsa.

Pahoittelen, puhemies, pitkä puheenvuoro, mutta puheenvuoroni alussa tuli selväksi, että kannatan tätä edustaja Oinas-Panuman tekemää esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Vielä jäi puolitoista minuuttia varaakin. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.34 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kiitän myös valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä yhteistyöstä — ja myöskin ryhmän puolesta sama kiitos, koska vaikka meillä on ollut erittäin vaikeita asioita tässä parin vuoden aikana käsittelyssä, niin silti asiat ovat olleet asioita ja me ollaan pystytty niitä käsittelemään erittäin hyvässä hengessä. Välillä vähän on ollut tiukempaa keskustelua, mutta kyllä tämä työskentely on ollut erittäin hyvää. Sillä tavalla me olemme saaneet kuulla riittävän määrän asiantuntijoita. Siihen on lähdetty, että kaikki oleelliset asiat halutaan tuoda siihen pöytään, ja se on ollut tässä mahdollista.

Olen tykännyt myös siitä ajattelusta, että erilaisia näkökohtia pitää tulla. Tässä lakiesityksessä ja mietinnössä, niin kuin aikaisemmissakin, on ollut se ongelma, että kaikki ne eivät ole tahtoneet välittyä mietinnön sisältöön. Hyvässä lainvalmistelussa pitäisi niiden kaikkien näkökohtien olla siellä ja sitten vetää niistä jonkunlainen johtopäätös. Mutta nyt on menty tällä tavalla, että aika tiukasti hallituksen esitysten mukaisesti mennään.

Tämä lakiesitys on ollut myös sellainen, niin kuin aikaisemmatkin työelämään liittyvät lakiesitykset, että työnantajat ovat tätä erityisesti kannattaneet ja työntekijäpuoli on vastustanut yksiselitteisesti. Tämä on ollut se jako, mikä näissä työelämälaeissa on tällä hetkellä ollut. Siinä mielessä toivoisin jatkossa parempaa tasapuolisuutta, että molemmat osapuolet pääsisivät niitä sisältöjä paremmin rukkaamaan.

Myös asiantuntijat olivat varsin kriittisiä hätätyön osalta. Siitä myös perustuslakivaliokunta antoi huomautuksen, että olisiko tämä nyt syytä tässä yhteydessä käsitellä. Ainakin kysymyksen tasolla sitä laitettiin meidät pohtimaan.

Se, minkä takia myös pyysin puheenvuoron, arvoisa puhemies, liittyy siihen, että tämä työriitalain kokonaisuus on aika ylimitoitettu. Täällä on 13 kohtaa. En nyt niitä käy tässä lukemaan, mutta ne käsittelevät enemmän kaikkia alueita ja kaikkia aloja käytännössä. Siitä, mitä täällä ei ole lueteltu, tietenkin tulee kysymys: onko niin, että jos ei ole täällä lueteltu, niin sitten se on katvealueella ja siihen ei näitä sääntöjä käytetä? Tämä on yksi ongelma näissä lakiesityksissä, kun tehdään yleislainsäädäntöä ja sitä yritetään kirjoittaa todella laveasti. Siinä mielessä olisi ollut viisasta, että tämä olisi viety osapuolten välillä neuvotellen eteenpäin ja sitä kautta haettaisiin ratkaisuja.

Itse epäilen, että tämä myös tuo aika paljon lisää riitoja, koska täällä tämä yleinen oikeusastetie on nyt tässä avattu. Minä veikkaan, että niitä tapauksia tulee olemaan. Se, mikä tässä on huonoa, on se, että kun se on käräjäoikeudessa, niin tällaisesta oikeuskäytännöstä ei pääse syntymään. Kun jokainen tapaus on yksityiskohtainen ja se pitäisi jotenkin viitekehukseen laittaa, niin sen pitäisi olla ehkä senkin takia työtuomioistuimessa, että syntyisi

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

tämmöinen oikeuskäytäntö näihin kysymyksiin, jos näitä nyt sitten tällä tavalla halutaan viedä eteenpäin.

Sitten perusongelmana tässä on se, että työnantajapuolella eli toisella riidan osapuolella on mahdollisuus yksipuolisesti määritellä, mikä on tapauksittain tarvittava hätätyö, ja määrätä osallistuvat työntekijät työhön. Täällä on annettu yksipuolinen oikeus toiselle osapuolelle, ja myöskin se on tässä sellainen kohta, jonka tasapuolisessa lainsäädännön kehittämisessä ei kuuluisi näin olla näinkin herkässä tilanteessa kuin työtaistelun sisällä olevan työn teettämisessä.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös tämä iso kysymys: suojelu- ja hätätyökorvaukseen puuttuminen tästä esityksestä. Silloin, kun oli potilasturvallisuuslain esitys täällä talossa käsittelyssä aiemmin keväällä 22, puhuttiin kokoomuksen johdolla kaksinkertaisesta korvauksesta ja perussuomalaisten johdolla kolminkertaisesta korvauksesta sellaisessa tilanteessa. Nyt, kun tämä lakiesitys on täällä ja vähän samasta asiasta puhutaan, ei ole minäkäänlaista esitystä tässä. Olisinkin toivonut, että täällä olisi vähintään kaksinkertainen korvaustaso tämmöiseen työhön osallistumisesta.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi tässä puheenvuorossani: Merkittävä asia on myös se, että tässä työmarkkinaosapuolilla eli liitoilla olisi kummallakin puolella pitänyt olla oikeus sopia toisin tämän lain sisällöstä. Tämä on nyt pakottavaa lainsäädäntöä. Tämä on sillä tavalla huono, koska se alakohtainen tuntemus on siellä parempi, ja sitten jos halutaan alakohtaisia ratkaisumekanismeja rakentaa, niin myöskin toisinsopimismahdollisuus olisi tässä lainsäädännössä pitänyt ehdottomasti olla. Eli täällä lyödään nyt semmoista lainsäädäntöä Suomeen, joka on todella jäykistävää työmarkkinatoimintojen kannalta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2025 vp

Lakialoite LA 24/2023 vp, 19/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.41 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys metsästyslain muuttamiseksi, jolla halutaan mahdollistaa suurpetojen kannanhoidollinen metsästys, sivuuttaa suurpetojen korvaamattoman ekologisen roolin ekosysteemeissä. Tämän esityksen myötä hallituksen suurpetopolitiikka keskittyy rauhanomaisen yhteiselon mahdollistamisen sijaan korostetusti luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden suurpetojen metsästyksen ja kantojen voimakkaaseen rajoittamiseen.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

On valitettavaa, että hallitus keskittyy korostetusti metsästyksen ja kantojen rajoittamiseen, vaikka ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiselo voidaan helpottaa myös muilla keinoin. Siksi vihreät eivät voi tätä esitystä kannattaa.

Meillä on vastuu siitä, että suurpedot eivät ole Suomessa uhanalaisia ja että niiden kannat säilyvät elinvoimaisina. Se edellyttää sitä, että suurpetojen kantojen annetaan kasvaa suotuisalle suojelun tasolle, joka perustuu parhaaseen tutkittuun tietoon. On myös tärkeää, että metsästyksen rinnalla ensisijaisena vaihtoehtona vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja estämiseen huomioidaan muut keinot.

Suomessa suurpetojen salametsästys on edelleen mittava ongelma, jonka kitkemiseksi on pystyttävä tekemään enemmän. Siksi esitin lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä hyväksyttäväksi edustaja Jenni Pitkon kanssa tekemämme lakialoitteen salametsästyksen kitkemiseksi. Se ei valitettavasti tullut hyväksytyksi.

Arvoisa puhemies! Koska tämä lakiesitys ei tue luonnon monimuotoisuuden vahvistamista eikä riittävällä tavalla turvaa erityisesti äärimmäisen uhanalaisen suden säilymistä osana Suomen luontoa, ehdotan, että lakiesitys ja valiokunnan mietinnön mukaiset lausumaehdotukset hylätään.

Lisäksi teen edustajille toimitetun mukaiset kolme lausumaehdotusta:

Ensimmäinen: ”Eduskunta edellyttää hallitusta seuraamaan tarkasti suurpetojen tieteelliseen tietoon pohjaavan suotuisan suojelutason kehitystä ja ryhtymään välittömästi toimeen, mikäli muutokset metsästysluvuissa johtavat suotuisan suojelutason säilymisen tai saavuttamisen vaarantumiseen.”

Toinen: ”Eduskunta edellyttää hallitusta huomioimaan suurpetojen kannanhoitosuunnitelmissa metsästyksen rinnalla muut vahinkojen ennaltaehkäisyn keinot ja panostamaan niiden kehitykseen siten, että lievemmat keinot ovat ensisijaisia metsästyksen nähdessä.”

Ja kolmas: ”Eduskunta edellyttää hallitusta lisäämään suurpetojen kannanhoitosuunnitelmien laadinnan yhteydessä keinoja salametsästyksen ennaltaehkäisyyn sekä estämiseen ja tarvittaessa tehostamaan toimia, mikäli salametsästys ei vähene.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

15.44 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tämän esityksen julkilausuttuna tavoitteena on helpottaa suurpetojen metsästystä, ja tätä tavoittellessaan hallitus on täysin sivuuttanut paitsi luonnon monimuotoisuuden suojelun myös EU-oikeuden toteutumiseen liittyvät harkinnat. Kansallisella lailla tai ministeriön asetuksella ei voida ohittaa EU:n luontodirektiivin vaatimuksia suurpetojen suojelemiseksi. Siksi esitys, jossa maa- ja metsätalousministeriö saisi oikeuden säätää metsästyksen niin kutsutusta hyväksyttävästä päämäärästä tai määrittää lajin suotuisan suojelutason viitearvon, ei yksinkertaisesti kestä oikeudellista tarkastelua. Suotuisa suojelun taso ei ole poliittinen kysymys. Se on tieteellinen arvio lajien pitkän aikavälin säilymismahdollisuuksista koko valtakunnan alueella. Tällä lakiesityksellä vaarannetaan esimerkiksi suden suotuisan suojelutason saavuttaminen. Ja vaikka on totta, että suden suojelua nyt heikennetään jo toista kautta, muistutan, että susi on Suomessa erittäin uhanalainen ja metsästyksen vapauttaminen tässä vaiheessa voi johtaa ja suurella todennäköisyydellä johtaakin susikannan romahtamiseen — jos esimerkiksi katsotaan poronhoitoalueita, joissa susi on lisääntyvä laji käytännössä kokonaan hävitetty.

Arvoisa puhemies! Suomessa myönnetään jo nykyisin poikkeuslupia suurpetojen kaatamiseen vahinko- ja turvallisuusperustein. Tämä on toimiva tapa, ja tätä on myös helpotettu

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

nyt, ja näin voidaan ongelmiin vastata kohdennetusti mutta myös vastata luontodirektiivin vaatimuksiin. Esimerkiksi susi ei ole tappanut Suomessa ihmistä yli 140 vuoteen, eli metsästyksen vapauttaminen suden, karhun ja ilveksen osalta ei perustu mihinkään todelliseen uhkatasoon. Suurpetojen kantojen kasvu ei ole ainoa syy kasvaviin ihmiskohtaamisiin, vaan taustalla vaikuttaa ennen kaikkea se, kun ihmiset pirstaloivat villieläinten elinympäristöjä hakkuiden ja muun maankäytön seurauksena ja näin kaventavat lajien liikkumismahdollisuuksia.

Metsästyksen vapauttaminen ei ratkaise näitä juurisyytä. Sen sijaan me tarvitsemme kunnianhimoista luonnonsuojelupolitiikkaa ja panostusta ennaltaehkäiseviin keinoihin. Suurpedot kuuluvat Suomen luontoon. Meidän tulee edistää petopolitiikkaa, joka nojaa tutkittuun tietoon ja oikeudelliseen kestävyYTEEN ja tähtää luonnon monimuotoisuuden suojeluun. Esitys, jonka yksinomainen tavoite on metsästyksen lisääminen ja jonka valmistelussa on sivuutettu monet keskeiset tahot, ei ole oikea tie. Siksi vasemmistoliitto vastustaa tätä lakiesitystä. Kannatan näitä edustaja Elon tekemiä esityksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

15.47 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun petokeskustelua seuraa, niin se on valitettavan kärjistynyttä ja, voisi sanoa myös, todellisuudesta vieraantunutta, ja täytyy sanoa kyllä, että edellistä puheenvuoroa kuunnellessani olin hyvin monesta asiasta eri mieltä.

Meidän porukka on löytänyt viime viikon aikana seitsemän tapettua poroa, karkeasti raato per päivä, ja kyllähän se aika karmealta tuntuu. Jos en olisi täällä salissa, niin saattaisin käyttää kyllä karkeampaakin kieltä. Näistä viisi seitsemästä oli kolmen kilometrin päässä aidoista, alle kolmen kilometrin päässä sieltä, missä niitten virallisen turvapaikan pitäisi olla. Kun niitä raatoja käy katsomassa, niin kyllä se aika hiljaiseksi vetää. Siellä on syötynä turpaa, kieli, palanen lapaa ja loput jätetty lojumaan. Siellä on syntymäisillään olevia vassoja mahassa. Se on meidän arkea, se on meidän todellisuutta ja valitettavan kaukana tästä salista. Tämä ei ole pelottelua, tämä on meidän arkea petojen kanssa. Yksikin raato löytyi pikkuisen päälle kilometrin päästä meidän kotiovelta. Siinä valuu hukkaan vuosien jalostustyö, sukupolvien ketju ja elämäntapa, poroelämäntapa.

Petopaine poronhoitoalueelle etelästä ja idästä on valtava, ja olisi korkea aika saada suurpetojen kannanhoidollinen metsästys toimimaan juuri tämänkin takia. Sen takia haluan ankin kiittää hallitusta siitä, että te tuotte vihdoin esityksen kannanhoidollisesta metsästyksestä. Ilmainen olen myös siitä, että pitkälinen EU-vaikuttaminen on tuottanut tulosta ja vihdoin susi on siirretty tuohon toiseen suojelustatukseen. Kotieläintuhot, vaikutus elinkeinoihin, metsästykseseen, vaikutukset peura- ja naalikantoihin ja luonnon normaaliin kiertoon ovat tällä hetkellä tämän petokannan vuoksi hyvin surullisia.

Vihreitten ja vasemmiston iloksi ja sitten meidän elinkeinoista ja petokannoista kiinnostuneitten suruksi täytyy kuitenkin todeta, että on hyvin epätodennäköistä, että näillä laeilla varsinaisesti päästäisiin sitä kannanhoidollista metsästystä aloittamaan sillä tavalla kuin me haluttaisiin. Valitettavasti näihin lakeihin ei ole tehty niitä esityksiä ja tarkennuksia, joita olisi tarvittu ja joita esimerkiksi korkein hallinto-oikeus ja Metsästäjäliitto ovat tuoneet esille, ja pahoin pelkään, että tässä ovat edessä valituskierron ja jäissä olevat luvat. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Toivon, todella toivon, olevani väärässä. Tarkemmin asiaa olen avannut jo aiemmin, kun tästä aiheesta on täällä salissa keskusteltu. Kyse on poikke-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

uslupapäätösten periaatteellisista lähtökohdista, kannanhoitoalueitten ja poikkeuslupien sääntelystä, luontodirektiivin sanamuodoista ja suotuisten suojelutavoitteitten viitearvoista.

Keskusta vaatii, että kannanhoidollinen metsästys mahdollistetaan kaikille suurpedoille, karhulle, sudelle ja ilvekselle, ja katsoo myös, että hallituksen esitykset tässä suhteessa ovat riittämättömiä. Tällä lailla karhunpyyntiin voitaneen päästä ehkä hetkeksi, mutta kylä susi on vielä varsin pitkässä kuusessa.

Kannustan hallitusta jatkamaan työtä kannanhoidollisen metsästyksen hyväksi, ja jään odottamaan susipassiin pääsyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.50 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Kiitos vielä kerran hallitukselle sekä maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että tämä suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on vihdoinkin edistymässä.

Monet lammas-, poro- ja karjatilalliset ovat elinkeinonsa kanssa erittäin huolissaan nykyisestä suurpetojen suojelutasosta. Perheet ovat peloissaan lastensa puolesta. Metsästyskoirien ja lemmikkien menetykset tuottavat suurta surua. Näitä uhkia ja menetyksiä ei voi vähätellä. Suurpetojen kanta on kasvanut, ja niiden reviirit ovat siirtyneet yhä lähemmäs asuinalueita. Myös petojen ihmisarkuus on selvästi vähentynyt, mistä ollaan aidosti huolissaan.

Arvoisa puhemies! Hämmästelін jo lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä, kuinka irti maakuntien todellisuudesta joidenkin edustajien puheenvuorot olivat. Suomi on pitkä maa, ja näin ollen myös luonto- ja eläinolosuhteet vaihtelevat todella paljon. Haluan vielä kerran erikseen korostaa, että kannanhoidollinen metsästys ei tarkoita sitä, että suurpedot kokonaan tulisi hävittää, vaan kannanhoidollisella metsästyksellä halutaan turvata se, että sudet ja karhut välttelevät ihmistä eivätkä tunkeudu pihoille ja lenkipoluille. Ei kai kukaan halua odottaa sitä yhtäkään tapausta, että suurpeto tappaa ihmisen.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnassa on tehty tähän hallituksen esitykseen kolme tärkeää lausumaehdotusta, jotka tukevat perussuomalaisten tavoitteita suurpetojen kannanhoidollisen metsästämisestä mahdollistamisesta. Lausumilla edellytetään, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee viipymättä tarvittavat metsästyslain teknistä laatua ja selkeyttä palvelevat muutokset sekä seuraa metsästyslainsäädännön toimivuutta ja jatkaa työtä sen eteen, että kannanhoidolliselle metsästykselle luodaan vakiintuneet puitteet.

Valiokunta edellyttää mietinnössään, että on pikimmiten aloitettava suden rauhoituksen poistamiseen liittyvät säännösmuutokset, jotka tuodaan eduskunnan käsittelyyn jo tämän vuoden syksyn alussa. Tätä esitystä on odotettu kuin kuuta nousevaa, ja vihdoinkin saadaan askel eteenpäin kohti suurpetojen kannanhoidollista metsästystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.52 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä eduskunnassa on tullut istutua jo vuodesta 2011 saakka, on tullut saaneeksi valtavat määrät erilaista kansalaispalautetta valtavasta määrästä erilaisia aiheita, ja yksi eniten kansalaisia tässä vuosien saatossa huolettaneista aiheista on ollut tämä suurpetotilanne — sähköpostia on tullut lähes yhtä

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

paljon kuin Gazan tilanteesta nyt viime aikoina. Nämä ihmisarkuutensa unohtaneet sudet ja karhut, ilveskin, ovat käyneet vuosi vuodelta röyhkeämmiksi. Ne tulevat asumusten lähelle ja koulumatkan varrelle ja vievät koirat, kissat ja muut kotieläimet jopa pihapiiristä. Näitä huolestuneita yhteydenottoja, sähköposteja ja muita viestejä, olen saanut joka puolelta Suomea, myös kotiseudultani Kaakkois-Suomesta, missä nämä pedot ovat kautta aikojen tulleet itärajan yli. Tehkää nyt jotakin siellä eduskunnassa, on ollut näiden kansalaisten viesti, ja nyt sitten viimeinään tehdään.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan nimittäin metsästyslain muutosta suurpetojen, kuten suden ja karhun, kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi. Tämän esityksen mukaan Suomen riistakeskus voisi myöntää poikkeuslupia, jos tietyt edellytykset täyttyvät, ja lupaharkinnassa otettaisiin huomioon näitten riistaeläinlajien hoitosuunnitelmat. Lisäksi esitetään asetuksenantovaltuutta, jonka avulla määritellään suotuisan suojelutason viitearvot suurpetojen metsästyksen säatelemiseksi. Tämä esitys perustuu osittain asiantuntijaryhmän työhön, ja tavoitteena on edistää suurpetokannan hallintaa ottaen huomioon luontodirektiivi. Valiokunta kannatti tätä esitystä. Kiitokset valiokunnalle ja Simulan joukkueelle sinne.

Olen seurannut tätä suurpetotilannetta monissakin Euroopan maissa ja olen huomannut, että suurimmaksi osaksi se on niin, että maissa, joissa suden ja karhun kannanhoidollinen metsästys on ollut sallittua, näitten jalojen eläinten kanta on vahvempi kuin Suomessa. Ja mistä tämä sitten johtuu, niin se johtuu siitä, että näissä maissa sudet ja karhut ovat säilyttäneet luontaisen ihmisarkuutensa, mikä täällä Suomessa niiltä on jo kadonnut, ja tästä syystä ne eivät tule pihaille vaan elävät omilla asuinsijoillaan erämaissa. Näin toivon tilanteen jatkossa olevan myöskin Suomessa.

Täällä vihreitten ja vasemmistoliiton puheenvuoroissa vedottiin EU:hun, mutta kuitenkin Euroopan unionissa on esimerkkejä siitä — vaikka Ruotsissa, ihan meidän naapurissa — että on pystytty sallimaan suden ja karhun metsästys, tiukasti säädellyllä tavalla kuitenkin. Ruotsi on osannut tulkita ja soveltaa EU:n luontodirektiiviä ja sen liitteen sääntöjä paljon meitä joustavammin ja on onnistunut luomaan metsästykselle tietyt säännöt ja poikkeuslupakäytännöt, jotka ovat olleet kuitenkin näiden EU-säännösten mukaisia, mihin täällä vedottiin.

Huomautettakoon myös sitten se, että tämän asian käsittelyn aikana, kun tämä asia siellä valiokunnassa oli — valiokunnan jäsenet Eestilä ja kumppanit tietävät varmaan paremmin — tuli voimaan suden liitesiiro tässä EU:n luontodirektiivissä, jolloin se siis siirtyi tiukasti suojellusta lajista vain suojelluksi lajiksi, ja tästä syystä sitten edellytetään, että pikimmin on aloitettava rauhoituksen poistamiseen liittyvät sääntömuutokset, jotka sitten tuodaan eduskunnan käsittelyyn ensi syksynä 25.

Edustaja Oinas-Panuma piti hyvän puheenvuoron ja kannusti hallitusta tekemään paremmin, kun emme ole vielä tehneet riittävästi. Aina voisi tehdä paremmin, mutta jos olisi sin ilkeä, niin tässä vaiheessa muistuttaisin viime kaudesta, jolloin keskusta oli hallituksessa eikä tehnyt tämän asian suhteen yhtään mitään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.57 Tuomas Kettunen kesk: Herra puhemies! Tämän edellisen puheenvuoron jälkeen on kyllä helppo jatkaa ja aloittaa vastauksilla siihen, että viime vaalikaudella keskusta ei olisi tehnyt mitään: Kyllä teki. Kansalaisaloitteen pohjalta muutettiin metsästyslain

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

41 §:ää. Ja kiitokset siitä muuten kuuluu myös nykyiselle hallituspuolueelle perussuomalaisille, ja osa kokoomuksenkin edustajista viime kaudella oppositiossa tuli tukemaan sitä, että lainsäädäntöä kansalaisaloitteen pohjalta muutettiin. Eli kyllä, Marinin hallituskin on tehnyt oman osansa metsästyslain muuttamiseksi, mutta ei sekään riittänyt.

Tämän asian ensimmäisen käsittelyn — nyt tämä on toinen käsittely — aikana olin vähän epäilevä tuomaskin tämän asian osalta, niin kuin edustaja Oinas-Panumakin omassa puheenvuorossaan toi esille: että käyhän nyt niin, kun tätä lakia muutetaan, että niitä suurpetojen kannanhoidollisia metsästyksiä päästään sitten harjoittamaan Itä-Suomessa karhun osalta jo tulevana syksynä, elokuun 20. päivä, kun karhunmetsästys alkaa, ja suden osalta sitten vuodenvaihteessa 2026.

Ensimmäisessä käsittelyssä keskustuttiin pykälämuutosesityksiä sen osalta, että nämä suotuisan suojelutason viitearvot kirjattaisiin ihan Suomen lakiin. Me lainsäätäjät tässä salissa olisimme ihan lakipykälinä laittaneet ne suotuisan suojelutason viitearvot. Keskustuttiin ihan lakialoitteenkin tämän asian osalta, ja sehän oli siellä maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyssä, kun tätä lakia olette mietintöön sorvanneet. Me esitimme, keskustuttiin, että ihan Suomen lakiin kirjataan, että suotuisa suojelutaso suden osalta on 300 sutta, suotuisa suojelutaso karhun osalta 1 400 karhua, ilveksen osalta 870 ilvestä ja ahman osalta 700 eläintä — no, Suomessa on noin 400 ahmaa tällä hetkellä, niin että sinne on vielä matkaa, mutta susien osalta, jos kesällä 2023 on laskettu mukaan sudenpennut, 500 sutta Luonnonvarakeskuksen ennustemallin arvion mukaan on vuonna 23. Mikähän mahtaa olla tämänhetkinen tila susien osalta? Karhuja meillä Suomenmaassa on tällä hetkellä se 2 100. Mikähän mahtaa olla se todellinen luku? Sen pohjalta, kun me lainsäätäjät olisimme hyväksyneet jo ensimmäisessä käsittelyssä tämän keskustelun tekemän esityksen, että suotuisan suojelutason viitearvot kirjataan lakiin, olisin ollut paljon toiveikkaampi sen suhteen, että se olisi ollut selvä tahtotila sitten, kun näistä kannanhoidollisen metsästyksen luvista valitetaan. Sitten olisi katsottu suoraan, rouva puhemies, näitä lakipykäläiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

16.00 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tällä seuraavalla puheenvuorolla puolustan parlamentaarista autonomiaa. Sehän meidän kansanedustajien tehtävä on tässä salissa. Silloin kun on yhteiskunnallisia ongelmia, niin meidän täytyy se ongelma ratkaista, ja siinä suhteessa edustaja Kettunen on oikeassa, että tämä viitearvo tai pienin mahdollinen populaatio, joka on elinkelpoinen, pitää poliittisesti määritellä. Sitä eivät tutkijat voi tehdä.

Täällä nostettiin salametsästys esiin. Siitä on tälläkin hetkellä oikeudenkäyntejä, aika ikäviäkin, menossa. Oma käsitykseni on se, että jos ihmiset eivät hyväksy sekä päättäjien että virkamiesten että jopa poliisin toimintaa, niin seurauksena on tietyn näköinen niskurointi ja salametsästys. Eli kaikkeinärkevin tapa estää salametsästystä minun mielestäni on päättäjien ratkaisut, jotka mahdollistavat kannanhoidollisen metsästyksen, koska silloin nämä ihmiset, jotka nyt ovat tyytymättömiä koko järjestelmään, hyväksyvät sen, koska heidän äänensä on tullut kuulluksi. Ja kai se nyt jokaiselle selvää on, että ne ihmiset, jotka näistä asioista siellä maakunnissa kärsivät, ovat hieman eri asemassa kuin Helsingissä näitä toisenlaisia kantoja esittävät ihmiset, joita ne asiat eivät häiritse. Eli kysymyksenä on viime kädessä politiikasta, ja ainahan tiede ja politiikka ovat ristiriidassa keskenään ja jatkuvassa jännitteisyydessä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Arvoisa puhemies! Se toinen näkökulma, jota tuon tässä keskustelussa esille, kuuluu seuraavasti: ”Tutkimuskirjallisuudessa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että tieteellisen tiedon hyödyntäminen poliittisessa päätöksenteossa jää aina puutteelliseksi, koska tutkimustulokset ovat luonteeltaan epävarmoja, kiistanalaisia, muuttuvia ja ristiriitaisia.” Joten edustaja Kettunen on tässäkin oikeassa, että kukaan meistä, ei tutkijoista eikä kukaan tiedä, kuinka paljon suurpetoja Suomessa kutakin lajia tällä hetkellä on. ”Jos siis yhteiskunnan etu ja tutkimustulokset ovat ristiriidassa, poliittisessa päätöksenteossa yhteiskunnan kokonaisuus painaa aina enemmän. Poliittisessa päätöksenteossa tärkeintä on aina tarkoituksenmukaisuusharkinta, ei totuudellisuusharkinta kuten ehkä tutkimustyössä.”

Arvoisa puhemies! Jatketaan edelleen sillä, mitä täällä sanotaan kansanedustajan roolista: ”Kansanedustajien rooliin kuuluu asioiden politisointi, mutta tutkijan ei tule asiantuntijaroolissa ryhtyä tilapäispoliitikoksi. Jos tutkija omaksuu tämän roolin, vaarana on manipulaatio. Yhdysvalloissa on näyttöä siitä, kuinka tiedemiehet ovat ryhtyneet tilapäispoliittikon roolissa ajamaan omaa henkilökohtaista etuaan tai tieteenalansa etua. Tiedemiehet pystyivät manipuloimaan päättäjiä suunnitelman toteuttamiseen ja varmistamaan siten omalle tutkimustyölleen rahoituksen. Myös eduskunnassa esitetyistä asiantuntijalausunnoista paljastuu usein tieteen ulkoisia arvoja, poliittisia tavoitteita ja tiedepoliittista vallankäyttöä.” Juuri tämä tiedepoliittinen vallankäyttö on sitä, mitä meidän pitää yhdessä täällä vastustaa, ja kansanedustajat on valittu sen takia eduskuntaan, että ratkaisevat näitä ongelmia.

Samoin kuin täällä edustaja Eerola sanoi, että hän tuli eduskuntaan 2011 ja on kuullut näitä juttuja joka vuosi, niin itse tulin samana vuonna, ja ehkä me jo jossain määrin olemme kyllästyneitä tämän saman asian pyörittämiseen joka syksy ja joka kevät, ja se kansalaisten ikään kuin epäusko, että tämä järjestelmä ei pysty tätä asiaa ratkaisemaan, on todella kovalla koetuksella.

Mitä tulee tähän valiokunnan mietintöön, niin minunkin mielestäni siellä on kolme hyvää lausumaa, joissa sitten otetaan kantaa juuri siihen, minkä edustaja Eerola nosti esille, että suden suojelutasoa muutettiin suojelukseen liittyväksi, ja sen takia me joudumme joka tapauksessa uusia pykäläiä sitten valiokunnassa pohtimaan. Ja myös tältä osin, mitä liittyy tähän kannanhoidolliseen metsästyksen, teemme lisää työtä, eli se on kirjoitettu sinne mietintöön, ja jos eduskunta hyväksyy tämän mietinnön, niin silloin se on eduskunnan taholta, ja näin tullaan sitten menettelemään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva.

16.05 **Atte Kaleva kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on pidetty hyviä puheenvuoroja, ja on tärkeää tuoda esiin se, että kun puhutaan tutkimustuloksista tai tutkijoista ja tutkijoiden mielipiteistä, arvioista, niin silloin tämä lausunto saa sellaisen painavamman leiman kuin silloin, kun puhutaan politiikan mielipiteistä. Jos ajatellaan, että politiikan mielipiteet ovat häilyviä eivätkä perustu mihinkään faktoihin, niin tutkijoiden mielipiteet aina perustuisivat faktoihin. No, jos tutkija argumentoi tieteellisesti, niin silloinhan se perustuu faktoihin, mutta ongelma tulee silloin, jos on kyseessä tällainen niin sanottu taisteleva tutkija, tai niin kuin jotkut puhuvat villapaitatutkijoista, eli on tällainen poliittinen agenda, joka ajaa sen tutkijan mielipiteitä, ja sitten hän tähän tutkijanviittaan pukeutuneena lausuu tämän mielipiteensä olettaen, että se ikään kuin saisi painoarvoa siitä, että hän on tieteelli-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

nen tutkija, vaikka se ei perustu mihinkään faktoihin. Tätä on nähty usein esimerkiksi Lähi-itään liittyvissä kysymyksissä, tätä on nähty suurpetoihin liittyvissä kysymyksissä.

Tämä on aivan eri asia täällä Helsingissä. Minä olen helsinkiläinen kansanedustaja, asun Kampissa 15 minuutin kävelymatkan päässä — no, 17 minuuttia kävelen tästä kotiin. On aivan eri asia minun lausua omia mielipiteitäni, että ”joo, kyllä meillä pitää nyt olla valtavasti susia täällä, kun ne ovat niin ihania ja ne kuuluvat Suomen luontoon”, kuin jos ajatellaan sitä porukkaa, joka asuu siellä haja-asutusalueella, maaseudulla, joka joutuu pelkäämään sitä, uskaltaako lähettää lapset kouluun, uskaltaako päästää lapsia tai koiraa ulos. Se todellisuus, missä nämä ihmiset elävät, on täysin toinen kuin se todellisuus, missä me tuolla Kampissa elämme.

Tässä täytyy ymmärtää se, että kun me tehdään näitä poliittisia päätöksiä täällä ja me tehdään tätä poliittista harkintaa, meillä ei ole mitään tietoa siitä, niin kuin edustaja Kettunen täällä ja muutkin totesivat, kuinka paljon meillä oikeasti niitä eläimiä, yksilöitä siellä metsissä kulkee. Meillä on jonkunäköisiä arvioita siitä. Mutta jos me tehdään sitä erilaisiin poliittisiin ideologioihin perustuen, niin silloin kyllä mennään hakoteille, ja kyllä meidän täytyisi tässä katsoa, että jos vaarana on se, että Suomen luonnon monimuotoisuus hiukan häiriintyy siitä, että meillä ei ole 300:aa sutta vaan 290, mutta meillä on väkeä, joka ihan aidosti, oikeasti joutuu pelkäämään lastensa, kotieläintensä ja oman turvallisuuden puitteissa, niin kyllä tämä punninta silloin minun vaakakupissani kääntyy siihen, että ei voi olla niin, että kukaan Suomessa joutuu pelkäämään. Kyllä se turvallisuus on tärkeää. Eli kyllä tässäkin kannattaisi semmoinen maalaisjärki ja kaupunkilaisjärki yhdistää. Ne eivät ole vastakkaisia asioita keskenään, vaan ne voidaan kyllä hyvin yhdistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

16.07 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Kaleva, kiitoksia erinomaisesta puheenvuorosta. Koko puhe oli täyttä asiaa, ja varsinkin se loppu, että maalaisjärki ja kaupunkilaisjärki voidaan yhdistää tässä asiassa. Tässä ei pidä laittaa vastakkain luonnonsuojelua tai muita asioita, koska nyt kun varsinkin vihreitten ja vasemmistoliiton puheenvuoroissa tuodaan esille, että tämä lainsäädäntö on tehty vain ja pelkästään metsästäjien ehdoilla, niin kyse ei ole siitä, vaan tämä on tehty Suomen kansalaisten turvallisuuden ehdoilla.

Minä olen ihan täysin samaa mieltä vihreitten puheenvuoron ja vasemmistoliiton puheenvuoron kanssa siitä, että suurpedot kuuluvat Suomen luontoon. Juurikin sinne ne kuuluvat, mutta eivät ihmisten pihapiiriin, eivät kaupunkien lähialueille tai etenkin kaupunkialueille, eivät tuotantoeläinten aitauksien viereen, eivätkä varsinkaan aitauksien sisäpuolelle. Tästä nyt on kyse, kun tätä lainsäädäntöä muutetaan.

Rouva puhemies! Otin tämän puheenvuoron sen vuoksi, että kiitän edustaja Kalevan ja edustaja Eestilän ansiokkaita puheenvuoroja ja muistutan ja painotan, että keskusta tukee myös tämän maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön ansiokkaita lausumia. Ja niin kuin edustaja Eestilä on ansiokkaasti jo tämän mietinnön käsittelyn ensimmäisessä keskustelussa todennut, työ jatkuu. Niin se työ jatkuu, koska nyt on seurattava, miten ensinnäkin tämä lainsäädäntö toimii, ja kun syksyllä EU:sta tulee meille lisää vipuvartta sen suhteen, että saadaan suurpetoasioita kuntoon, niin sen edellyttämällä tavalla hallituksen hallitusohjelman mukaisesti on toimittava.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Rouva puhemies! Hieman harmittaa tietenkin se, että olisin toivonut, että olisimme saaneet jo ensimmäisessä käsittelyssä tietenkin pykälät näitten suotuisan suojelutason viitearvojen osalta kirjattua Suomen lakiin, mutta kun nyt niitä ei ole tehty, niin toivon, että sitten syksyllä, kun palaamme asiaan — kun palaamme tähän asiaan — olisi myös hallituksen esityslistalla se, että ne viitearvot kirjataan poliittisesti, politiikalla ja parlamentaaraisella päätöksenteolla lakiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

16.10 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jos ajatellaan, että Suomessa sattuisi olemaan vaikka 2 000 karhua, niin tietysti täytyy esittää kysymys, mihin me tarvitsemme 2 000 karhua. Minulle se ei ole vielä selvinnyt. Kyllä minä ymmärrän luonnon monimuotoisuuden, mutta jos itse arvioisin, mihin viitearvoon meidän pitäisi pyrkiä, koska ne ovat kesyjä ja pyörivät pihossa ja aiheuttavat turvattomuutta, niin minun mielestäni Suomessa voitaisiin hyvin tehdä päätös, että täällä on 800—1 000 karhua. Ne riittäisivät minulle. En tiedä, kuka tarvitsee enemmän. Kysymys on siitä, että ne kuuluvat luontoon ja niitä pitää siellä olla, mutta ne eivät kuulu sitten piholla pyörimään ja aiheuttamaan turvallisuusvajetta.

Arvoisa puhemies! Otan esille yhden asian, jota väheksytään, ja se on oman kielen ja kulttuurin harjoittaminen. Me tiedämme, että perustuslain 17 §:ssä aivan selvästi lukee, että saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, mutta se, joka viitsii tutkia perustuslain esitöitä, huomaa, että kyllä se sama oikeus kuuluu kaikille — ei se ole pelkästään näille ryhmille. Se tulkinta on väärä. Se kuuluu suomalaisille, ruotsinkielisille ja perussuomalaisille. Kaikille kuuluu oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Se on niin väärin ymmärretty, että tämä on pakko nyt nostaa eduskunnassa esille.

Metsästyskulttuuri ja kalastuskulttuuri ovat vanhimpia kulttuureja, mitä Suomessa on ollut olemassakaan, ja jos ihmisiltä estyy metsästäminen, nimenomaan esimerkiksi Ket-tusen kotiseudulla Kuhmossa... Eihän siellä ole Kansallisopperaa eikä ole balettia eikä mitään muitakaan semmoisia viihdykkeitä kuin mitä Etelä-Suomessa, ja tämä metsästys on heidän kulttuuriaan, ja monet siihen intomielisesti satsaavat ja kasvattavat koiriaan. Koirilla metsästäminen on Suomessa kulttuuria, mutta se ei yksin ole syy, miksi pitäisi ampua, eli eihän se oikeuta vielä ampumaan karhuja, ilveksiä ja susia, mutta se on tavallaan positiivinen asia, joka pitää ottaa huomioon. Luontodirektiivi määrittelee tällaisen kolmipor-taisen ikään kuin koeponnistuksen — se on siellä komission ohjeissa — että jos on riittävästi eläimiä eikä ole muuta tyydyttävää keinoja eikä se ole vaara suotuisalle suojelun tasolle, niin silloin vilkkuu vihreä valo, ja nyt se ei ole vilkkunut, vaikka kaikki nämä kolme selvästi täyttyvät Suomessa. Ja kun tähän lisätään, että on oikeus harjoittaa omaa kulttuuriaan ja kun metsästys nimenomaan on esimerkiksi Itä-Suomessa aivan ylivoimaisesti vanhimpia kulttuureja ja yhteisöt kehittyvät ja yhteisöllisyys kehittyy metsästysmajojen ja muun tällaisen seuratoiminnan kautta, niin on se käsittämätöntä, että meillä ei tälle kulttuurille anneta arvoa [Tuomas Kettunen: Totta!] mutta sitten saatetaan tähän 17 §:ään antaa tietyille ryhmille niin paljon arvoa, että he saavat kalastaa, vaikka laki sen kieltää ja asetus sen kieltää. Onhan tämä erikoinen ristiriita, ja pakko se on nyt tässäkin salissa esille tuoda. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

16.13 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Pohjois-Pohjanmaalta kotoisin olevana en voi käsittää tässä salissa aiemmin kuultuja ideologisia puheenvuoroja siitä, että ihmisten pitäisi vain sopeutua rinnakkaiseloon suurpetojen kanssa.

Kannanhoidollinen metsästys on ainoa oikea keino palauttaa suurpedot sinne, minne ne kuuluvatkin, metsään, kauemmas ihmisasutusalueista, ja palauttaa ihmisarkuus takaisin. Meidän ei todellakaan tarvitse odottaa sitä yhtäkään tapausta, missä ihmishenki menetetään karhun tai suden vuoksi. Tuntuu käsittämättömältä, mitä ne muut keinot ovat. Paukukupatruunalla näitä susia ei valitettavasti kauemmas häädetä.

Toivon, että todellakin nyt toteutuu maaliin asti tämä kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen, jolla me saadaan nämä suurpedot oikeasti aisoihin, ja todellakin se, että ne eivät tunkeudu ihmisten pihapiiriin, ja ihmisten turvallisuudentunne palautetaan takaisin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva.

16.14 Atte Kaleva kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Ei voi kyllä olla mitään muuta kuin täysin samaa mieltä edustaja Eestilän puheenvuoron kanssa tästä, että perustuslain säätäjä on nimenomaan esitöissä tuonut esiin tämän, että ei voi olla niin, että jotain kulttuuria suositetaan sillä tavoin, että syrjitään joitain muita, vaikka se sitten olisikin niin päin, että vähemmistön nojalla syrjitään enemmistöä. Ei se näin voi olla. Kyllä se perustuslaki on tässä aivan täysin selvä.

Tässä on ansiokkaita puheenvuoroja käytetty hyvin, ja edustaja Rasinkangas käytti aivan ansiokkaan puheenvuoron. Tuntuu siltä, että olisi ikään kuin tällainen vääränlainen vastakkainasettelu tässäkin luotu. Tässäkään kysymyksessä vastakkainasettelu ei tuo mitään hyvää. Ei ole niin, että meillä on metsästäjät ja sitten on luonnonsuojelijat, jotka ikään kuin vastakkaisesti ajattelisivat asioista. Metsästäjät tässä vielä ikään kuin leimataan. No, sanon tässä nyt sen suoraan: Itse kuulun näihin luonnonsuojeluihin. En harrasta metsästystä. Vaimoni kyllä metsästää, ja syön mielelläni lihaa, mitä hän metsästää, mutta en itse harrasta. Olen enemmän luonnonsuojelija, joutunut Helsingin valtuustosalissa useita kertoja taistelemaan lähiluonnon puolesta Helsingissä — ja valitettavasti vihreitä vastaan, niin hullulta kuin se kuulostaakin. Siellä tämä asetelma on ollut tämä. Mutta tämä vääränlainen vastakkainasettelu ei johda mihinkään hyvään. Ei ole niin, että metsästäjät, niin kuin tietyt tahot heitä haluavat freimata, olisivat jotenkin niin äärettömän pahoja, että he pyrkisivät ikään kuin saattamaan sukupuuttoon kaikkia lajeja täällä ja tuhoamaan luontoa vain sen takia, että he saisivat ammuskella ympäriinsä. Tunnen paljon metsästäjiä just vaimoni harrastuksen kautta, ja meillä on Pohjois-Satakunnassa kesämökki. He ovat kaikki luonnonsuojelijoita, he kaikki pyrkivät siihen, että säilytetään sitä luontoa. He käyttävät sitä hyväkseen, he metsästävät siellä, käyttävät metsänantimia, vedenantimia, niin kuin siitä lähtien, kun ihmisiä on ollut olemassa, näin on tehty ja toimittu. Se on vanhinta kulttuuria, aivan kuten edustaja Eestilä täällä sanoi, mitä ihmissuku on harrastanut. Tavallaan se kuva, joka annetaan, että nyt täällä jotenkin metsästäjät pyrkisivät siihen, että hävitetään karhut kokonaan tai sudet tai suurpedot kokonaan Suomesta, ja ikään kuin haluttaisiin tuhota sitä luontoa, on täysin väärä kuva. Ja on tärkeää tässä salissa tuoda — myös näin helsinkiläisenä

kansanedustajana täytyy tuoda — se esille. Tällaisen kuvan antamista pitää välttää. Vastakkainasettelu ei tässäkään johda mihinkään hyvään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin edustaja Eestilä käytti hyvin perustellun puheenvuoron viitaten aivan oikein perustuslain kohtaan erittäin ansiokkaasti — kiitoksia siitä.

Tämä suurpetojen kannan kasvu on todella niin valtava, että se aidosti muodostaa ihmisille todellisen vaaran. Olemme nähneet sekä päivän lehdissä että iltapäivälehdissä videoita, samoin lehdissä kirjoitteluja, miten karhut asuvat suorastaan pihoissa tänä päivänä. Moni ajattelee, että ihanaa, kun nallekarhu käy katsomassa minun mansikkamaani laidassa. Henkilö, joka menee sinne katselemaan ja kuvaamaan, on välittömässä hengenvaarassa. Se karhu on niin arvaamaton eläin. Voi olla todella niin, että se lähtee karkuun, mutta jos sillä sattuu olemaan pennut siinä mansikkapenkin toisella puolella, elikkä tämä ihminen jää niiden pentujen ja emän väliin, hän on välittömässä hengenvaarassa. Tätä ei haluta edes tunnustaa tässä maassa.

Toinen on sitten nämä sudet. Sudet asuvat pihamailla. Ne asuvat pihapiireissä, tulevat kuin kotiin. Miksi? On kaksi syytä: niitä on niin paljon, ne tulevat ruoan etsintään, ja toinen on sitten se, että on paljon koirasusia, jotka ovat menettäneet luontaisen ihmisen pelon. Kuten kaikki kansanedustajat tietävät ja pitäisi vihreidenkin tietää ja luontojärjestöjen tietää, metsästyslain ja lain vieraslajeista mukaan koirasusi on aivan yhtä lainsuojaton eläin kuin villiminkki tai supikoira. Meillä on Suomessa menty aivan äärimmäisyyksiin siinä, ettei ymmärretä, mistä tässä on kysymys. Kysymys on aidosti ihmisten hengenvaarasta.

Ja toinen asia, missä nämä luonnonsuojelijoina itseään pitävät henkilöt menevät kyllä todella harhaan: Kun petokannat kasvavat, niin se tarkoittaa sitä, että metsissämme elävän elämän monimuotoisuus pikkuhiljaa häviää. Sudet ovat tappaneet meidänkin seudulta. Nyt kun tuli ilveksiä paljon ja susia on, niin käytännössä meiltä ovat jänikset hävinneet. En ole metsäjänistä nähnyt päättyneenä talvena, [Juho Eerolan välihuuto] vaikka aika paljon kuitenkin metsissä hiihtelen edelleen — vaikka työni puolesta en siellä nyt käykään, mutta ilokseni hiihtelen. Yhden metsäjäniksen viime talvena näin — yhden. Niitä suurpetoja on niin valtavan paljon, että ne tappavat ja syövät kaikki muut eläimet.

Tämän takia, arvoisa rouva puhemies, tämän lain tulee tulla voimaan sillä keinoin, että lakiin pitää eduskunnan merkitä tarkasti kannat, paljonko saa vuodessa metsästää, ihan kappalemääräisesti. Ihmettelen, että Luonnonvarakeskus edelleen tyrkyttää sitä 300:aa. Se on aivan naurettavaa. Pidän sitä hyvin loukkaavana eduskuntaa kohtaan, että meille syötetään jatkuvasti väärää tietoa, ikään kuin eduskunnalle niin voisi tehdä, ja vielä veronmaksajien rahoilla. Veronmaksajat ovat maksaneet rahaa valtion kassaan, ja sitten näillä rahoilla maksetaan Luonnonvarakeskuksen virkamiesten palkat, ja he katsovat oikeudekseen levittää meille väärää tietoa. Jonkun korkea-arvoisen viranomaisen pitäisi kyllä puuttua tähän peliin. Väärän tiedon levittäminen virassa olevalta on aivan varmasti peruste antaa vaikka lopputili. Eihän tästä tule enää mitään, kun ihmisten terveys vaarannetaan tietoisesti.

Mutta toivon, että laki menestyy, ja ennen kaikkea, että ihmisten henki ja terveys turvaan, samoin elinkeinojen onnistuminen maaseudulla. Metsästys kuuluu äärimmäisen tär-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

keänä osana suomalaiseseen perinteeseen. Se on ikiaikainen nautintaoikeus, [Puhemies ko-
puttaa] se kannattaa meidän kaikkien muistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

16.20 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Elikkä meillä on täällä metsästyslain muuttaminen, ja sinne tulee suurpetojen kannanhoidollinen metsästys. Tämä on loistava asia, ja haluan tukea tätä asiaa.

Edustaja Eestilä otti tuossa esiin, että perustuslaissa on oikeus omaan kulttuuriin, ja nos-
ti metsästys- ja kalastuskulttuurin tässä esiin. Aivan yhtä tärkeää on, että edustaja Ket-
tunen voi harjoittaa omaa kulttuuriaan ja keskustalaista kulttuuriaan [Tuomas Kettunen:
Kiitos!] ja kritisoida tätä meidän hyvää lakiesitystä olemalla samaa mieltä, mutta sitten
snobbaillemalla ja tarjoamalla sinne joitakin omia juttujansa. Se on myös teidän kulttuuria,
ja yhtä lailla teillä on oikeus pitää tätä perustuslain suomena oikeutena. [Tuomas Kettusen
välihuuto]

On tämä käsittämätön homma, että edustaja Kaleva nosti nämä ideologiset päätökset
esiin. Se on ihan käsittämätöntä. Olisiko noin neljä—viisi vuotta sitten, kun Luken ihmiset
sanoivat, että Suomessa on 200 sutta, niitä on tasan 200. Se oli varma tieto. Sitten kuiten-
kin Jalasjärvellä jäi auton alle ihan muutaman viikon välein kaksi sutta. Onhan se ihan ma-
temaattinen mahdottomuus, että Jalasjärvellä jää auton alle yksi prosentti Suomen susista.
Se kertoo minun mielestäni ihan täysin, että nämä luvut ovat olleet silloin ihan hatusta ve-
dettyjä, ja niin ne ovat varmaan nytkin.

Minun henkilökohtainen kantani on, että kaikille, mitkä tulevat ihmisten ilmoille, ei
muuta kuin lyijyä. Kyllä se on niin, että ei niitä saa päästää meidän pihoihin. Ne pysyvät
sitten metsissä kyllä, kun niitä riittävästi kaadetaan. Kaikki, mitkä kylälle tulevat, niin ku-
moon vaan.

Muistaakseni Jurvan Metsäkylässä oli sellainen vihreän ideologian omaava ihminen,
joka kirjoitti kanssa, että susia ei saa kaataa eikä mitään. Mutta ensimmäisenä se oli sitten,
kun siellä nähtiin susi, soittamassa kuntaan, että pitää lapsille järjestää koulukyydit. Tämä
on ihan käsittämätöntä. Joskus, onkohan se ollut 60—70-lukua varmaan, yksi sotaveteraa-
ni kertoi, että Etelä-Pohjanmaalla seurattiin yhtä sutta, mikä siellä oli häirinnyt ihmisiä.
Arvo Saha oli se, joka oli sen onnistunut ampumaan, ja siellä oli kansanliike jahtaamassa
tätä sutta.

Minun mielestäni niitä pitää vähentää niin paljon, että niitä ei kenenkään pihoihin enää
tule. Ne ovat meidän lapsille ja perheille ja kotieläimille uhka. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

16.23 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kansanedustajien pitää tähänkin asiaan
suhtautua maltillisesti ja kerätä erinäköistä tietoa ja kokonaisarvion perusteella sitten mää-
ritellä, kuinka paljon voidaan tätä kannanhoidollista metsästystä sitten harjoittaa. Esimer-
kiksi poronhoitoalueella vuoden 2018 jälkeen on ammuttu yli 200 sutta, ja samanaikaisesti
susien aiheuttamat suurpetokorvaukset ovat kolminkertaistuneet, eli on löydetty kolme
kertaa enemmän näitä suden aiheuttamia porovahinkoja. Se jo kertoo, miten tämä Venäjän
raja syöttää meille rajusti koko ajan sekä karhua, sutta että varmaan ilvestä.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tähän kokonaisarvioon vaikuttaa tietenkin muuttunut turvallisuuspoliittinen tilanne, eli Venäjän hyökkäys Ukrainaan kyllä nosti selvän huolen myös siitä, miten Euroopassa tullaan puolustus järjestämään. Me tiedämme, kuinka paljon nyt tullaan nostamaan puolustusmenoja Suomessa, mutta metsästys on käsitettävä maanpuolustustyönä, ja mitä enemmän me saamme nuoria liikkumaan ja käsittelemään vastuullisesti, opastuksen kautta aseita, sen valmiimpia he ovat armeijassa. Sen jokainen tietää, joka juttelee ammatti-ihmisten kanssa. Se on aivan eri asia, jos on opetettu 15-vuotiaasta lähtien käsittelemään asetta oikein ja kun menee armeijaan, niin osaa välittömästi ampuu. Tämä on ehdottoman hyvä, ja sanoisin omana käsityksenäni sen, että paikallispuolustuksessa ja maanpuolustuksessa kautta aikojen erittäin tarkka maastontuntemus on ollut kaikkein oleellisin tekijä silloin, jos me joskus joudumme tätä maata puolustamaan — toivon, että sitä hetkeä ei tule ja pystytään rauha säilyttämään muilla keinoin. Tämä erittäin tarkka maastontuntemus on erittäin tärkeätä, ja miten sitä muuten oppii kuin metsästämisellä tai suunnistamalla? Varsinkin karhunmetsästys ja sudenmetsästys ovat erittäin hyviä taitoja senkin takia, että molemmissa metsästysmuodoissa täytyy tarkkaan tietää maastokohdat, mitkä ovat helposti ylittettäviä ja mistä pystyy menemään. Eli näkisin tämän niin kuin isona maanpuolustustyönä.

Kun näitä erinäköisiä asioita nyt kelataan ja vedetään yhteen, niin en voi kyllä muulla kannalla olla kuin että ehdottomasti täytyy jatkaa tätä kannanhoidollista metsästystä ja päästä siinä sopuun. Yksi asia, mikä täällä jo ensimmäisessä keskustelussa nousi esille, on todella tämä metsäpeurakysymys, eli jos se on huomattavan paljon uhanalaisempi kuin esimerkiksi susi tai karhu, niin miksi me sitten tämän vastakkainasettelun kautta olemme asettaneet karhun ja suden vaikeasti metsästettäviksi siellä itärajalla Kuhmossa, missä Kettunen asuu, kun se syö pois ne metsäpeurat, jotka ovat globaalisti huomattavan paljon enemmän uhanalaisia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

16.26 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suurpetojen aiheuttamat vahingot poro-, lammas- ja karjatilojen talouksille tuottavat yhteiskunnalle valtavasti vahingonkorvauksia yhteiskunnan varoista. Lisäksi vasojen hävikki ei edes näy vahingonkorvauksissa elinkeinonharjoittajille vielä syntymättömien vasojen ollessa emän vatsassa, tai syödyistä raadoista ei ole näyttöä, joten kannanhoidollinen metsästys on ainoa keino vähentää myös näitä vahingonkorvauksia. Ja uskon, että tulevaisuudessa kannanhoidollisen metsästyksen alkaessa nämä vahingot myös vähenevät ja nämä korvaukset vähenevät. Silta osin se tuo pelkkää säästöä ennaltaehkäisevästi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.27 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäenpää innosti pyytämään tämän puheenvuoron, koska olen nähnyt 60-luvulla suden. Se meni meidän kotipihan lävitse. Sitä siellä metsästettiin silloin helikoptereilla ja isoilla joukoilla, ja se oli semmoinen iso tapahtuma Etelä-Pohjanmaalla, kun Karijoella sitä seurattiin. Se meni semmoisen tulvivien jien ylitse, että heilahti ihan, ei mitään ongelmaa ollut. Koiria vietiin perään ja katsottiin. Ne pelkäsivät sitä jälkeä, kun ne haistelivat. Nehän tiesivät, että tässä on peto, niin että eivät lähteneet perään.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Tämä oli silloin 60-luvulla. Silloin kannat olivat kyllä aivan erilaisia. Silloin ei ollut hirviä, ei ollut peuroja, ei ollut mitään tällaisia isoja riistaeläimiä, ei myöskään näitä petoeläimiä. Ne kannat oli metsästetty silloin todennäköisesti aika lailla tyystin pieniksi. Sen jälkeen kannat ovat kasvaneet, ja nyt me ollaan aika isoissakin kannoissa esimerkiksi hirvissä — ja peuroissa. Kun katsotaan täällä Etelä-Suomessakin, niin ihan todella iso määrä niitä on. Tavallaan niitten metsästäminen on ihan luonnollinen osa tätä kokonaisuutta. Sitten kun puhutaan susista ja karhuista, niihin liittyy myöskin tämmöisiä pelkotiloja, ja niitten kannat ovat aika isoja, niin että niitä nähdään jo joka puolella Suomea. Eli kyllä tämmöinen kannanhoidollinen metsästys on paikallaan, ja kun se tehdään systemaattisesti ja tar-kan harkinnan pohjalta, niin tämä on viisasta tehdä.

Täällä on ollut monia hyviä puheenvuoroja siitä, kuinka metsässä liikkuminen on tärkeä osa maaseudulla sitä elämää. Myöskin kaupunkilaiset harrastavat paljon tätä metsästystä ja muuta. Itsekin olen lapsena isän kanssa metsästäjänä käynyt, ja siellä ensimmäiset metsäkokemukset on tullut käytyä. Toisaalta metsä on hyvä paikka rentoutua. Useinkaan ei sitä asetta tarvitse, vaan tarvitsee vain sitä luontoa siihen ympärille. Mutta siellä on näitä eläimiä, joita myöskin kannanhoidollisesti täytyy hoitaa.

Minä luulen, että tämä lakiesitys kohtuullisen hyvin kuvaa sitä, missä tilanteessa nyt ollaan, ja tarvitaan työkaluja tämän kannanhoidon tekemiseen. — Kiitoksia. [Tuomas Ket-tunen: Hyvä puheenvuoro ja mielenkiintoista historiaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.30 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas puhemies! Itse tuossa ensimmäisessä käsitte-lyssä tyhjensin sydämeni tähän asiaan, ja nyt sitten edustaja Eestilä kirjoitti minut käyttä-mään vielä seuraavan puheenvuoron.

Eli tämmöinen asia: Me puhutaan täällä turvallisuudesta. Tietysti nyt puhutaan vielä sii-tä, että meidän lapset ja ihmiset saavat rauhassa liikkua myös susilta ja karhuilta tuolla tais-telukentällä. Sellainen erinomainen asia, minkä Eestilä tuossa nosti esille, oli meidän am-puma-aseurheilijajihmiset, metsästäjät. He ovat se meidän kenttäarmeijan selkäranka — selkäranka. Eli he osaavat käsitellä aseita ja osaavat ampua tarkasti ja nopeasti. He ovat to-dellakin meidän kenttäarmeijan kerma.

Kannatan tätä esitystä. Uskon, että tämä menee lähes yksimielisesti läpi. Totta kai ym-märrän, että tuolta toiselta puolelta saattaa tulla vastaväitteitä, mutta erinomainen esitys. Ei muuta kuin läpi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttami-sesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 5/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2025 vp

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä on edustaja Hänninen.

Keskustelu

16.31 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, jonka tarkoituksena on uudistaa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja siihen liittyvää lainsäädäntöä. Esityksen taustalla on tarve selkeyttää ja yhtenäistää seuraamusten täytäntöönpanoa sekä parantaa viranomaisten mahdollisuuksia hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti. Nykytilanteessa seuraamuksia koskeva sääntely on hajallaan useissa eri laeissa. Tämän uudistuksen myötä säännökset saatettaisiin yhteen ja täytäntöönpanomenettelyä selkeytettäisiin. Näin kansalaisille syntyy selkeämpi käsitys siitä, miten seuraamukset pannaan täytäntöön ja viranomaiset voivat toimia johdonmukaisemmin ja tehokkaammin.

Arvoisa rouva puhemies! Myös sähköinen täytäntöönpano etenee. Jatkossa siirrytään kohti automatisoitua perintää ja manuaalisista prosesseista pyritään luopumaan. Tämä nopeuttaa viranomaisten työtä ja vähentää virheiden mahdollisuutta. Tällainen kehitys siis tukee sekä viranomaisten työtä että kansalaisten oikeusturvaa.

Lakivaliokunta on käsitellyt esityksen huolellisesti ja esittää siihen myös tarpeellisia täsmennyksiä. Haluan kiittää valiokuntaa erittäin perusteellisesta työstä. Valiokunnan mietinnössä on painotettu, että muutokset parantavat erityisesti yksilön oikeusturvaa ja tasa-arvoa. Se myös muistuttaa erikseen sakon muuntorangaistusmenettelyn uudistamisen tarpeesta, jota käsittelemme erikseen myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Sakon maksaminen tai seuraamuksen suorittaminen ei saa olla kiinni siitä, millä tavalla tieto asiasta annetaan tai miten viranomaiset keskenään toimivat. Yhdenvertaisuus ja tehokkuus oikeusvaltiossa edellyttävät, että täytäntöönpano toimii luotettavasti, järjestelmällisesti ja oikea-aikaisesti. Siksi kannatan lämpimästi hallituksen esitystä sekä valiokunnan mietintöön sisältyviä tarkennuksia. Kyseessä on tärkeä askel kohti selkeämpää, digitaalisempaa ja oikeudenmukaisempaa sakkojen täytäntöönpanoa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

16.34 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtajana otan lämpimästi vastaan edustaja Hännisen tuossa edellä antamat kiitokset valiokunnan mietinnölle. Tämän esityksen tavoitteena on tosiaan, niin kuin edustaja Hänninen tuossa sanoi, selkeyttää ja yhtenäistää sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöönpanavien seuraamusten täytäntöönpanosäännöksiä.

Nyt tällä hetkellä, mikä tilanne nyt on, erityisesti tällaisten rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset ovat olleet hajanaisesti ripoteltuina lukuisiin eri lakeihin, ja tämä nyt sitten muuttaa tätä tilannetta, selkeyttää. Tavoitteena nimittäin on, että tämän sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöönpanavien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset olisivat keskeisiltä osiltaan sa-

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

mansisältöisiä ja säädetty kattavasti tulevaisuudessa, siis samassa laissa. Sitten tässä samalla myöskin selvennetään näitten eri viranomaisten vastuita tässä täytäntöönpanomenettelyssä. Näillä muutoksilla kaiken kaikkiaan pyritään siihen, että sujuvoitetaan ja yhdenmukaistetaan tätä täytäntöönpanomenettelyä eri seuraamuslajeissa. — Kiitokset.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 5/2025 vp sisältyvät 1.—77. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetut uudet, 78.—82. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Lakialoite laiksi Sipoonkorven kansallispuiston alueen laajentamisesta Malmin lentokentän sekä sen niittyjen ja ympäristön alueilla

Lakialoite LA 9/2025 vp Atte Kaleva kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Siellä on edustaja Kaleva. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

16.37 **Atte Kaleva kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt on käsittelyssä tosiaan tekemäni lakialoite siitä, että Malmin lentokentän alue niittyineen, kaikkine päivineen kokonaisuudessaan liitettäisiin osaksi Sipoonkorven kansallispuistoa. Tämä lakialoite on täysin samansisältöinen kuin edustaja Biaudet’n viime kaudella tekemä lakialoite, jota silloin ei ehditty käsitellä, koska hallituskausi loppui kesken.

No, äkkiseltään saattaa tulla mieleen, että mitä ihmeen järkeä on siinä, että toimiva lentokenttä liitettäisiin osaksi kansallispuistoa — sehän kuulostaa ihan järjettömältä — mutta itse asiassa se ei ole niin järjetöntä kuin miltä se kuulostaa, koska täällä Malmin lentokentän alueella, silloin kun siellä vielä lentotoiminta jatkui, tämä lentotoiminta, siis ihmisen toiminta, ylläpiti siellä aivan poikkeuksellisen hienoa luontoympäristöä. Siellä oli paljon lajeja. Se niittyalue niitettiin. Ihmiset niittivät sen sen takia, että se ei pääse kasvamaan, että lentokoneet pääsevät nousemaan siitä. Tämä niitto köyhdytti sitä ja ylläpiti sitä niittyä, joka on itse asiassa jääkauden ajoilta saakka, arvoisa puhemies, säilynyt siellä. Se on tällainen pieni saareke, jossa jääkauden aikainen luontotyyppi on säilynyt. Ja koska siellä eivät ihmiset kulkeneet, niin eläimet saattoivat siellä aika häiriintymättömästi sitten elää. Tämä lentomeluhan, jota nyt siellä jonkun verran oli, ei häiritse hyönteisiä. Siellä oli tällainen direktiivilaji kuin viheryökkönen, jonka esiintymispaikkojen vaarantaminen EU:n direktiivin perusteella on kielletty. Sitten siellä on kimolepakko, useita lepakkolajeja. Kimolepakko on niistä kaikkein harvinaisin, äärimmäisen uhanalainen laji sekkin. Se elää sen takia,

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

koska siellä on paljon näitä hyönteisiä — lepakoille ikään kuin pöytä oli katettu — ja lepakot viihtyivät siellä. No, siellä on muitakin lajeja. Tanja Karpelan koirat, jotka on koulutettu tähän tehtävään, löysivät sieltä liito-oravien papanoita. Ne aistinvaraisesti nähtiin, että kyllä siellä oli niitä papanoita ja koloja ja pesiä puissa. No, mitä Helsingin kaupunki teki? Sinne kaatamaan metsää tulivat Staran työntekijät, jotka sattumalta menivätkin väärään osoitteeseen ja kaatoivat nämä liito-oravien puut. No, nyt ei ole liito-oravia Malmilla enää. Siitä ongelmasta päästiin.

Nämä kaikki seikat eivät painaneet mitään silloin, kun Helsingin kaupunki teki tämän valitettavan päätöksen, että Malmin lentokenttään vedetään rastit päälle ja siitä tehdään asuntoja ihmisille, noin 25 000 ihmistä oli tarkoitus sinne majoittaa. No, nythän on käynyt ilmi — tai ei se ole käynyt ilmi, kyllä se on tiedetty jo aikaa sitten — että se maa on täysin rakentamiseen sopimatonta. Se on sulfidisavea. Sinne joudutaan paaluttamaan teräsbetonia sillä tavoin, että se riittäisi tästä paikasta Souliin ja takaisin, jos ne betonipaalut laitettaisiin peräkkäin. Kaiken lisäksi tämä teräsbetoni ei kestä siellä, koska sulfidisavi muuttuu kosketuksessa ilman kanssa rikkihapoksi, joka syövyttää tätä. No, miten ilmastopäästöt tästä Helsingissä? Kun kysyin siitäkin, minulle sanottiin, että eivät nämä teräsbetonipaalujen valmistamisesta koituvat ilmastopäästöt tule Helsingin taseeseen, koska sitä sementtiä ei tehdä Helsingissä vaan se tehdään muualla, jolloin se kohdistuu sinne muualle. Aivan uskomatonta, aivan uskomatonta.

No, nyt mennään vähän tästä... Pahoittelen, arvoisa puhemies, vähän harhauduin tästä itse asiasta, koska ajatus on se, että Sipoonkorven kansallispuistosta, joka nytkään ei ole täysin yhteinen alue, vaan siellä on siis tällaisia hyvin arvokkaita luontotyyppejä — osa on ripoteltu, osa yhtenäistä, osassa on väliä. Siitä kansallispuistosta on noin viisi kilometriä matkaa sinne Malmin lentokentälle. Se, että Malmin lentokentän alue liitettäisiin osaksi sitä kansallispuistoa, tarkoittaisi sitä, että myös ilmailutoiminta siellä voisi jatkua. Yksi kiitotie voitaisiin pitää auki. [Mikko Lundén: Erinomaista!] Erittäin harvinaiset luontotyypit, erittäinkin uhanalaiset lajit, voisivat säilyä siellä, ihmisen toiminta jatkuisi. Sinne voitaisiin luoda tämmöisen ilmailuosaamisen klusteri, joka siellä jo oli muodostumassa mutta joka nyt sieltä on valitettavasti hävinnyt, ja kaikki tämä tapahtuisi niin, että se koko alue, ne niityt, olisi osa kansallispuistoa. Voittaisiin säilyttää tämä sadan hehtaarin yhtenäinen niityalue, joka on koko eteläisen Suomen mittakaavassa aivan poikkeuslaatuinen. Siellä ovat linnut, muuttolinnut, jotka levähtävät siinä. Ne voivat käyttää sitä. Se on aivan poikkeuslaatuinen alue.

Nyt meillä on tässä salissa ja valiokunnassa mahdollisuus käsitellä tämä aloite ja katsoa sitä — ei vain sitä, miltä se alun perin voi näyttää, nopeasti kun katsoo, että hyvänen aika, lentokenttä osaksi kansallispuistoa, ei mitään järkeä. Itse asiassa se on hyvin järkevä ajatus. Siinä on paljon järkeä. Toivon, että tässä salissa, ja tiedänkin, että valtaosa puolueista suhtautuu tähän kiihkottomasti, analyyttisesti, järkiperusteisesti ja argumentoivat faktoin, niin kuin minäkin teen, mutta sitten meillä on valitettavasti tiettyjä puolueita, jotka Helsingin valtuustossa ovat kokonaisuudessaan äänestäneet Malmia vastaan. Toivon, että tässä salissa järki on palannut tähän ja voidaan suhtautua analyyttisesti ja kiihkottomasti näihin asioihin ja katsoa vain sitä, mitkä ovat ne faktat, ja jos joku haluaa vastustaa tätä, niin argumentoi sitten vastaan faktoin, ei tunteeseen, ideologiaan perustuen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

16.42 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvokas puhemies! Luonto ja ympäristö ovat hyvin tärkeä osa hyvinvointiamme ja tulevaisuuttamme. Käsittelyssä oleva lakialoite Sipoonkorven kansallispuiston laajentamisesta on esimerkki siitä, miten voimme konkreettisesti edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja samalla rakentaa kestäväää yhteiskuntaa.

Tässä aloitteessa esitetään Malmin lentokentän niittyalueiden ja niiden ympäristön liittämistä Sipoonkorven kansallispuistoon. Kyse on siitä, että säilytämme ja suojelemme selkeälaista luontoa, jota ei voi korvata.

Luonnon monimuotoisuus on turvattava — se on lähtökohta — ei pelkästään lakialoiteilla vaan myös teoilla. Aloitteessa tuodaan esille, kuinka alueella on erityisen arvokkaita uhanalaisia niittytyyppejä, monipuolinen eläinlajisto sekä ainutlaatuinen lepakkokanta. Nämä alueet tarjoavat ihmisille myös mahdollisuuksia virkistykseen, luontoharrastuksiin ja tutkimukseen keskellä pääkaupunkia. Tällaisia yhdistelmiä ei synny helposti, eikä niitä saa varta vasten rakentamalla. Vastuuttomalla toiminnalla ne voidaan tuhota hetkessä, ja siksi päätöksissä on painotettava ympäristön arvoa.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite liittyy olennaisesti siihen, millaisen ympäristön jätämme lapsille ja nuorille. Helsingin Sanomat uutisoi jälleen valtionvelan suuruudesta yksittäisen kansalaisen näkökulmasta, siis siitä, kuinka jokainen suomalainen syntyvä lapsi saa meiltä lahjaksi hyvinvointiyhteiskunnan ja sen palvelut ja yli 40 000 euroa velkaa. Pelkän talouskeskustelun lisäksi meidän pitäisi puhua myös siitä luontovelasta, jonka me jätämme tuleville sukupolville. Sitä velkaa ei makseta korkoineen, vaan sen seuraukset näkyvät luonnon muutoksena, katoavina lajeina eli ympäristöjen köyhtymisenä.

Arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa esitetty suojelutoimi on investointi tulevaisuuteen. Se kertoo siitä, että emme ajattele luontoa pelkkänä esteenä rakentamiselle. Luonto on meille voimavara, joka tukee ihmisten hyvinvointia ja ekologista tasapainoa. Näillä toimilla edistämme luontotavoitteiden saavuttamista. Meillä on velvollisuus ottaa vakavasti luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Siksi kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

16.45 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Kalevalle tästä lakialoitteesta. Todella tärkeä lakialoite. Ja tosiaan viime vaalikaudella edustaja Biudet, RKP:n edustaja, teki tämän samantyyppisen lakialoitteen. Se sai 56 nimeä lakialoitteeseen, ja harmillisesti sitä ei ehditty käsittelemään. Toivottavasti tämä edustaja Kalevan lakialoite ehditään käsittelemään asianmukaisesti. Helsinkiläistä ja oululaista kokoomuksen kansanedustajaa, samoin kuhmolaista keskustalaista kansanedustajaa kiinnostaa Malmin lentokenttä ja lentokentän harvinaislaatuinen luontoalue. Meitä yhdistää luonnonsuojelu — luonnonsuojelu pääkaupungissamme, maan pääkaupungissa Helsingissä.

Niin kuin edustaja Kaleva totesi, tämä pitää käsitellä kiihkottomasti ja järkiperusteisesti — asiantuntevasti, niin kuin edustaja Kaleva tämän lakialoitteen esitteli. Ihan muutamalla sanalla, kun tämä on ollut niin tärkeä itsellenikin aiheena viime vaalikaudella, kun tätä asiaa käsiteltiin: Tämä Malmin lentokenttä ei ole pelkästään lentokenttä vaan luontoarvo monessa mittakaavassa. Malmin lentokenttä ei ole vain vanha kiitorata ja muutama rakennus. Se on osa suomalaista ilmailuhistoriaa, se on osa Helsinkiä ja ennen kaikkea osa meidän tulevaisuuttamme, jos vain niin haluamme. Tätä kulttuurihistoriallisesti merkittävää

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

aluetta on käytetty siviili-ilmailuun jo vuodesta 1936 lähtien. Malmin lentokenttä on Euroopan parhaiten säilyneitä 1930-luvun lentokenttiä, ja se on valittu useaan otteeseen maailman uhanalaisimpien kulttuuriperintökohteiden joukkoon. Sillä ei ole väliä, olemmeko me ilmailun harrastajia vai emme, mutta Malmin lentokenttä kuuluu kaikille suomalaisille.

Mutta kyse ei ole pelkästään historiasta. Malmi on toimiva, nykyaikainen, elinvoimainen kenttä, — jos sitä halutaan kehittää — jota ovat käyttäneet lentokoulut, pelastus-, viranomaisliikenne, ensihoitolennot sekä tuhannet yleisilmailijat. Jos ja kun tätä Malmin lentokentän lentotoimintaa on ajettu alas, niin se ei ole ainoastaan kulttuurillinen tappio vaan myös käytännöllinen virhe. Lentokoulutus ei kyllä katoa mihinkään tästä maasta vaan siirtyy muualle, kauemmas, usein epätarkoituksenmukaisiin paikkoihin, kauemmas pääkaupungista Helsingistä, suuremmilla kustannuksilla ja suuremmilla ympäristökuormituksilla.

No, monet haluavat rakentaa nyt tämän Malmin lentokentän päälle asuntoja. Aika hyvin edustaja Kaleva tässä huomioi sen, että kun kyseessä on tällainen savipitoinen maasto, — puhuitte sulfidisavesta ja ansiokkaasti toitte esille sen, miten paljon sitä kyseistä aluetta pitää paaluttaa — niin onkohan näitä hiilijalanjälkiä mitattu ja laskettu, miten paljon ympäristöpäästöjä siitäkin syntyy, kun kyseistä aluetta lähdetään paaluttamaan betonirakentamisen alle.

Rouva puhemies! Ehkä kysyn: Onko oikea ratkaisu purkaa tällainen ainutlaatuinen toimiva infrastruktuuri lentokentän osalta? Onko ratkaisu tosiaan se, että lähdetään niitä luontoarvoja ajamaan alas betonirakentamisen alle? Niin kuin tässä jo aikaisemmissa puheenvuoroissa on tullut esille, kyseisellä alueella on hyvin harvinaislaatuinen luontoniitty-alue, perhoslajeja asiantuntijoiden mukaan huomattavasti, ja kyllä se mieltä harmittaa ja sydämelle käy, että kyseiseltä alueelta nytten, oliko näin, että viime syksynä hakattiin metsäaluetta, jossa pesi liito-oravia. Kun me puhumme luontoarvoista, puhumme luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta ja kehittämisestä ja tällaisista asioista käydään keskustelua tässä salissa, niin toivoisin, että myös vihreät ja vasemmistoliitto, jotka ovat osallistuneet Helsingin kaupungin päätöksenteossa tämän Malmin lentokentän päättämiseen, olisivat täällä käymässä keskustelua lakialoitteesta, että totisesti Sipoonkorven kansallispuistoa laajennettaisiin Malmin lentokentälle asti. [Atte Kaleva: Erittäin hyvä puheenvuoro! — Mikko Lundén: Oli kyllä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

16.51 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Sananen vihreiden äänestyskäyttäytymisistä. Puheissaan he korostavat luonnonsuojelua, mutta kun olisi tekojen aika, runnotaan läpi hanke, joka tuhoaa uhanalaisten lajien elinympäristön. Otan pienen lainauksen, puhutaan Malmin lentokentästä: ”Taistelu kentästä jatkuu, kiihtötie on edelleen paikallaan. Toivottavasti tulevat päättäjät ovat edeltäjiään viisaampia ja Malmin lentokenttä jatkaa tehtävänsä joskus tulevaisuudessa. Lentäkää turvallisesti, eläköön Malmi!” Näin sanaili Malmin lentoaseman kenttäpäivystäjä Pekka Aakko radioliikenteen viimeiset sanat vuonna 21.

Meillä on täällä lähete keskustelussa Atte Kalevan lakialoite laiksi Sipoonkorven kansallispuiston alueen laajentamisesta Malmin lentokentän sekä sen niittyjen ja ympäristön alueille. Otin tämän puheenvuoron, sillä olen yksi aloitteen allekirjoittajista, ja kannatan Helsingin-Malmin lentokentän palauttamista lentokäyttöön. Olen tästä itekin kirjoittanut mediassa. Tämä on ihan käsittämätöntä, mitä tässä maassa tapahtuu.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Esityksessä ehdotetulla lailla on tarkoitus muuttaa Sipoonkorven kansallispuiston rajausta. Aloitteessa rajausta muutettaisiin siten, että kansallispuistoon liitettäisiin niin sanottu Malmin lentokentän alue, sen uhanalaiset niityt ja ympäristön metsäalueet sekä Longinojan valuma-alueet, noin 169 hehtaaria. Malmin lentokentän alue, sen uhanalaiset niityt ja ympäristön metsäalueet sekä Longinojan valuma-alueet muodostavat kokonaisuutena lukuisia uhanalaisia eläinlajeja suojelevan sekä uhanalaisia niittyluontotyyppäjä käsittävän monipuolisen kokonaisuuden. Kansallispuistoon liitettävä alue suojelisi ja säilyttäisi Malmin lentokentän arvokkaat, aromaiset, uhanalaiset niityt ja muut luontoarvot jatkamalla ilmailutoimintaa, joka on synnyttänyt niityt ja ylläpitänyt niitä jo 90 vuotta.

Arvoisa puhemies! Malmin lentokenttä palveli Helsingin päälentoasemana lähes 20 vuotta. Vuonna 1938 virallisesti käyttöön vihityn lentokentän avajaisia todisti muun muassa marsalkka Mannerheim. Viime ajat se on ollut kuitenkin julkisuudessa näkyvä kiistan aihe. Helsingin kaupunki suunnittelee muuttavansa Malmin lentokentän uudeksi asuinalueeksi. Asuntoja on tarkoitus rakentaa noin 25 000 ihmiselle, ja rakentaminen jatkuisi ainakin 2040-luvulle. Helsinki irtisanoi vuonna 2018 Malmin lentokenttäyhdistyksen vuokrasopimuksen. Lentokenttäyhdistys olisi halunnut jatkaa toimintaa kentällä. Viimeinen kone nousi Malmin kentältä maaliskuussa 21.

Huoltovarmuuden näkökulmasta on täysin mielisairasta nykyisessä maailmantilanteessa tuhota tämä kenttä. Päätös olisi tullut kumota viimeistään Ukrainan sodan alettua.

Perussuomalaiset asettui puolueena tukemaan Malmin lentoaseman säilyttämistä jo vuonna 2016. Puolue näkee lentoaseman säilyttämisen erityisen tärkeänä erityislaatuisten luontonsa ja ilmailuelinkeinojen tulevaisuuden näkökulmasta sekä myös viranomais- ja harrastustoiminnan puolesta. Lentokentästä luopumisella hukataan kulttuuriperintöä, lentokoulutusta, varalaskukenttä ja osa huoltovarmuutta.

Perussuomalaisten Helsingin valtuustoryhmä taas jätti vuonna 2021 palautusehdotuksen Malmin lentokentän kaavaa koskien. Palautusesityksen tehneistä valtuustoryhmistä perussuomalaiset oli ainoa, joka äänesti yhtenäisesti Malmin lentokenttäalueen luontoarvojen ja ilmailutoiminnan säilyttämisen puolesta. Valitettavasti perussuomalaisten vaatimukset kaikuivat kuuroille korville ja enemmistö Helsingin kaupunginvaltuutetuista äänesti lentokentän ja virkistysalueen tuhoamisen puolesta. Myöhemmin samana vuonna, 21, perussuomalaisten Helsingin valtuustoryhmä esitti kuntalaisäänestyksen järjestämistä Malmin lentokentästä kaupunginvaltuuston kokouksessa. Kaupunginvaltuuston enemmistö torppasi Jussi Halla-ahon tekemän esityksen äänin 53—29.

Arvoisa puhemies! Malmin lentokentästä luopuminen asuinrakentamisen vuoksi on kyseenalaista. Vielä kummallisempaan valoon päätöksen asettaa vastikään toukokuussa julkaistu uutinen. Yle uutisoi, kuinka Helsingin kunta poliitikot etsivät keinoja herätellä rakennusyhtiöitä tarttumaan Malmin lentokentän asuntorakennushankkeisiin. Malmin tulevan keskustan hintataso uhkaa nousta niin korkeaksi muuhun Malmiin verrattuna, että asunnot eivät käy helposti kaupaksi. Hinta on karkaamassa muun muassa pysäköintivoittojen ja talojen kalliiden perustamiskustannusten takia. Rakennuttajilta on tullut Helsingin kaupunkiympäristölautakuntaan viestiä, että heitä ei kiinnosta rakentaa Malmin kentän aluetta. Rakennusyhtiöt laskevat tällä hetkellä, että Malmin uusien asuntojen neliöhinta voi nousta 5 500 euroon, kun ympäröivillä alueilla vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat ovat vain puolet siitä.

Luen tästä puhelimesta pienen tekstin: ”Malmin paalutukseen tarvittaisiin yli 14 000 kilometriä teräsbetonipilareita. Paalujen valmistamisesta hiilidioksidipäästöjä syntyy yli

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

350 000 tonnia. Lisäksi kasvihuonekaasuja tulee paalujen asennuksesta ja alueen puhdistamisesta. Paalujen kustannukseksi arvioidaan jopa 470 euroa kerrosneliometriä kohti. Tämä nostaisi sadan neliön perheasunnon hintaa 47 000 euroa.” Täytyy sanoa, että onhan tämä aika surkuhupaisa näytelmä. Ensin rynnätään tuhoamaan ainutlaatuinen ihmisten ja muiden eliöiden hyödyntämä alue rakentamisen nimissä. Sitten vasta aletaan ihmettelämään, että rakentaisiko tähän nyt joku jotakin. Helsingin Vihreät näytti Malmin luontoarvoille keskisormea.

Arvoisa puhemies! Kiitos lakialoitteen tekijälle. Hienoa, että tämä asia nostettiin keskusteluun. Tämä todistaa vihreiden kauniit puheet täysin luontoarvojen vastaisiksi. Täällä salissa ei ole vihreistä ainuttakaan puolustamassa nyt luontoarvoja. Vihreät kohkaavat ennallistamisesta, ja mielestäni ennallistaminen tulisi aloittaa Malmilta ja palauttaa se siihen 50-luvun loistonsa.

Arvoisa puhemies, kiitoksia, ja eläköön Malmi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lundén.

16.59 Mikko Lundén ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis lakialoite laiksi Sipoonkorven kansallispuiston alueen laajentamisesta Malmin lentokentän sekä sen niittyjen ja ympäristön alueilla. Haluan kiittää suuresti arvostamaani edustaja Kalevaa tästä aloitteesta.

Malmin lentokenttä ei ole vain historiallinen ilmailupaikka. Se on poikkeuksellinen esimerkki siitä, miten maamme pääkaupungissa on edelleen pystytty säilyttämään luonto ja asuminen sopusoinnussa. Lentokentän lähes 90 vuoden ajan jatkunut ilmailutoiminta on synnyttänyt ja ylläpitänyt ainutlaatuisia aromaisia niittyjä, joita ei ole syntynyt sattumalta, vaan juuri ihmistoiminnan ja luonnon herkässä tasapainossa.

Ehdotettu alue, joka voitaisiin liittää osaksi Sipoonkorven kansallispuistoa, kattaa noin 100 hehtaaria näitä harvinaisia niittyalueita. Näillä niityillä elää useita uhanalaisia lajeja, ja ne ovat äärimmäisen arvokkaita. Ne ovat tilaa, valoa ja elämän monimuotoisuutta suurkaupungin kupeessa. Tätä erityislaatuista ympäristöä ei voida säilyttää pelkästään suojelemalla. Se vaatii hoitoa, jatkuvuutta, ja siksi ilmailutoiminnan säilyttäminen on ratkaisevaa. Juuri se on ylläpitänyt näitä elinympäristöjä tähänkin asti. Ilmailutoiminnalle osoitetut alueet ja rakennukset eivät ole vain rakennuksia, vaan ne ovat osa maisemaa, osa elävää perintöä ja historiaa. Tämän lisäksi Malmin kenttäalue toimii monille ihmisille tärkeänä luontoharrastus- ja virkistytymispaikkana. Se on paikka, jossa luonto ja ihmisen läsnäolo eivät ole toistensa vastakohtia, vaan täydentävät toisiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti, jos olen — ja olen — oikein käsittänyt, Helsingissä erityisesti vihreät haluavat rakentaa tämän historiallisen ja arvokkaan alueen täyteen asuinrakennuksia. Sen myötä menettäisimme tärkeän luontoympäristön, joka tuhottaisiin betonikuutioilla. Lentotoiminta, luonto ja eläimet korvattaisiin ihmismassoilla ja rakennuksilla.

Alueen ylläpito on mahdollista toteuttaa tavalla, joka ei aiheuta valtiolle merkittäviä lisäkustannuksia ja kansallispuistoon liitettävän uuden alueen myötä. Tästä syystä esityksen ei arvioida aiheuttavan valtiontalouteen pysyviä tai merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, joten se on myös sen vuoksi erityisen kannatettava.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitän vielä edustaja Kalevaa tästä loistavasta aloitteesta luonnon ja lentotoiminnan puolesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva.

17.01 Atte Kaleva kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edellisille puhujille. Tässä on erittäin hyviä puheenvuoroja käytetty, edustajat Hänninen, Kettunen, Mäenpää, Lundén, todella hyviä puheenvuoroja. Ja kiitoksia kaikille niille edustajille, jotka allekirjoittivat tämän aloitteen ja jotka muuten tukevat sitä.

Tässä on vaarana nyt se, että koska tämä asia on päässyt näin pahasti politisoitumaan ja tästä on tällä tavalla tullut arvovaltakysymys Helsingin kaupunginvaltuustossa... Kaikki järkiargumentit puoltavat sitä, että Malmilla lentotoiminta säilyisi. Sinne oltaisiin silti voitua rakentaa 10 000—15 000 ihmiselle asunnot, niin että se lentotoiminta olisi kyennyt siellä jatkumaan. Se ei käynyt. Se lentotoiminta piti saada sieltä seis. No, nyt rakennusliikkeet eivät halua rakentaa sinne, koska se kerta kaikkiaan, niin kuin täälläkin todettiin monessa puheenvuorossa, on liian kallista. Se maapohja ei sovellu rakentamiseen, mutta siltikään sitä lentotoimintaa siellä ei voida uudelleen käynnistää, koska siitä on Helsingissä päässyt muodostumaan tällainen arvovaltakysymys, jossa ovat olleet vihreät isona valtuustoryhmänä — valitettavasti myös kokoomuspuolueista on ollut valtuutettuja, jotka ovat Malmia pyrkineet tuhoamaan. Siinä on unohdettu faktat kokonaan. Tehtiin tällainen kuntalaisaloite, jossa vaadittiin, että järjestettäisiin äänestys, siis kansanäänestys, Helsingissä siitä, saako Malmilla lentotoiminta jatkua vai ei. Sen allekirjoitti niin moni, että se tuli sinne meidän valtuuston käsittelyyn, mutta siellä se hylättiin. Valtuutetut eivät uskaltaneet järjestää sitä kuntalaisäänestystä, joka olisi ollut vain neuvoa-antava, ei sitova. He eivät uskaltaneet järjestää sitä äänestystä, koska he pelkäsivät, että se tulos olisi ollut se, että valtaosa helsinkiläisistä olisi toivonut, että Malmilla lentotoiminta olisi voinut jatkua ja sitä kautta nämä erittäin arvokkaat luontoarvot säilyä. Sitä ei uskallettu ottaa äänestykseen.

Tämä on kaiken kaikkiaan ollut hyvin surullinen näytelmä — voisi jopa sanoa, että tragikoominen farssi — Malmin ympärillä, joka on saanut hyvin ikäviä piirteitä ja jossa faktat on unohdettu tyystin, terve järki on unohdettu tyystin, jopa luontoarvot on unohdettu. Minuakin syytettiin siellä, eräs vihreitten varavaltuutettu syytti, että on tämä nyt aika erikoista, että kokoomuslainen valtuutettu täällä nyt sitten yhtäkkiä on keksinyt luontoarvot. Pyysin vastauspuheenvuoroa ja sanoin, että on se kieltämättä hyvin erikoista, että Helsingin kaupunginvaltuuston salissa kokoomuslainen valtuutettu joutuu taistelemaan luonnon puolesta vihreitä vastaan — erittäin poikkeuksellinen tilanne. No, se on tätä nyt, mitä se on. Nyt meillä on tässä salissa ja tässä talossa mahdollisuus korjata ne suuret virheet, mitä Helsingin kaupunginvaltuusto on lyhytnäköisyydessään tekemässä. Olen täysin varma siitä, että jälkipolvet, kun he miettivät tätä aikaa, tätä hullutusta, ajattelevat, että mikä ihme niitä Helsingin päättäjiä silloin on vaivannut, kun he ovat tämän arvokkaan, kulttuurihistoriallisesti korvaamattoman arvokkaan, luontoarvoiltaan erittäin arvokkaan, toimivan lentopaikan pistäneet kiinni ja pyrkivät rakentamaan sinne sulfidisaven päälle joitain ihme asuntoja. Ei mitään järkeä. Tässä ei ole mitään järkeä.

Toivon ja uskon, että tässä salissa järki voittaa ja pystymme käsittelemään tätä faktapohjaisesti, asiallisesti, analyttisesti ja siten, että Malmi kokonaisuudessaan arvokkaine niityalueineen liitetään Sipoonkorven kansallispuistoon ja lentotoiminta siellä edelleen voi jatkua. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 53/2025 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle mikromuuttamista koskeva lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 12/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 50/2024 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 21.5.2025 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 21.5.2025 klo 14.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia tästä päivästä, ja hyvää iltaa!

Täysistunto lopetettiin klo 17.33.

Pöytäkirjan vakuudeksi: